

การสังเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมืองข้อมูล

A Synthesize of Conceptual Framework of Online Instructional Model using VARK Learning Style with Data Mining Analysis Learner

พรณธิภา เพชรบุญมี(Phanthipha Petchboonmee)*

บุญชัย แก้ววิเชียร(Boonchai Keawwichien)

สาขาวิชาระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก

*Corresponding author. E-mail: gift_2492@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมืองข้อมูล วิธีการดำเนินงานวิจัย แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนได้แก่ 1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัย และบทความที่เกี่ยวข้อง 2) ร่างกรอบแนวคิดเบื้องต้น 3) กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 4) สร้างแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด 5) เก็บรวบรวมข้อมูล และ 6) สรุปผล

ผลการวิจัยพบว่า ได้โมเดลการเรียนการสอน ประกอบด้วย 3 โมดูลคือ 1) VARK Rule Base Module 2) Learner Module และ 3) Content Module

ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่สังเคราะห์ขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงว่า สามารถนำกรอบแนวคิดที่สังเคราะห์ได้นี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ รูปแบบการเรียนรู้ VARK เหมืองข้อมูล

Abstract

The objective of this research was to synthesize of conceptual framework of Online Instructional Model using VARK Learning Style with Data Mining Analysis Learner. The research methodology had 6 phases which were as:

1. Documentation and literature;
2. Create the preliminary conceptual framework;
3. Identification of experts;

4. Create a questionnaire;
5. Collect data and
6. Improve the framework and conclude the model.

The results of this research Model that consisted of 3 modules as:

1. VARK Rule Base Module
2. Learner Module and
3. Content Module

The evaluation results of the synthesized model from 7 experts revealed that the experts had accepted the synthesized model in very high level, that means the framework is suitable to use properly.

Keyword: Online Instructional Model, VARK Learning Style, Data Mining

ความเป็นมาและความสำคัญ

จากการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จากที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาแก่ผู้เรียนฝ่ายเดียว เปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งพัฒนาให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนทุกระดับทุกประเภทการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีทักษะและความรู้พื้นฐานทั้งในการดำรงชีวิตและในการทำงานอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางในการพัฒนาดังกล่าวนั้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวดที่ 4 มาตราที่ 22 ได้กำหนดว่า การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และในหมวดที่ 4 มาตราที่ 24 ได้กำหนดว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฉะนั้น ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ และเลือกจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนได้สอดคล้องกับผู้เรียน ก็คือ การรับรู้รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ของผู้เรียนแต่ละคน เมื่อผู้สอนรับรู้ถึงรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว ผู้สอนจะสามารถวางแผนกิจกรรมการเรียนได้สอดคล้องกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

รูปแบบการเรียนรู้ เป็นวิธีการคิดและการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล โดยบูรณาการลักษณะทางกายภาพ อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิด ปรากฏให้เห็นว่าแต่ละคนเรียนรู้ได้ดีที่สุดอย่างไร และรูปแบบการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ รูปแบบการเรียนรู้สามารถจำแนกออกได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์และศึกษา ดังเช่น แนวคิดของ Neil Fleming ที่ได้คิดรูปแบบการเรียนรู้แบบ VARK และทำการออกแบบแบบสอบถามมาเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสาร ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยให้ผู้สอนได้ทราบถึงกลุ่มผู้เรียนที่มีความหลากหลายในการรับรู้ ซึ่งแบบทดสอบมีทั้งหมด 16 ข้อ และสามารถแบ่งความถนัดหรือช่องทางการรับรู้ของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่องทาง คือ Visual (V) เป็นการเรียนรู้ผ่านรูปภาพ Aural (A) เรียนรู้ผ่านการฟัง Read/Write (R) เรียนรู้ผ่านการ อ่านหรือเขียน และ Kinesthetic (K) เรียนรู้ผ่านการทดลอง ทดสอบ กิจกรรมหรือประสบการณ์ เป็นต้น

การวิเคราะห์ผู้เรียนมีความสำคัญในหลายๆ ด้าน เช่น ทำให้ผู้สอนรู้จักผู้เรียนอันจะนำไปสู่การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการเรียนของตนเองได้อย่างเต็มที่และเต็มศักยภาพ ผู้สอนสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปช่วยเหลือ แก้ไข ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนได้อย่างเหมาะสม ตามรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลตามที่ตนเองถนัด

ในการวิเคราะห์กลุ่มผู้เรียนตามผู้เรียนถนัด วิธีการที่นิยมนำมาใช้คือ การทำเหมืองข้อมูล ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่มีความนิยมและเป็นที่แพร่หลายอย่างมากในปัจจุบัน การทำเหมืองข้อมูลมีเทคนิคหลายประเภท เช่น เทคนิคการจำแนกข้อมูล (Classification Data) การจำแนกข้อมูล เป็นกระบวนการสร้างโมเดลจัดการข้อมูลให้อยู่ในกลุ่มที่กำหนดมาให้ โดยจะนำข้อมูลส่วนหนึ่งจากข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่มาสอนให้ระบบเรียนรู้ (Training data) เพื่อจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่มตามที่ได้กำหนดไว้ ผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนรู้คือ โมเดลจัดประเภทข้อมูล (Classifier Model) และจะนำข้อมูลอีกส่วนหนึ่งมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับทดสอบ (Testing data) และใช้เปรียบเทียบกับกลุ่มที่หามาได้จากโมเดลเพื่อทดสอบความถูกต้อง และปรับปรุงโมเดลจนกว่าจะได้ค่าความถูกต้องในระดับที่น่าพอใจ หลังจากนั้นเมื่อมีข้อมูลใหม่เข้ามา เราจะนำข้อมูลผ่านโมเดล โดยโมเดลจะสามารถทำนายกลุ่มของข้อมูลนี้ได้ ซึ่งการจำแนกข้อมูลมีหลายวิธี เช่น วิธีการจำแนกประเภทข้อมูลด้วยต้นไม้ตัดสินใจ (Decision Tree) เป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญในการจำแนกประเภทข้อมูล โดยต้นไม้ตัดสินใจจะมีลักษณะคล้ายโครงสร้างต้นไม้ที่แต่ละโนดแสดงคุณลักษณะ (Attribute) แต่ละกิ่งแสดงผลในการทดสอบ และลีฟโนด (Leaf node) แสดงกลุ่มที่กำหนดไว้ ซึ่งต้นไม้ตัดสินใจนี้ง่ายต่อการปรับเปลี่ยนเป็นกฎการจำแนกประเภทข้อมูล ปัจจุบันได้มีนักวิจัยทาง การศึกษาหลายท่านได้ให้ความสนใจในการนำเทคนิคเหมืองข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในปัจจุบันนี้ จะเห็นได้ว่า วิธีการทางด้านเหมืองข้อมูล เริ่มเป็นที่นิยมในการนำมาใช้งานด้านการศึกษาเพิ่มขึ้น เนื่องจากเหมืองข้อมูลเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้รวดเร็ว และยังให้ผลการ

พยากรณ์ที่แม่นยำอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมา ช่วงชัย ที่ได้ทำการวิเคราะห์หารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เหมืองข้อมูลของนักศึกษาต่อการจัดทำปริญญานิพนธ์ ผลการวิจัย พบว่า การใช้รูปแบบของเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจด้วยวิธีการ Random Tree ให้ค่าความถูกต้องในการทำนายสูงสุดสามารถนำไปใช้ในการทำนายรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาได้

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้เข้ามามีบทบาทกับการจัดการศึกษาของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 กำหนดให้มีการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ในการศึกษา ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จได้นั้น แนวทางหนึ่งก็คือ การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เนื่องจากเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จึงได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่กระทำได้โดยใช้เว็บในการเรียนการสอน อาจใช้เว็บเพื่อนำเสนอบทเรียนในลักษณะสื่อหลายมิติของวิชาทั้งหมดตามหลักสูตร หรือใช้เพียงการเสนอข้อมูลบางอย่างเพื่อประกอบการสอนก็ได้ รวมทั้งใช้ประโยชน์จากคุณลักษณะต่างๆ ของการสื่อสารที่มีอยู่ในระบบอินเทอร์เน็ต เช่น การเขียนโต้ตอบกันทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และการพูดคุยสดด้วยข้อความและเสียงเข้ามาใช้ประกอบด้วยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์มีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก จึงถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนการสอนมากขึ้น ในระดับมหาวิทยาลัยก็มีการขยายตัว ในการให้บริการระบบการเรียนการสอนออนไลน์เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติที่ดีของการเรียนการสอนแบบนี้ที่ เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่หลายประการ ตัวอย่างเช่น การเรียนการสอนแบบนี้เปิดโอกาสให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับเนื้อหาบทเรียน สามารถนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบของสื่อประสม (Multimedia) เป็นระบบเปิด (Open System) ซึ่งอนุญาตให้ผู้ใ้มีอิสระในการเข้าถึงข้อมูลได้ทั่วโลก ไม่มีข้อจำกัดทางสถานที่และเวลา ผู้เรียนที่มีคอมพิวเตอร์ในระบบใดก็ได้ซึ่งต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ตจะสามารถเข้าเรียนจากที่ใดก็ได้ในเวลาใดก็ได้ ผู้เรียนสามารถเรียนตามความพร้อมความถนัดและความสนใจของตนจากข้อได้เปรียบของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ดังกล่าว จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์อยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่จะหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา ที่วิเคราะห์ผู้เรียน

ด้วยวิธีเหมืองข้อมูล โดยคาดว่าผลการวิจัยจะทำให้ผู้สอนได้รับรู้รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน และส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น นอกจากนี้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน และสามารถเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมืองข้อมูล

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ทางด้านคอมพิวเตอร์ศึกษา ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ท่าน ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติ คือ คุณวุฒิการศึกษา ไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก และประสบการณ์ในด้านที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ปี

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมืองข้อมูล

ตัวแปรตาม คือ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมืองข้อมูล ที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาบทความ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้ VARK แบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ VARK ระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ การสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบทดสอบได้แก่ การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity)

2. ร่างกรอบแนวคิดขั้นต้น

จากการศึกษาบทความ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการร่างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมือนข้อมูล

3. กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมือนข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา ทางด้านคอมพิวเตอร์ศึกษา ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ท่าน ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติ คือ คุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก และประสบการณ์ในด้านที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ปี

4. สร้างแบบสอบถามประเมินความเหมาะสม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อหาความเหมาะสมของกรอบแนวคิดในด้านความเหมาะสมต่างๆ ดังนี้

- ความเหมาะสมของกรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมือนข้อมูล
- ความเหมาะสมภาพรวมของขั้นตอนการวิเคราะห์ผู้เรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ VARK ด้วยวิธีเหมือนข้อมูล
- ความเหมาะสมของเทคนิคต้นไม่ตัดสินใจที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- ความเหมาะสมภาพรวมขององค์ประกอบ "รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK "
- ความเหมาะสมของ VARK Rule Based Module
- ความเหมาะสมของ Learner Module
- ความเหมาะสมของ Content Module

5. นำเสนอกรอบแนวคิดที่สังเคราะห์ขึ้นเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม

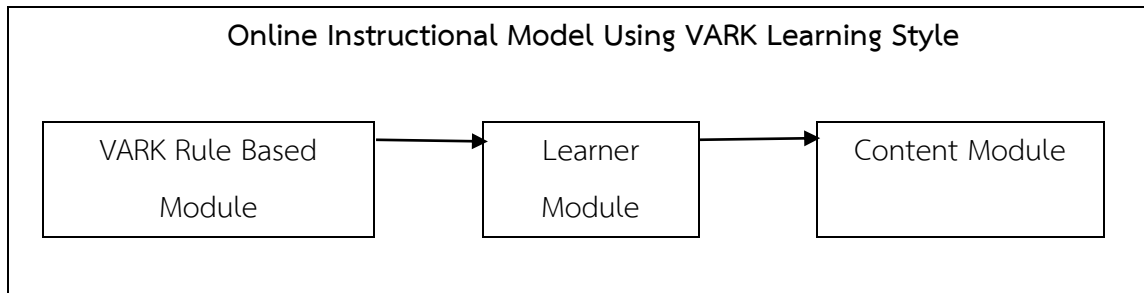
ผู้วิจัยได้นำเสนอกรอบแนวคิดที่ได้สังเคราะห์ขึ้นต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดที่ได้พัฒนาขึ้น

6. สรุปผล

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขกรอบแนวคิดที่ได้สังเคราะห์ขึ้นและสรุปผล

ผลการวิจัย

1. การออกแบบกรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมืองข้อมูล แสดงดังภาพ 1



ภาพ 1 กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมืองข้อมูล

จากภาพ 1 เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญ ทั้งหมด 3 โมดูล มีรายละเอียดดังนี้

- VARK Rule Base Module เป็นโมดูลที่จำแนกรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม โดยทำการเก็บข้อมูลรูปแบบการเรียนรู้ VARK จำนวน 16 ข้อ และข้อมูลของผู้เรียน (student profile) ได้แก่ รหัสนักศึกษา เพศ หลักสูตรการศึกษา วุฒิการศึกษาเดิม วิชาที่ทำคะแนนได้สูงสุดอยู่เสมอ และวิธีการเรียนที่มีความถนัดมากที่สุด จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ (Decision Tree C4.5) เพื่อให้ได้กฎการจำแนกรูปแบบการเรียนรู้ (VARK Rule Based Database) เพื่อนำกฎที่ได้ไปใช้ร่วมกับ Learner Module ต่อไป

- Learner Module เป็นโมดูลเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน โดยการนำข้อมูลลงทะเบียนของผู้เรียน ได้แก่ รหัสนักศึกษา เพศ หลักสูตรการศึกษา วุฒิการศึกษาเดิม วิชาที่ทำคะแนนได้สูงสุดอยู่เสมอ และวิธีการเรียนที่มีความถนัดมากที่สุด มาทำการ matching เข้ากับกฎการจำแนกประเภทข้อมูลที่ได้จาก VARK Rule Based Database และจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (VARK Learner Database)

- Content Module เป็นโมดูลที่ทำหน้าที่นำเสนอเนื้อหาบทเรียน และดำเนินการเรียนให้แก่ผู้เรียน โดยแบ่งเนื้อหาและกิจกรรมออกเป็น 4 กลุ่มตามลักษณะการเรียนรู้ VARK

2. ผลการประเมินกรอบแนวคิดจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินกรอบแนวคิดจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน โดยมีประเด็นการประเมิน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเหมาะสมของกรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ 2) ด้านความเหมาะสมของเทคนิคค้นไม้ตัดสินใจที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 3) ด้านความเหมาะสมภาพรวมขององค์ประกอบรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK 4) ด้านความเหมาะสมของ VARK Rule Based Module 5) ด้านความเหมาะสมของ Learner Module และ 6) ด้านความเหมาะสมของ Content Module ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแสดงดัง ตาราง 1

ตาราง 1 ผลการประเมินความเหมาะสมด้านต่าง ๆ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ความเหมาะสมของกรอบแนวคิด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของเทคนิคค้นไม้ตัดสินใจที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	4.60	0.55	มากที่สุด
3. ภาพรวมขององค์ประกอบรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์	4.40	0.55	มากที่สุด
4. VARK Rule Based Module	4.40	0.55	มากที่สุด
5. Learner Module	4.40	0.55	มากที่สุด
6. Content Module	4.40	0.55	มากที่สุด
รวม	4.50	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 และเมื่อทำการวิเคราะห์ด้านต่าง ๆ พบว่า ด้านความเหมาะสมของกรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมือนข้อมูล มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 รองลงมาคือด้านความเหมาะสมของเทคนิคค้นไม้ตัดสินใจที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ความเหมาะสมด้านภาพรวมขององค์ประกอบ ความเหมาะสมด้าน VARK Rule Based Module ความเหมาะสมด้าน Learner Module และความเหมาะสมด้าน Content Module มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การออกแบบองค์ประกอบพื้นฐานของกรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมือนข้อมูล ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญ ทั้งหมด 3 โมดูลคือ VARK Rule Base Module, Learner Module และ Content Module ซึ่งส่วนประกอบต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ได้ประเมินผลความเหมาะสมของกรอบแนวคิดโดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.49) ซึ่งจะเห็นได้ว่า การดำเนินการออกแบบกรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมือนข้อมูล มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิดและหลักการเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน นอกจากนี้กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ผู้เรียนด้วยวิธีเหมือนข้อมูล ยังได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้รูปแบบดังกล่าวได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำไปใช้งานจริงได้ ซึ่งการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี ที่สรุปว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ดี ควรมีแนวคิดหรือหลักการพื้นฐานรองรับ มีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันกับแนวคิดหรือหลักการพื้นฐาน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ พันธ์ ที่ได้พัฒนารอบแนวคิดการสังเคราะห์โมเดลการเรียนรู้ E-learning แบบปรับเหมาะที่มีระบบพีเลียงอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ VARK ที่วิเคราะห์ด้วยวิธีเหมือนข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินโมเดลที่สังเคราะห์ขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่าทุกโมเดลมีความเหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 และเมื่อทำการวิเคราะห์ส่วนประกอบต่าง ๆ ภายในโมเดล พบว่า VARK Learner Module มีความเหมาะสม มากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 รองลงมาคือความเหมาะสม ของภาพรวมโมเดลที่สังเคราะห์ขึ้นและความเหมาะสมของ VARK Rule Base Module ที่มีความเหมาะสมระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา ช่างชัย. 2559. การวิเคราะห์หารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เหมือนข้อมูลของนักศึกษาต่อการจัดทำปริญญานิพนธ์. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2559. 54-60.
- ทิศนา ขัมมณี. 2550. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศักดิ์ชาย ตั่งวรรณวิทย์. 2552. **รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมแบบอิเล็กทรอนิกส์กับพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางพหุปัญญา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาศึกษาศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุมาลี สิกเสน. 2558. **การสังเคราะห์โมเดลการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐานแบบออนไลน์พร้อมระบบฐานข้อมูลความรู้ตามผลการวิเคราะห์พหุปัญญาของผู้เรียน**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาศึกษาศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อรนุช พันโท และ มนต์ชัย เทียนทอง. (2555). **การวิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ VARK ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเปรียบเทียบการจำแนกข้อมูลแบบต้นไม้ตัดสินใจ กฎพื้นฐาน และแบบเบย์**. การประชุมวิชาการนานาชาติครั้งที่ 4 ประจำปี 2555 นวัตกรรมชุมชนสู่ชุมชนนวัตกรรม. 304-313.

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน

The Development of a Curriculum for Making a Woven Bamboo Tool (Ta-Khong) for Children and Young People

เบญจวรรณ อ้วนวิจิตร

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

*Corresponding author. E-mail:kwang_bennz@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง เครื่องจักสานไม้ไผ่(ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน 2.) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรที่สร้างขึ้น ดังนี้ 2.1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม 2.2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานเครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม และ 2.3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กและเยาวชนบ้านคุยมะตูม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 20 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) หลักสูตรฝึกอบรม (2) คู่มือการใช้หลักสูตร และ (3) แผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบไปด้วย (1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (2) แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน และ (3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ใช้เวลาทดลอง 20 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า ได้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน มีคุณภาพในระดับดีมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการปฏิบัติงานของเด็กและเยาวชนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรมตามหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม

Abstract

This research was the development of a curriculum for making a wovenbamboo tool (Ta-Khong) for children and young people. The purposes of this research were 1) to construct and find the efficiency of a curriculum for making a woven bamboo tool (Ta-Khong) for children and young people and 2) to study the results of the trial of the curriculum created by 2.1) comparing the participants' achievement after training with a 75 percent criterion, 2.2) comparing the participants' skills of making the tool with a 75 percent criterion and 2.3) studyingtheir satisfaction toward the training curriculum.

The sample included20 children and young people of Kuimatoom village in Bang Ra Kam, Phitsanulok. The research instruments included 1) a training course, 2) a course manual, and 3) a training lesson plan. The research instruments included 1) alearning achievement test, 2) a skills practice test, and 3) a questionnaire on satisfaction. The training took 20 hours. The statistics for data analysis were percentages, means, standard deviations and the t-test independent.

It was found that the quality of the training course was at the “very good” level. The children and young people achievement was higher than 75 percent and met the statistical significance level of 0.5. The children and young people's skills in making Ta-Kong were higher than 75 percent and met the statistical significance level of 0.5. Finally, the children and young people's level of satisfaction toward the learning activities was at the “good” level.

Keywords: trainingcurriculum, achievement test, skills of practice, satisfaction with teaching activities

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา “มนุษย์” (ประสาธน์ เถืองเฉลิม, 2554: 9-12) หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาจึงอยู่ที่การวางรากฐานที่มีคุณภาพของหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน สอดคล้องกับ อารัง บัวศรี (2542 : 10 - 11) ที่กล่าวว่าหลักสูตรเป็นเสมือนทางเสื่อคอยกำหนดทิศทางการเรียนการสอน เป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งจุดหมายเดียวกัน การจัก

สานเป็นงานหัตถกรรมที่ทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ด้านงานฝีมือของคนไทยมาแต่ประวัติศาสตร์จากวัฒนธรรมชาติ หรือวัสดุที่หาได้ง่ายตามท้องถิ่น แต่ในปัจจุบันการจักสานตามท้องถิ่นมีให้เห็นเหลือน้อยลง อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยที่เข้าสู่ความเจริญ ขาดการสืบทอดความรู้ทางภูมิปัญญาเป็นผลให้คนรุ่นใหม่ไม่รู้จักคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ไม่เคยแม้กระทั่งได้รู้ได้เห็นวัสดุที่มีในชุมชนนั้นสามารถนำมาสร้างประโยชน์อะไรได้บ้าง (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต อ้างถึงใน รุ่ง แก้วแดง, 2540: 5 , จำเริญ เชื้อประดิษฐ์, 2551: 2) ดังนั้นการจักสานจึงถือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาไทยซึ่งเป็นองค์ความรู้สำคัญที่ต้องปลูกฝังให้กับเด็กและเยาวชน ให้คงอยู่กับแผ่นดิน (นิคม ชมพูลง, 2548 : บทนำ) ด้วยความสำคัญดังกล่าวนี้จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องตระหนักถึงคุณค่าของการนำมรดกทางภูมิปัญญาการจักสานให้กับผู้เรียน ได้ซึมซับคุณค่า มีความรักในภูมิปัญญาและทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง โดยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจักสานที่มีอยู่แล้วในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้ค้นพบความถนัดความสามารถ ความรักในการประกอบอาชีพ อนุรักษ์ภูมิปัญญาไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความรู้ด้านการจักสานเป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถนำมาประกอบกับข้อมูลหลักสูตรฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ตำบลบึงกอก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกได้เป็นอย่างดีพบว่า สภาพความเป็นจริงอำเภอบางระกำอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดพิษณุโลก อำเภอบางระกำจังหวัดพิษณุโลกลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่ลาดเอียงตอนกลางเป็นที่ราบลุ่ม ตอนบนและตอนล่างเป็นที่สูง หรือมีลักษณะเหมือนท้องกระทะมีแม่น้ำลำคลองหนองบึงและแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านคือแม่น้ำยมและบึงตะเค็ง เป็นแหล่งรองรับและกักเก็บน้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของอำเภอบางระกำให้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกับชาวบ้านรอบบริเวณนั้นเป็นอย่างมากอีกทั้งยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาโดยธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุด พื้นที่อำเภอบางระกำ ประสบอุทกภัยเป็นประจำทุกปีและส่วนใหญ่แล้วช่วงเวลาที่เกิดอุทกภัยเป็นช่วงเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายน ถือว่าเป็นแหล่งสร้างอาชีพให้กับผู้อาศัยอยู่ริมสองฝั่งแม่น้ำเป็นอย่างมาก ชาวบ้านจึงอาชีพการทำประมง และอาชีพการเกษตร (โสภัญญา เกิดสกุล, 2555: 8-19) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นควรให้เด็กและเยาวชนของอำเภอบางระกำ ได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เพราะเป็นความรู้ที่สอดคล้องกับสภาพในชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมฤดี จีวะสังกรียา พิชัยคำและ วจี ปัญญาใส (2558) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง หัตถกรรมเครื่องจักสานไม้ไผ่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความเหมาะสมใช้เวลาเรียน 24 ชั่วโมง ประกอบด้วย สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา จำนวน 7 กิจกรรม แนวดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้ 5 STEPS การวัดผลและประเมินผล มีคุณภาพเหมาะสมในการจัดกิจกรรม 2)

ประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม โดยรวม ก่อนเริ่มการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 62.33 และหลังจากการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 82.50 แสดงว่า ประสิทธิภาพการฝึกอบรมหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมและมีแบบทดสอบระหว่างฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 82.48 และ 3) ด้านความพึงพอใจพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($= 4.52$, $S.D. = 0.23$)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้พื้นที่การวิจัย คือ อำเภอบางระกำ เป็นพื้นที่ลุ่ม มีแหล่งน้ำเหมาะกับการทำประมงน้ำจืด ประกอบกับมีไม้ไผ่ที่ใช้ในการทำเครื่องจักสานไม้ไผ่อยู่จำนวนมาก แต่ขาดการสืบทอดภูมิปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านมีจำนวนน้อยที่จะสืบสานภูมิปัญญาให้คงอยู่ ปัจจุบันภูมิปัญญาเหล่านี้จะสูญหาย เพื่อสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนได้ลงมือปฏิบัติจริงในการประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ ในรูปแบบการจักสานตะข้อง เพื่อให้รู้ถึงประโยชน์จากวัสดุธรรมชาติ รู้จักคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งเยาวชนรุ่นใหม่ซึ่งมีความพร้อมและมีศักยภาพที่จะเรียนรู้จดจำและจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาศักยภาพชุมชน ตลอดจนอาชีพและสังคมของตนเอง และเผยแพร่ความรู้ให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรที่สร้างขึ้น ดังนี้
 - 2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม
 - 2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานการประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม
 - 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่มีต่อกิจกรรมการฝึกอบรม หลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตร ตอนที่ 2 ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หลักสูตรฝึกอบรม 2) คู่มือการใช้หลักสูตร และ 3) แผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบไปด้วย 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ

ตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตร

1.1 การสร้างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยสำรวจข้อมูลพื้นฐานต่างๆ เกี่ยวกับความต้องการความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) สำหรับเด็กและเยาวชน โดย ศึกษาสภาพปัจจุบัน ศึกษาความต้องการของเด็กและเยาวชน ศึกษาความคิดเห็นข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) และศึกษาข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้านด้านกระบวนการประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข้อง) ในตำบลบึงกอก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

2) ยกร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อจัดเตรียมวางแผนการจัดทำหลักสูตรและกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม กำหนดส่วนประกอบของคู่มือการใช้หลักสูตรและสร้างคู่มือการใช้หลักสูตรเพื่อให้ผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้เกิดความเข้าใจและสามารถนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น กำหนดองค์ประกอบและสร้างแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม จำนวน 4 แผน ใช้เวลา 20 ชั่วโมง แล้วจึงนำร่างหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ

1.2 การหาคุณภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

ผู้วิจัยนำร่างหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม โดยใช้แบบประเมินคุณภาพชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ระดับ มากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย ระดับน้อยที่สุด ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบ พบว่าหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 – 5.00 ซึ่งมีระดับคุณภาพมาก และมากที่สุด คู่มือการใช้หลักสูตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 – 5.00 ซึ่งมีระดับคุณภาพมาก และมากที่สุด แผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 – 5.00 ซึ่งมีระดับคุณภาพมาก และมากที่สุด จากนั้นจึงนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. ร้อยละ (Percentage) 2. ค่าเฉลี่ย (Mean) 3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 2 ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร

2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนน คือตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน ตรวจสอบคุณภาพ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี การประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเพื่อการออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหา ทั้งด้านความจำ (Remembering) ความเข้าใจ (Understanding) การประยุกต์ใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analysing) การประเมินค่า (Evaluating) และความคิดสร้างสรรค์ (Creating) ที่ถือว่าสิ่งใดก็ตามที่มีปริมาณอยู่จริง สิ่งนั้นสามารถวัดได้และได้วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมที่ต้องการวัด จากนั้นดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และส่งผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้ได้ข้อสรุปผลการประเมินเครื่องมือการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 - 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้

2.2 การเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงาน

การสร้างแบบวัดทักษะการปฏิบัติงานและตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (Content validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีการประเมินทักษะการปฏิบัติงานของเด็กและเยาวชนโดยวิเคราะห์จุดประสงค์ของการวัดทักษะการปฏิบัติงานและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ซึ่งผู้วิจัยกำหนดจุดประสงค์ของการวัดทักษะการปฏิบัติงานออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการการปฏิบัติงานและด้านคุณภาพผลงาน วัดโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของเด็กและเยาวชน เมื่อผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบวัดทักษะการปฏิบัติงานแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และส่งผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำแบบวัดทักษะการปฏิบัติงานไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับแบบวัดทักษะการปฏิบัติงานนี้ได้ข้อสรุปผลการประเมินเครื่องมือการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้

2.3 การศึกษาความพึงพอใจของเด็กและเยาวชน

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจและตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (Content validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีการประเมิน ความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนโดยวิเคราะห์ข้อคำถามแบบสอบถามความพึงพอใจกับจุดประสงค์ของความรู้สึ

เด็กและเยาวชนที่ต้องการวัด ซึ่งผู้วิจัยกำหนดข้อคำถามของแบบสอบถามความพึงพอใจแบบสอบถามประกอบไปด้วย 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการให้คะแนนระดับความรู้สึกของเด็กและเยาวชน มี 5 ระดับ คือ ระดับ มากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย ระดับน้อยที่สุดตอนที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะของเด็กและเยาวชน เมื่อผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และส่งผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับแบบสอบถามนี้ได้ข้อสรุปผลการประเมินเครื่องมือการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตร

ผลการสร้างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรได้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข่อง) สำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งหลักสูตร มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) หน่วยการเรียนรู้ 5) แนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม 6) การวัดผลและประเมินผล 7) เกณฑ์การผ่านหลักสูตร 8) ตารางการฝึกอบรม 9) วัน เวลา และสถานที่

ทำให้ได้คู่มือการใช้หลักสูตรที่มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) คำชี้แจงสำหรับผู้ให้การอบรม 2) วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข่อง) สำหรับเด็กและเยาวชน 3) แผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม มีจำนวน 4 แผน ใช้เวลา 20 ชั่วโมง แผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม มีส่วนประกอบดังนี้ 1) หัวข้อเรื่อง 2) เวลา 3) ความสำคัญ 4) จุดประสงค์ 5) เนื้อหา 6) กิจกรรมการฝึกอบรม 7) สื่อการอบรม 8) วิธีการประเมินผลฝึกอบรม

ผลการหาคุณภาพของหลักสูตรจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตร มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55

ผลการหาคุณภาพของคู่มือการใช้หลักสูตรจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า คู่มือการใช้หลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43

ผลการหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46

ตอนที่ 2 ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร

2.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กและเยาวชน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 24.53 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.76 และเมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กและเยาวชน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

2.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงาน

ทักษะการปฏิบัติงานของเด็กและเยาวชน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 25.46 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.87 และเมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า ทักษะการปฏิบัติงานของเด็กและเยาวชน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

2.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชนที่เรียนหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข่อง) สำหรับเด็กและเยาวชน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 3.82

สรุปและอภิปรายผล

1. การสร้างหลักสูตรและหาคุณภาพหลักสูตร

การสร้างหลักสูตรหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ สำหรับเด็กและเยาวชน มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 มีการกระจายข้อมูลที่ดี เอกสารประกอบหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43 มีการกระจายข้อมูลที่ดี และแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 มีการกระจายข้อมูลที่ดี ซึ่งอาจเป็นผลมาจากที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กและเยาวชนได้ปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้จากการสาธิตของวิทยากรและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ สำหรับเด็กและเยาวชน และนำไปทดลองใช้ โดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การออกพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้าน เมื่อจัดทำร่างหลักสูตรฝึกอบรมสำเร็จแล้วผู้วิจัยนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา ความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรตามข้อเสนอแนะแล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรแล้วจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะอีกครั้ง จึงเป็นผลให้หลักสูตรมีคุณภาพในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อังคณา เรืองชัย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การทำ

น้ำสมุนไพรเพื่อเป็นอาชีพเสริมในครอบครัวผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การทำน้ำสมุนไพรเพื่อเป็นอาชีพเสริมในครอบครัว มีข้อมูลที่สอดคล้องกัน และมีความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรในระดับมาก และวาริญา บิลดาลี (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง “สื่อสร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้” สำหรับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า 1. หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง “สื่อสร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้” สำหรับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) แนวการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อการฝึกอบรม 6) การประเมินผลการฝึกอบรม และ 7) คู่มือหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรม ผลการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสม

2. การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร

2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เด็กและเยาวชนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 24.53 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 เพราะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กระบวนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมอย่างละเอียด กำหนดวิธีสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ส่งเสริมให้ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงใช้สื่อของจริง จึงทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ภูมิปัญญาได้เป็นอย่างดีและเป็นผลทำให้เด็กและเยาวชนรู้สึกพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญทริกา แจ่มจำรัส (2557) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการประดับสถานที่ด้วยผ้าสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าความรู้เกี่ยวกับการประดับสถานที่ด้วยผ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังฝึกอบรมตามหลักสูตรเรื่องการประดับสถานที่ด้วยผ้าสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวาริญา บิลดาลี (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง “สื่อสร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้” สำหรับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้ หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม มากกว่าร้อยละ 70 ครอบคลุม

2.2 การเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงาน

เด็กและเยาวชนมีคะแนนทักษะการปฏิบัติงาน เฉลี่ยเท่ากับ 25.46 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่กำหนดไว้เพราะผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงใช้สื่อของจริง ได้เรียนรู้จากวิทยากรท้องถิ่นเรียนรู้ด้วยการดูการสาธิตอย่างละเอียดในทุกขั้นตอนและเด็กและเยาวชนได้ฝึกทดลองทำด้วยตนเอง ซึ่งจะได้รับประสบการณ์ด้วยการลองผิดลองถูกและหากไม่เข้าใจหรือดูการสาธิตไม่ทันเด็กและเยาวชนก็สามารถศึกษาจากใบความรู้ในแต่ละกิจกรรมได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ผู้ให้การอบรมจะคอยดูแลให้แนะนำอย่างใกล้ชิด และที่สำคัญยิ่งผู้ให้การอบรมควรต้องมีความรู้และสามารถลงมือปฏิบัติได้

จริงก่อนเพื่อเป็นแนวทางในการนำมาแนะนำการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรมในชั่วโมงเรียนได้จริง ด้วยประการดังกล่าวนี้เป็นผลให้งานวิจัยเกิดความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ทุกข้อมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง จึงเกิดทักษะการปฏิบัติงานจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวาริญา บิลดาลี (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง “สื่อสร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้” สำหรับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถในการผลิตสื่อสร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก

2.3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน

เด็กและเยาวชนที่เรียนหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะของ) สำหรับเด็กและเยาวชน จำนวน 20 คน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจเท่ากับ 3.82 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43 เพราะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานกระบวนการจัดกิจกรรมการอบรมอย่างละเอียด กำหนดวิธีสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหา ส่งเสริมให้ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ใช้สื่อของจริง จึงทำให้ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาการจักสานไม้ไผ่ได้เป็นอย่างดี ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้จากวิทยากรท้องถิ่นเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ทำให้รู้สึกสนุกสนานกับความแปลกใหม่ที่ทำให้ผู้รับการอบรมรู้สึกพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมฤดี จิ๋วสังข, จริยา พิชัยคำ และ วจี ปัญญาใส (2559) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง หัตถกรรมเครื่องจักสานไม้ไผ่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง หัตถกรรมเครื่องจักสานไม้ไผ่สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($= 4.52$, $S.D. = 0.23$) อังคณา เรืองชัย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การทำน้ำสมุนไพรเพื่อเป็นอาชีพเสริมในครอบครัวผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การทำน้ำสมุนไพรเพื่อเป็นอาชีพเสริมในครอบครัว ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและวาริญา บิลดาลี (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง “สื่อสร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้” สำหรับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผลการวิจัยพบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง “สื่อสร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้” สำหรับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรฝึกอบรมนี้มียุทธศาสตร์ประกอบครบถ้วน จึงเป็นผลให้หลักสูตรฝึกอบรมนี้ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ประกอบกับการจัดกิจกรรมการอบรมที่เน้นให้ลงมือปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้จากวิถีชีวิตของวิทยากรปราชญ์ชาวบ้านและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทำให้เด็กและเยาวชนมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม มีคะแนนทักษะการปฏิบัติงานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข่อง) สำหรับเด็กและเยาวชน สามารถเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจจะนำไปประยุกต์ใช้กับงานวิจัยเกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์อื่นๆ และต่อยอดการทำ ตะข่องให้มีรูปแบบต่างๆได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความรู้ที่หลากหลายต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ผู้ให้การอบรมควรเรียนรู้และทดลองลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้เข้าใจจริงกับการประดิษฐ์ตะข่องก่อน เพื่อให้ทราบรายละเอียดข้อเท็จจริงของขั้นตอน กระบวนการการทำ ความเหมาะสมกับความสามารถของเด็กและเยาวชน ความยากง่ายในของผลิตภัณฑ์ที่จะเลือกนำไปสอนกับเด็กและเยาวชน

2.2 ผู้ให้การอบรมควรเตรียมสถานที่ แหล่งข้อมูล ความรู้ในการทำการเรียนการสอนให้พร้อม เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน

2.3 ผู้ให้การอบรมเพิ่มเติมเวลาเรียนเพื่อให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดความรู้สึกรักและซึ้งคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยตนเอง

2.4 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ (ตะข่อง) สำหรับเด็กและเยาวชน ควรกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรให้น่าสนใจเพิ่มขึ้น เช่น ด้านการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

2.5 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านอื่นๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เช่น ด้านวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่นต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวในหมู่บ้าน ในชุมชนตนเอง เป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักคุณค่า สืบสานวัฒนธรรม รักและหวงแหนในภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จำเริญ เชื้อประดิษฐ์. (2551). การพัฒนาหลักสูตรการทำเครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านทุ่งหลวง อำเภอศรีมาตจังหวัดสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อึ้ง บัวศรี. (2543). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2.) กรุงเทพฯ: ธนวิภาพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2546). การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- นิคม ชมพุดง.(2548). **ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนรู้**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- บุญทริกา แจ่มจำรัส (2557) **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การระดับสถานที่ด้วยผ้าสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วราศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2554). **หลักสูตรการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). **พฤติกรรมการศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- _____. (2541). **การนำภูมิปัญญาไทยเข้าสู่ระบบการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วาริญา บิลดาลี (2556) **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง “สื่อสร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้” สำหรับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สมฤดี จีวะะสัง จรียา พิชัยคำและ วจี ปัญญาใส (2558) **ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง หัตถกรรมเครื่องจักสานไม้ไผ่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6**วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- โสภิญญา เกิดสกุล. (2555) **การพัฒนาแหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก**. ส่วนจัดสรรน้ำและบำรุงรักษาสำนักชลประทานที่ 3.
- อังคณา เรืองชัย (2558) **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การทำน้ำสมุนไพรเพื่อเป็นอาชีพเสริมในครอบครัว**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านโน้ตสากลโดยใช้วิธีการสอน

แบบโคดายกับวิธีการสอนแบบปกติ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนเด่นชัยประชานุกูล

Comparison of learning outcomes subject Musical note using conventional Kodaly method and Normal method for Prathom 6

students, Denchaiprachanukul School

ตรีชฎา สนโต อุดม คำขาด บุญลอย จันทร์ทอง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนเรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคดายและวิธีการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเด่นชัยประชานุกูล ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนเด่นชัยประชานุกูล จำนวน 80 คน โดยวิธีการเลือก ตัวอย่างแบบอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก แบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 1 เป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 40 คน และ กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มเป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 40 คน คนเท่ากันเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้วิธีการสอนแบบโคดายเรื่องการอ่านโน้ตสากล แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) – หลังเรียน (Post – test) เพื่อประเมินผลทั้งหมด แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ ทดสอบสมมติฐานด้วย t-test dependent และ t-test independent

จากผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบโคดายมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบโคดายมีผลการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบโคดาย มีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาดนตรีสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ : วิธีการสอนแบบปกติ , วิธีการสอนแบบโคดาย , อ่านโน้ตสากล

ABSTRACT

This research aims to: To compare learning achievement and student satisfaction scores on universal note with conventional teaching method and teaching Kodaly. The samples used in this research were the sixth grade students, DenchaiPrachanukul School, the academic year of 2016, Denchai Prachanukul School, 80 students. The samples were randomly divided into two groups: the experimental group 1 was the 6 grade students, control group group 2 the 6 grade students and Categorised into 40 people room each. Research tools A lesson plan on how to teach a convention about reading a universal note. Pre - test - Post - test to evaluate all. Satisfaction Questionnaire Statistics used for data analysis were mean, standard deviation and t-test dependent and t-test independent.

The results of the research.

1. The students in the experimental group were taught by using pedagogical method Kodaly had achievement of post learning high then that of pre learning at a significant level of .05
2. The students in the experimental group were taught by using pedagogical method Kodaly had achievement of learning high then that of a control group taught by normal method at a significant level of .05
3. Students in the experimental group taught by the teaching Kodaly method. The students' satisfaction toward learning music was higher than that of the control group taught by conventional teaching method. at a significant level of .05

Keywords : Normal method , Conventional Kodaly, Musical note

บทนำ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนเรื่องการอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเด่นชัยประชานุกูล มีการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มสาระศิลปะ ดนตรี โดยการสอนเรื่องการอ่านโน้ตสากลขั้นพื้นฐานนั้น ผู้วิจัย พบว่า นักเรียนไม่สามารถอ่านโน้ตเป็นโน้ตสากลได้เป็นส่วนใหญ่ซึ่งผู้วิจัยจึงนำปัญหานี้มาแก้ไขโดยเลือก วิธีการสอนแบบโคดาโยที่กำลังเป็นที่นิยม ในบรรดาการสอนร้องเพลงเพราะโคดาโยใช้วิธีการสอนร้องเพลงเป็นหลักไปสู่ การเล่นเครื่องดนตรี ช่วยให้ผู้เรียนมีพื้นฐานทางด้านดนตรีพร้อมการเรียนเครื่องดนตรีอื่นๆ โดยเป้าหมายของระบบวิธีการสอนแบบโคดาโยนั้น เป้าหมายหลักในวิธีการสอนแบบโคดาโย คือการที่ประชากรในประเทศสามารถ

อ่านหนังสือได้เชื่อว่าความสามารถในการอ่านและเขียนเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนศิลปดนตรีทุกประเภทไม่ว่าจะเป็น ประวัติศาสตร์ดนตรี การวิเคราะห์เพลงการแต่งเพลง หรือ การปฏิบัติบรรเลงดนตรีเขามีความเชื่อว่าในประเทศยังการันักเรียนทุกคนควรได้รับการฝึกฝนการอ่านเขียนโน้ตดนตรีเช่นเดียวกันกับการเรียนเขียนอ่านภาษาอังกฤษและการฝึกฝนทางด้านดนตรีควรจะไปพร้อมๆกับการศึกษาเบื้องต้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดของเขานี้ โคตยจึงจัดให้มีการฝึกหัดร้องโน้ตแบบซอล – ฟา (so – fa teaching) ขึ้นในโรงเรียนของรัฐทั่วไปการฝึกหัดร้องโน้ตนี้เป็นการปูพื้นฐานสำหรับการสอนการร้องเพลงประสานเสียงระบบซอลฟาที่ เน้นทักษะในการอ่าน ร้องโน้ตและการบันทึกโน้ตจากเสียงที่ได้ยินไว้ด้วยข้อใดต้องการเริ่มวิธีการสอนนี้ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้กับเด็กเพื่อเตรียมให้เขารักและอยู่กับดนตรีไปตลอดชีวิตระบบการสอนนี้จะตั้งอยู่บนการสะสมทักษะในจังหวะเพลง ซึ่งวิธีการสอนแบบโคตยนั้นมีขั้นตอนคือ การอ่านเนื้อเพลง การร้องทำนองเพลง สัญลักษณ์ภาพ การอ่านโน้ต และการร้องโน้ตสากล สัญลักษณ์มือ และการเคลื่อนไหวร่างกาย จากปัญหาการเรียนการสอนวิชาดนตรีเรื่องการอ่านโน้ตสากล ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นที่จะศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยนำวิธีการของโคตยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน คาดว่า ผลการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ โคตยเรื่องการอ่านโน้ตสากล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเด่นชัยประชานุกุลจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนด้านดนตรีต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคตยและวิธีการสอบแบบปกติ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนเรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคตยและวิธีการสอบแบบปกติ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเด่นชัยประชานุกุล อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ จำนวน 2 ห้อง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนเด่นชัยประชานุกุล จำนวน 80 คน โดยวิธีการเลือก ตัวอย่างแบบอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลากแบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่กลุ่ม

ทดลองที่ 1 เป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 40 คน และ กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มเป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 40 คน คนเท่ากัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิธีการสอนแบบโคตยาเรื่องการอ่านโน้ตสากล
2. แบบสอบถามความพึงพอใจ
4. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) – หลังเรียน (Post – test) เพื่อประเมินผล

ทั้งหมด

5. ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเด่นชัยประชานุกุล อำเภอด่านซ้ายจังหวัดแพร่ จำนวน 80 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป (spss) โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการหาข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. การหาค่าผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ t – test (dependent)
4. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องการอ่านโน้ตสากลโดยวิธีการสอนแบบโคตยาและ

วิธีการสอนแบบปกติ t – test (independent)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (spss) ตามลำดับนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการอ่านโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนตามวิธีการสอนแบบโคตยาและวิธีการสอนแบบปกติ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคตยาและวิธีการสอนแบบปกติ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนเรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคตยาและวิธีการสอนแบบปกติ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบโคตยามีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบโคตยามีผลการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบโคตาย มีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาดนตรีสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านโน้ตสากลโดยใช้วิธีการสอนแบบโคตายและวิธีการสอนแบบปกติ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเด่นชัยประชานุกูลสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบโคตายมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีการทดสอบความรู้สามารถในการอ่านโน้ตสากลนักเรียนไม่มีความรู้ในเรื่องที่จะเรียน ซึ่งเคยเรียนผ่านมาแล้วในตอนประถมศึกษาปีที่ 5 จึงมีคะแนนในการทดสอบก่อนเรียนระดับหนึ่ง โดยหลังจากการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบโคตาย ปรากฏว่าผลการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน แสดงว่าวิธีการสอนแบบโคตาย สามารถทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาในด้านการอ่านโน้ตสากลของตนเองได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชาชัย สุจริตจันทร์ (2549, น.39) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีเรื่องการอ่านโน้ตสากลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนตามวิธีการสอนของโคตายและวิธีการสอนแบบปกติ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยวิธีสอนของโคตาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบโคตายมีผลการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าวิธีการสอนแบบโคตายเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและการเคลื่อนไหวก่อนเรียนโดยให้นักเรียนได้ฟังเสียงและร้องตามครูก่อนจึงใช้สัญลักษณ์โดยจะให้ผู้เรียนร้องเพลงจนจดจำทำนองได้ก่อน จึงให้นักเรียนได้เรียนรู้สัญลักษณ์ของตัวโน้ตซึ่งเนื่องจากเด็กวัยนี้จะให้ความสนใจรูปภาพ การทำมือการแสดงการเคลื่อนไหวของร่างกายและท่าทาง ซึ่งนักเรียนจะเรียนรู้จากความเพลิดเพลินเกิดการเรียนรู้ไ้วและความกระตือรือร้นมีความรักในเสียงดนตรี และการใช้สัญลักษณ์ภาพต่างๆแทนจังหวะ ภาพขนาดใหญ่แทน 4 จังหวะ ภาพขนาดเล็กแทน 2 และเล็กสุด 1 จังหวะ หรือ ครึ่งรูปเท่ากับครึ่ง จังหวะ และ จะทำให้ผู้เรียนได้เคาะจังหวะตามรูปที่เห็นทันที โดยจะเปลี่ยนจากภาพเป็นสัญลักษณ์ ภาพที่คล้ายตัวโน้ต และ ขึ้นสุดท้ายจึงนำตัวโน้ตมาใส่ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องจังหวะได้ดี และการใช้สัญลักษณ์มือพร้อมควบคู่ไปกับการอ่านตัวโน้ตเป็นสัญลักษณ์มือแทนสัญลักษณ์แทนเสียงต่างๆช่วยให้ นักเรียนรู้เกี่ยวกับระดับเสียงมากขึ้นและวิธีการร้องเพลงซึ่งวิธีการสอนแบบโคตายนั่นจะเน้นเรื่องการ

ร้องเพลงเป็นหลักดังนั้นการสอนโน้ตนั้นจะทำให้นักเรียนร้องเพลงได้ตามจังหวะและทำนองเพลงก่อน แล้วจึงนำไปสัญลักษณ์ต่างๆมาใช้เพื่อไม่ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย จากผลการวิจัยและประเด็นข้างต้นได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เดชาชัย สุจริตจันทร์ (2549, น.39) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีเรื่องการอ่านโน้ตสากลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียน ตามวิธีการสอนของโคดายและวิธีการสอนแบบปกติ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียน โดยวิธีสอนของโคดาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนปกติอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบโคดาย มีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชา ดนตรีสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวิธีการสอนแบบโคดายยึดหลักการสอนจิตวิทยาการพัฒนาของเด็ก เนื่องจากธรรมชาติ ของเด็กวัยประถมนั้นจะชอบการร้องเพลงและเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งวิธีการสอนแบบโคดายนั่นจะ เน้นในเรื่องของการร้องเพลงและการใช้สัญลักษณ์ภาพและการทำมือและท่าทางประกอบซึ่งผู้เรียนได้ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่และเต็มศักยภาพของนักเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในการ เรียนและสนุกสนานเพลิดเพลินและความรักในเสียงดนตรีส่งผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนวิธีการ สอนแบบโคดายมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาดนตรีสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนวิธีการสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับ สุธาสนี ถิระพันธ์ (2558,น.5) ได้วิจัยเรื่องขอนแก่นพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมหลัง เรียน ด้านเจตคติ ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยเอกสารประกอบการเรียนการสอนปกติ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า วิธีการสอนแบบโคดายพัฒนาผู้เรียนมากขึ้นใน เรื่องการอ่านโน้ตสากล ดังนั้นผู้สอนที่มีความเกี่ยวข้องสามารถนำวิธีการดังกล่าวไปใช้พัฒนาทักษะ ทางด้านการโน้ตสากลผู้เรียนได้

1.2 ควรมีการฝึกอบรมผู้สอนให้มีความรู้ในวิธีการสอนแบบโคดายให้แพร่หลายมากขึ้น เพื่อให้เข้าใจวิธีการสอนดนตรีอย่างถูกต้องวิธีนี้จะเกิดความเข้าใจและให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงเพลงและ เคลื่อนไหวไปตามจังหวะเพราะผู้เรียนวัยอนุบาลจะเรียนรู้ดนตรีได้ดีและเกิดทักษะ โดยวางรากฐานที่ ถูกต้องเป็นระเบียบแบบแผน ในการมีทักษะในการเรียนดนตรีในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยโดยใช้วิธีการสอนแบบโคดายในเรื่องการร้องเพลงสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 .ซึ่งเป็นเนื้อหาที่คัดจากเรื่องการอ่านโน้ตสากล

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสอนของโคตยาในวิชาดนตรีในสาระอื่นๆที่เน้นในเรื่องของการพัฒนาทักษะโดยใช้วิธีการสอนแบบโคตยา

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปตามลำดับนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการอ่านโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนตามวิธีการสอนแบบโคตยาและวิธีการสอนแบบปกติ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคตยาและวิธีการสอบแบบปกติ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนเรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคตยาและวิธีการสอนแบบปกติ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการอ่านโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนตามวิธีการสอนแบบโคตยาและวิธีการสอนแบบปกติ

ตาราง 1 แสดงผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการอ่านโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนตามวิธีการสอนแบบโคตยาและวิธีการสอนแบบปกติ

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t-test	Sig
แบบปกติ ก่อนเรียน	40	11.98	1.860	*23.626	.000
(ควบคุม) หลังเรียน	40	21.78	1.993		
แบบโคตยา ก่อนเรียน	40	15.03	1.747	*25.257	.000
(ทดลอง) หลังเรียน	40	26.28	2.219		

*p < .05

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนของ 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (p < 0.05) ซึ่งหมายความว่าทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่างมีผลการเรียนรู้หลังเรียนดนตรีเรื่องการอ่านโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคตยาและวิธีการสอบแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคดายและวิธีการสอบแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 , $n = 40$

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t-test	Sig
กลุ่มทดลอง	40	26.28	2.219	*9.572	.000
กลุ่มควบคุม	40	21.78	1.993		

* $p < .05$

จากตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคดายและวิธีการสอบแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลองเท่ากับ 26.28 และ มีค่าเฉลี่ยกลุ่มควบคุมเท่ากับ 21.78 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังแล้ว พบว่า หลังเรียนวิธีการสอนแบบโคดายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าหลังเรียนของวิธีการสอบแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($p < .05$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนเรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคดายและวิธีการสอนแบบปกติ

ตาราง 3 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนเรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคดาย ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 , $n = 40$

รายการประเมินความพึงพอใจ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. มีความพอใจต่อการเรียนวิชาดนตรี	4.98	0.22	มากที่สุด
2. เห็นความสำคัญของวิชาดนตรี	4.82	0.16	มากที่สุด
3. วิธีการจัดกิจกรรมการสอน	4.88	0.38	มากที่สุด
4. ต้องการให้นำกิจกรรมการสอนแบบนี้มาใช้	4.53	0.33	มากที่สุด
5. ชอบร้องเพลงและอ่านโน้ต	4.48	0.51	มากที่สุด
6. เนื้อหามีความเหมาะสมและมีความสนุกสนานในการเรียน	4.70	0.51	มากที่สุด
7. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้เหมาะสมเพียงใด	4.15	0.46	มากที่สุด

รายการประเมินความพึงพอใจ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	
8. มีความพอใจในการทำท่าทางประกอบการร้องเพลง	4.78	0.36	มากที่สุด
9. ครูสามารถถ่ายทอดสาระการเรียนรู้ได้ดี	4.63	0.42	มากที่สุด
10. สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนดนตรีมาใช้ในการชีวิตประจำวันได้	4.73	0.49	มากที่สุด
รวม	4.69	0.12	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนเรื่องการอ่านโน้ตสากล โดยวิธีการสอนแบบโคตยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12

ตาราง 4 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ของนักเรียนที่เรียนเรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบปกติ ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 , $n = 40$

รายการประเมินความพึงพอใจ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	
1. มีความพอใจต่อการเรียนวิชาดนตรี	3.88	0.38	มาก
2. เห็นความสำคัญของวิชาดนตรี	3.85	0.22	มาก
3. วิธีการจัดกิจกรรมการสอน	4.00	0.42	มาก
4. ต้องการให้นำกิจกรรมการสอนแบบนี้มาใช้อีก	3.15	0.23	มาก
5. ชอบร้องเพลงและอ่านโน้ต	3.90	0.45	มาก
6. เนื้อหามีความเหมาะสมและมีความสนุกสนานในการเรียน	3.43	0.22	มาก
7. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้เหมาะสมเพียงใด	3.50	0.41	มาก
8. มีความพอใจในการทำท่าทางประกอบการร้องเพลง	3.38	0.38	มาก
9. ครูสามารถถ่ายทอดสาระการเรียนรู้ได้ดี	3.53	0.33	มาก
10. สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนดนตรีมาใช้ในการชีวิตประจำวันได้	3.85	0.39	มาก
รวม	3.65	0.09	มาก

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนเรื่องการอ่านโน้ตสากล โดยวิธีการสอนแบบปกติมีค่าเฉลี่ย ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.09

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจเรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ใช้วิธีการสอนแบบโคดาและวิธีการสอบแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	S.D.	ค่า t-test	Sig
กลุ่มทดลอง	40	4.69	0.12	*23.00	.000
กลุ่มควบคุม	40	3.65	0.09		

*p < .05

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนเรื่องการอ่านโน้ตสากล โดยวิธีการสอนแบบโคดาและวิธีการสอนแบบปกติ จะเห็นได้ว่ามีค่าเฉลี่ยแบบวิธีการสอนแบบโคดามีค่าเฉลี่ย 4.69 ซึ่งสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติมีค่าเฉลี่ย 3.65 อย่างมีนัย

เอกสารอ้างอิง

- เดชาชัย สุจริตจันทร์. (2549). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีเรื่องการอ่านโน้ตสากลเบื้องต้นของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนตามวิธีการสอนของโคดาและวิธีการสอนแบบปกติ วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี,ลพบุรี
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. (2555). การศึกษาเพื่อสร้างชุดการสอน คีย์บอร์ดเบื้องต้นโดยใช้วิธีการของโคดา. สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- มาริยา ปันณะกิจกร. (2556). พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคดาสำหรับผู้เรียนเปียโนในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วรรณวุฒิ วรรณารุณ. (2553). ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคดาที่มีต่อทักษะทางดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุธาสิณี ถิระพันธ์ (2558). การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนขับร้องของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 ระหว่าง กลุ่มที่ใช้วิธีสอนซึ่งปรับปรุงจากวิธีสอนดนตรีแบบโคดากับกลุ่มที่ใช้วิธีสอนปกติ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 50 จังหวัดขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เศษส่วน โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
รายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

A Study of The Learning Achievement in Fraction trough Team Assisted
Individualization and Multimedia for grade 4 – 6 Students

ธนัชพร ตันมา(Thanutchaporn Tanma)*

ชลายุทธ์ คุรุเมือง(Chalayuth Khrootmuang)

สุภาภรณ์ หนูเมือง(Supoporn Noomueng)

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

*Corresponding author. E-mail: rabbitlove522@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนบ้านแม่แฝง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม จำนวน 6 แผน จำนวน 15 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 3) สื่อประสมเรื่องเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 20 ข้อ โดยเป็นการวิจัยแบบแผน (Pre- Experimental design) ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลอง One group Pretest – Posttest Design วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน ใช้ t – test for dependent samples เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการศึกษาพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีค่าเท่ากับ 88.96/84.92 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
 2. ดัชนีประสิทธิผลจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีค่าเท่ากับ 0.74
 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด
- คำสำคัญ** : เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล, สื่อประสม, เศษส่วน

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop a learning management plan with Fraction through Team Assisted Individualization and Multimedia for grade 4 – 6 Students 2) study the effectiveness of learning management. in Fraction through Team Assisted Individualization and Multimedia for grade4 – 6 Students. 3)A Study of The Learning Achievement with Fraction through Team Assisted Individualization and Multimedia for grade 4 – 6 students. 4) study the student's satisfaction for Fraction through Team Assisted Individualization and Multimedia for grade 4 – 6 Students. The research sample consisted of 30 students in grade 4 – 6 Students studying in the Second semester of the 2017 academic year at Ban Maepaeng School, Na Poon Sub district, Wangchin district , Phrae Province. It comes by way of Cluster random sampling. Tools used in this study were 1) learning management plan with Fraction through Team Assisted Individualization and Multimedia using 6 events with total time of 15 hours 2) test for learning achievement in Fraction through Team Assisted Individualization and Multimedia for grade 4 – 6 Students. Students with a multiple choice test with 4 choices of 40 items 3) Multimedia Fraction for grade 4 – 6

Students. 4) Student Satisfaction Questionnaire on Learning Management using Team Assisted Individualization and Multimedia of Students for grade 4 – 6 Students of 15 items. Pre-Experimental Design The researcher conducted the research using the Pre-Experimental design One group Pretest – Posttest Design. The data were analyzed by means of percentage, mean and standard deviation and test hypothesis learning achievement using t – test for dependent samples.

The results of study showed that

1. The learning management plan in Fraction through Team Assisted Individualization and Multimedia. The results of this study were as follows efficiency of the learning management plan in Fraction through Team Assisted Individualization and Multimedia for grade 4 – 6 Students. Is equal 88.96/84.92 which is higher than the criteria set up.

2. The effectiveness index of learning management in Fraction through Team Assisted Individualization and Multimedia for grade 4 – 6 students is equal to 0.74

3. Student achievement by using learning plan. Fraction by Team Assisted Individualization and Multimedia. The students' grades after the study were significantly higher than before the study at the .05 level.

4. Students are satisfied with learning management in Fraction through Team Assisted Individualization and Multimedia for grade 4 – 6 Students. were satisfied with the overall picture. The average is at the highest level.

Keywords : Team Assisted Individualization, Multimedia, Fraction

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ และความเจริญก้าวหน้าของโลก มนุษย์ใช้คณิตศาสตร์เป็นพื้นฐานในการศึกษาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและศาสตร์อื่น ๆ รวมทั้งใช้คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการพัฒนา การคิดที่หลากหลายทั้งการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและคิดอย่างเป็นระบบและมีระเบียบแบบแผน ลักษณะการคิดดังกล่าวทำให้มนุษย์สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ คาดการณ์ วางแผนตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ(สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี,2555, น.1)

หลักการสอนคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษาครูผู้สอนจะต้องกำหนดความจุดหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีการวางแผนการสอนและจัดสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ควรใช้หลายๆ วิธีและใช้วัสดุการสอนให้เหมาะสม เพื่อเป็นสื่อในการช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ มีการอธิบายและหาข้อสรุปร่วมกัน การเรียนคณิตศาสตร์ควรเริ่มจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม (ประยูร อาษานาม, 2537, น.28)และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2544, น.8-9) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่ตอบสนองความต้องการความสนใจของเด็ก ทั้งที่อยู่ภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กผ่อนคลาย ไม่เครียด มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย สื่อประสมนั้นเป็นสิ่งที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย ดังที่ดุสิต ขาวเหลือง(2549, น.31) กล่าวว่านอกจากนี้เรายังสามารถนำสื่อประสมใช้ในการงาน ลักษณะของสื่อหลายมิติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำเสนอเนื้อหาและค้นคว้าสิ่งที่ต้องการศึกษาได้หลากหลายรูปแบบรวมทั้งยังมีสื่อประสมแบบอื่น ๆที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างดี ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญ อย่างยิ่งที่จะต้องนำไปบูรณาการ ใช้เพื่อการสอนและการเรียนรู้

จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่าการเรียนแบบร่วมมือวิธีหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับการสอนคณิตศาสตร์ ได้แก่ การเรียนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล (Team Assisted Individualization หรือ TAI) ซึ่งเป็นการจัดการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ช่วยเหลือในกลุ่มผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนเอง ช่วยส่งเสริมเรียนรู้ได้ตามความสามารถที่แตกต่างของแต่ละบุคคลได้ เป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนได้ โดยประกาศิต อานุกาพแสนยากร (2556, น.240) กล่าวถึงเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ว่าเทคนิคช่วยกันคิดช่วยกันเรียน เป็นกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนบุคคล มากกว่าการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่ม แต่ในเทคนิคนี้ ผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้และทำงานตามระดับความสามารถของตนเมื่อทำงานในส่วนของตนเสร็จแล้วจึงจะจับคู่ หรือเข้ากลุ่มทำงาน สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาสื่อประสมจะมีบทบาทสำคัญในการศึกษามากยิ่งขึ้นเนื่องจากการขาดแคลน ครูที่เชี่ยวชาญและเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถที่แตกต่างของแต่ละบุคคล และจากการศึกษาวิจัยของสุมาลี แสงแก้ว (2559, น.564) ได้ทำการศึกษาผลการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนแบบกลุ่มช่วยเรียนรายบุคคลที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนแบบกลุ่มช่วยเรียนรายบุคคลมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนแบบกลุ่มช่วยเรียนรายบุคคล (TAI) มีความคงทนในการเรียนรู้ หากได้ใช้ร่วมกับการสอนโดยใช้สื่อประสม ซึ่งเป็นการนำเอาสื่อหลายชนิดที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวมาใช้ร่วมกัน เป็นสื่อประสม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากวัตถุที่เป็นรูปธรรม ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ที่ง่ายขึ้น ให้

ประสบการณ์ ที่ส่งเสริมพัฒนาความรู้ไปถึงขั้นสูงสุดได้ ซึ่งสอดคล้องกับสุชาติ ฉัตรเจน (2553, น.57) ได้พัฒนาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เรื่องพหุนาม โดยใช้สื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าการจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประสม ได้แก่ การจัดกิจกรรมโดยใช้เกม การจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อบัตรคำ การจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อภาพและการจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อปฏิบัติการเบื้องต้น พิชคณิตศาสตร์และผลทางการเรียนการสอนคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการเรื่อง พหุนาม ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังทำให้นักเรียนมีความสนใจในคณิตศาสตร์ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ความกระตือรือร้นในการเรียนคณิตศาสตร์ การใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ในคณิตศาสตร์ดีขึ้น

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ปัญหาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยใช้แบบสอบถามครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในกลุ่มโรงเรียนนาพูน พบว่าเนื้อหาที่มีการจัดการเรียนการสอนที่มีปัญหามากที่สุด คือเรื่องเศษส่วน และเมื่อผู้วิจัย ได้ทำการทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เรื่องเศษส่วน พบว่าผลคะแนนการทดสอบซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กลุ่มโรงเรียนตั้งไว้ คือร้อยละ 60 และครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนนาพูนใช้สื่อการสอนคือชอล์ก และกระดานดำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับรุ่งอรุณ ลีชะวณิช(2555, น.1)ได้กล่าวว่าโดยธรรมชาตินักเรียนประถมศึกษาจะชอบการเล่นมากกว่าการเรียน ชอบความสนุกสนาน มากกว่าการเคร่งเครียด ชอบการเคลื่อนไหวมากกว่านั่งนิ่งๆ ชอบการแข่งขัน ชอบให้เพื่อนและครูยอมรับ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการสอนคณิตศาสตร์ที่ดีจะควรจัดให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน

ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึง คิดหาแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในเรื่องเศษส่วน โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล ที่ช่วยส่งเสริมให้ช่วยเหลือในกลุ่มผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนเอง ช่วยส่งเสริมเรียนรู้ได้ตามความสามารถที่แตกต่างของแต่ละบุคคลได้ ซึ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคล มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับใช้สื่อประสม ซึ่งเป็นการนำเอาสื่อหลายชนิดที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวมาใช้ร่วมกัน เป็นสื่อประสม และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากวัตถุที่เป็นรูปธรรม ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ง่ายขึ้น ให้ประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาความรู้ไปถึงขั้นสูงสุด ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัส หลายๆส่วนพร้อมกันสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ กันอย่างมีประสิทธิภาพประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสื่อสารทำให้สื่อประสมมีบทบาทสำคัญควบคู่ไปกับการศึกษาในปัจจุบัน ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
- 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
- 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
- 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบแผนการทดลองเบื้องต้น (Pre- Experimental design) ผู้ศึกษา ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลอง One group Pretest – Posttest Design เป็นแบบทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 กลุ่มโรงเรียนนาพูน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 6 โรงเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 126 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนบ้านแม่แปง อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling)

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 เรื่อง เศษส่วน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ใช้เวลาในการดำเนินการทดลอง 15 ชั่วโมง โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั่วโมงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

5.1 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศษส่วน โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม จำนวน 6 แผน รวม15 ชั่วโมง

5.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

5.3 สื่อประสมเรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

5.4 แบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ทำการสำรวจศึกษาปัญหาในการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้น ป.4 – ป.6 โดยให้ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับ ชั้น ป.4 – ป.6 กลุ่มนาพูน อำเภอลำดวน จังหวัดแพร่ตอบ แบบสอบถามปัญหาในการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ในระดับ ชั้น ป.4 – ป.6

6.2 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่แปง ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูล

6.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศษส่วน โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ผ่านการตรวจและปรับปรุงแก้ไขแล้วไป ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

6.3.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.3.1.1 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

6.3.1.2 ให้นักเรียนทำกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละเรื่อง

6.3.1.3 ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบแต่ละเรื่อง

6.3.1.4 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากเรียนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสมเรื่องเศษส่วนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

6.3.2 นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสมเรื่องเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

6.4 นำข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน การทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมาวิเคราะห์ผล และเขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศษส่วน โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหา E_1/E_2
2. วิเคราะห์ ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สูตรคำนวณหาค่าดัชนีประสิทธิผล
3. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศษส่วน โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติ t-test for dependent samples
4. วิเคราะห์ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ตามเกณฑ์ 80/80 ได้ผลการทดสอบดังตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

การจัดการเรียนรู้	จ ำ น ว น นักเรียน	คะแนนรวม นักเรียนทุกคน	คะแนนเต็ม	ประสิทธิภาพ (ร้อยละ)
ใบงานและทดสอบย่อย	30	4,270	160	88.96
แบบทดสอบหลังเรียน	30	1,019	40	84.92

จากตารางที่ 1 พบว่าแผนจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 88.96/84.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ค่าดัชนีประสิทธิผล(E.I.)
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
30	40	497	1,019	0.74

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการ เรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีค่าเท่ากับได้เท่ากับ 0.74

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อ ประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์คะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของ นักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน รายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

การจัดการเรียนรู้	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนการเรียน	30	16.57	4.45	21.90	.000
หลังการเรียน	30	33.97	1.27		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนเรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อน ช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 หลังเรียน นักเรียนมี คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6, N = 30

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนสนใจ และเข้าใจการนำเสนอเนื้อหาที่เรียนมีรูปแบบที่ชัดเจน ไม่สับสนเข้าใจง่าย	4.93	0.25	มากที่สุด
2. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้เรียน	4.73	0.45	มากที่สุด
3. เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียน	4.73	0.45	มากที่สุด
4. เนื้อหามีความแต่ละชุดเป็นเรื่องที่น่าสนใจในชีวิตประจำวันได้	4.83	0.38	มากที่สุด
5. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์	4.67	0.48	มากที่สุด
6. กิจกรรมที่นำมาใช้มีความน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ	4.80	0.41	มากที่สุด
7. กิจกรรมที่นำมาใช้มีความเหมาะสมช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ได้จริง	4.60	0.50	มากที่สุด
8. มีกิจกรรมใหม่ๆที่ทำห้มาสอดแทรกในการเรียนการสอน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้	4.47	0.51	มาก
9. นักเรียนสนุกสนานเมื่อได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองหรือร่วมกับกลุ่มทุกกิจกรรม	4.67	0.48	มากที่สุด
10. บรรยากาศในการเรียนน่าสนใจ	4.73	0.45	มากที่สุด
11. มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา	4.67	0.48	มากที่สุด
12. เร้าความสนใจของผู้เรียน	4.87	0.35	มากที่สุด
13. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น	4.43	0.50	มาก
14. การกำหนดขั้นตอนในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.80	0.41	มากที่สุด
15. สื่อและอุปกรณ์การเรียนมีจำนวนเพียงพอ	4.83	0.38	มากที่สุด
16. นักเรียนสนุกกับการใช้สื่อประสม	4.37	0.49	มาก
17. แบบทดสอบในแต่ละชุดมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.77	0.43	มากที่สุด
18. นักเรียนมีโอกาสได้ทราบคะแนนและผลงานที่ตนเองได้ปฏิบัติ	4.67	0.48	มากที่สุด
19. เมื่อทำแบบทดสอบผู้เรียนมีความพึงพอใจในคะแนนที่ตนทำได้	4.70	0.47	มากที่สุด
20. แบบทดสอบในแต่ละชุดมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	4.70	0.47	มากที่สุด
รวม	4.68	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีค่าเท่ากับ 88.96/84.92 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
2. ดัชนีประสิทธิผลจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีค่าเท่ากับ 0.74
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D = 0.14)

การอภิปรายผล

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.96/84.92 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนรวมจากการทำใบงานและทดสอบย่อยเรื่อง เศษส่วน โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 คิดเป็นร้อยละที่นักเรียนแต่ละคนทำได้ถูกต้องเท่ากับ 88.96 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 84.92 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปราณี

งามสวย(2554, น.77) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคTAI กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาการบวก การลบ การคูณ และการหารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.68/82.81 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ จำเนียร มัชฌิมา (2553, น.99) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่1 โดยใช้ชุดสื่อประสมพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่1 โดยใช้ชุดสื่อประสม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.28/85.38

2. ดัชนีประสิทธิผลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีค่าเท่ากับ 0.74 แสดงว่านักเรียนมี ความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 74 ซึ่งแสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสม มีประสิทธิภาพ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในบรรยากาศที่เป็นกันเอง นักเรียนที่เรียนอ่อนขาดความเชื่อมั่นในตนเองไม่กล้าจะสอบถามครูผู้สอน ก็กล้าจะถามเพื่อนภายในกลุ่ม ส่วนนักเรียนที่เรียนเก่งเมื่อได้อธิบายหรือถ่ายทอดความรู้ของตนเองแก่เพื่อนบ่อย ๆ ก็เป็นการทบทวนความรู้ของเขาไปในตัว นอกจากนี้ยังได้พัฒนาความสามารถทางการเรียนของตนเองให้สูงขึ้นอีกระดับหนึ่งด้วย นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเป็นขั้นตอนจากการทำใบงานซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้ ในการสร้างทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิชาติ ชมพูทัศน์ (2556, น.123 - 124) ได้ศึกษาการสร้างชุดการเรียนการสอนแต่ง โคลงสี่สุภาพโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือของเคแกน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนการสอนแต่งโคลงสี่สุภาพโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือของเคแกน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.68 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 68.00 และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ เรวัณณ์ คำชาย (2551, น.120 -121) ได้ศึกษา การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ความคงทนในการเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่องทวีปยุโรปและอเมริการะหว่างการเรียน โดยใช้โปรแกรมบทเรียนและ การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่ามีค่าดัชนีประสิทธิผล ของโปรแกรมบทเรียนเท่ากับ 0.66 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน ร้อยละ 66 เช่นเดียวกันกับการศึกษาของวัลลภ ใหญ่เลิศ (2556, น.127) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อประสมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ โดยการเรียนแบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่ามีค่าดัชนีประสิทธิผลของสื่อประสม

ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ โดยการเรียนแบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 0.7209 หรือคิดเป็นร้อยละ 72.09

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน เท่ากับ 16.57 คิดเป็นร้อยละ 41.42 คะแนนและคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 33.97 คิดเป็นร้อยละ 84.92 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจากเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนเรียนรู้เป็นกลุ่ม หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เทคนิคช่วยการคิดช่วยกันเรียน เป็นเทคนิคที่ใช้กับการทบทวนบทเรียนหรืออธิบายบทเรียน เมื่อผู้สอนและผู้เรียนได้อภิปรายความรู้ในบทเรียน หรือทบทวนบทเรียนจนเข้าใจดีแล้วผู้สอนจะนำแบบฝึกหรือใบงานให้ผู้เรียนแต่ละคนทำ เมื่อทำเสร็จแล้วให้ผู้เรียน จับคู่กันภายในกลุ่มเพื่อตรวจสอบความถูกต้องจากแบบเฉลยที่ผู้สอนแจกให้แล้วผลัดกันอธิบายสิ่งที่สงสัย ต่อจากนั้นผู้สอนจะทำการทดสอบพร้อมกันทุกคนและนำคะแนนของสมาชิกของกลุ่มมารวมกันและหาค่าเฉลี่ยกลุ่มใดได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัลหรือได้รับประกาศชื่อดีดป้ายนิเทศ (ประกาศิต อานุภาพแสนยากร 2555, น.240) สอดคล้องกับสุนันทา ยินดีรัมย์(2557, น.52)ได้กล่าวว่า การนำสื่อประสมมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากสื่อเป็นตัวกลางที่ช่วยให้สื่อสาร ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับผู้สอนต้องการ ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้สื่อหลาย ๆ อย่างมาช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในรูปแบบของสื่อประสม สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ในการเรียนการสอนผู้สอนมีวัตถุประสงค์หลัก คือการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางสติปัญญา ทักษะ เจตคติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สื่อแต่ละชนิดมีคุณสมบัติเด่นและด้อยแตกต่างกัน การเลือกใช้ต้องพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของการสอนเป็นสำคัญ โดยครูผู้สอนต้องจัดเตรียมสื่อประกอบการสอน เพื่อการนำเสนอให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้นในการสอนแต่ละครั้งต้องจัดเตรียมสื่อหลาย ๆ อย่างเพื่อนำมาประกอบในการสอนแต่ละครั้งในลักษณะที่เรียกว่า“สื่อประสม”และสอดคล้องกับการศึกษาของปราณี งามสวย(2554, น.78) ทำการศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค TAI กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาการบวก การลบ การคูณ และการหารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเช่นเดียวกันกับการศึกษาของจำเนียร มัชฌิมา (2553, น.100) ทำการศึกษาเรื่องผลการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่1 โดยใช้ชุดสื่อประสมพบว่านักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดสื่อประสม มีทักษะการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศษส่วนโดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล ร่วมกับ สื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D = 0.14) แสดงว่านักเรียนมีความสุขในการเรียน มีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำใบงาน และแบบทดสอบย่อย นักเรียนที่เก่งช่วยเหลือนักเรียนปานกลางและอ่อน มีความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รูปแบบการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล เป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มและฝึกทักษะการแก้ปัญหา นักเรียนได้ฝึกการทำใบงานโดยมีคะแนนจากการทำใบงานเป็นเงื่อนไขการผ่านการทำใบงานแต่ละชุด มีการช่วยเหลือระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อคะแนนของกลุ่ม นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ การเรียนรู้จากเพื่อน ๆ ร่วมกลุ่มช่วยกันคิดหาคำตอบ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ สามารถนำความรู้ที่ได้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไปได้ และเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้วิชาอื่น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัครา ภาณุรักษ์ (2556, น.81) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับเทคนิค KWDL ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับเทคนิค KWDL โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ วัลลภ ใหญ่เลิศ (2556, น.127) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อประสมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ โดยการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อสื่อประสมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ โดยการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่นักเรียนไม่เคยเรียนแบบกลุ่มร่วมมือมาก่อน ครูควรได้อธิบายหลักการ วิธีการเรียน ขั้นตอนการให้คะแนน จะทำให้นักเรียนเข้าใจกิจกรรมการเรียนการสอนและร่วมมือกันในการเรียนรู้เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

1.2 ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอนควรคอยกระตุ้นให้นักเรียนช่วยเหลือกันและกันปรึกษาหารือกันในการทำกิจกรรมเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรพัฒนาการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในเนื้อหาอื่นในระดับชั้นอื่น ๆ
- 2.2 การคละชั้นเรียน และคละความสามารถของนักเรียน นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มอ่อน อาจจะไม่ใช่ยอมรับจากกลุ่ม ครูต้องคอยย้ำเรื่องการร่วมมือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จำเนียร มัชฌิมา. (2553). **ผลการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดสื่อประสม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดุสิต ขาวเหลือง. (2549). **การบูรณาการใช้สื่อประสมและสื่อหลายมิติเพื่อการสอนและการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: บริษัทเคทีพีคอมพิวเตอร์แอนด์คอนซัลท์ จำกัด.
- ประกาศิต อานุกาพแสนยากร. (2555). **การจัดการเรียนรู้**. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประยูร อาษานาม. (2537). **การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา: หลักการและแนวปฏิบัติ**. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์ประกายพรึก.
- ปราณี งามสวย. (2554). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค TAI กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องการแก้ โจทย์ปัญหาการบวก การลบ การคูณ และการหารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1.กศ.ม.** (หลักสูตรและการสอน). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วัลลภ ใหญ่เลิศ (2556). **การพัฒนาสื่อประสมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ โดยการเรียนแบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.กศ.ม.** (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรีรัมย์
- รุ่งอรุณ ลีชะวณิชย์. (2555). **คู่มือครูคณิตศาสตร์ การสอนคณิตศาสตร์ด้วยเกม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรวัฒน์ คำชาย. (2551). **การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ความคงทนในการเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ทวีปยุโรปและอเมริกากระหว่างการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมบทเรียนและ การเรียน แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). การวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์.
กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุชาติ ฉัตรเจน. (2553). การพัฒนาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เรื่องพหุนาม โดยใช้สื่อประสม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้างฉัตรวิทยา จังหวัดลำปาง.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุมาลี แสงแก้ว. (2559). ผลการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มช่วยเรียนรายบุคคลที่มี
ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.การ
ประชุมสัมมนาวิชาการ"ราชภัฏนครสวรรค์วิจัย ครั้งที่1"
- อภิชาติ ชมพูทัศน์. (2556). การสร้างชุดการเรียนการสอนแต่งโคลงสี่สุภาพโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้
แบบร่วมมือของเคแกน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(ภาษาไทย) มหาสารคาม :มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัศรา ภาณุรักษ์. (2556). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เทคนิค TAI ร่วมกับเทคนิค KWDL.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน).
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21

ของโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา จังหวัดพิษณุโลก

An Evaluated Project for Students' Potential Developing to have the
21st Century Skills of Nernmaprage Suksawittaya School, Phitsanulok
Province

สมสุวรรณ ขาวสวย(Somsuwan Kaosouay)*

สวณีย์ เสริมสุข(Saowanee Sermsuk) บุญส่ง กวยเงิน(Boonsong Gluaygern)

วิทยาลัยประชาคมอาเซียนศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

*Corresponding author. E-mail: somsuwankaosouay@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน โรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา จังหวัดพิษณุโลก โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงขับ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีจุดมุ่งหมายของการวิจัย คือ 1) เพื่อประเมินโมเดลการกระทำของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อประเมินตัวแทรกแซงของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และ 3) เพื่อประเมินโมเดลการเปลี่ยนแปลงของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงที่อยู่ในโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารในโรงเรียน จำนวน 6 คน ครู จำนวน 60 คน และนักเรียน จำนวน 230 คน ปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้น 296 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 296 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินการบริหารกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า การบริหารกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารพัฒนากิจกรรม สำหรับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขยายผลของการดำเนินการเพื่อความยั่งยืนของกิจกรรม

2. การประเมินการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่

กิจกรรมของครูนำทักษะพื้นฐานที่จำเป็น อันได้แก่สาระความรู้ในศตวรรษที่ 21 มากระตุ้นให้นักเรียนสร้างทักษะการปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง

3. การประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า การวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนสามารถตัดสินใจลงข้อสรุปในการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาจากทางเลือกนั้นได้อย่างมีเหตุผล 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนเลือกใช้วิธีการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคม 3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนความคิด ทักษะคติ หรือพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน, ทักษะในศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this research were; 1) To evaluated an action model of project for students' potential developing to have the 21st century skills. 2) To evaluated an intervention of project for students' potential developing to have the 21st Century Skills. 3) To evaluated the change model of project for students' potential developing to have the 21st century skills. The sample consist 3 groups; 1) 6 school administrators, 60 teachers and 230 students on academic year 2017, total 296 peoples. The instruments used for collecting data were the 296 questionnaires. Data analysis by packet program and presented the data by descriptive statistic. Data were analyzed statically by percentage, mean, and standard deviation. The results of the study were as follow;

1. Evaluated an action model of project for students' potential developing to have the 21st century skills found that in the overall was at moderate level, highest mean e.g. The school administrators developed activities for all sectors that relate to Professional Learning Community (PLC), knowledge sharing and expand the operation results to sustainability of activities.

2. Evaluated an intervention of project for students' potential developing to have the 21st century skills found that in the overall was at high level, highest

mean e.g. Activities can bring the necessary skills e.g. knowledge substance in the 21st century can encourage the students create the skills to practice in a realistic environment.

3. Evaluated the change model of project for students' potential developing to have the 21st century skills found that; Measurement of 21st century learning skills in 3 aspects consist; 1) Skill of learning and innovation skills in overall was at highest level, highest mean e.g. the students can make decisions and summarize problems by thinking about the effect that may follow from those choice reasonable. 2) Information, media and technology in the overall was at high level, highest mean e.g. the students chooses to use the communication because there is varied objective appropriately by thinking about the effect with oneself and the social 3) Life and career skills in overall was at highest level, highest mean e.g. the students can change their minds/attitudes/behaviors appropriately for the current environment and changes that may occur in the future

Keywords: An evaluated project, Students' potential developing, the 21st century skills

บทนำ

กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องให้ความสำคัญการสร้าง ความตระหนักถึงคุณค่าศักยภาพของผู้เรียนในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้มีความสำคัญและส่งผล ต่อผู้เรียนทั้งปัจจุบันและอนาคต มุ่งให้เกิดความงอกงาม (Growth) อันเป็นการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ปัญญา และจริยธรรม โดยการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบสำคัญคือ กระบวนการ จัดการเรียนรู้ของผู้สอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งจุดเน้นสำคัญของการ ศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ที่ผู้เรียนจะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ เพื่อ นำไปสู่การพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตร นับเป็นสิ่งสำคัญ โดยให้ผู้เรียน สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในการสร้างความรู้ใหม่ โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก รวมทั้ง กระตุ้นด้วยคำถามที่ท้าทายเพื่อให้ผู้เรียนฝึกคิดและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Eisner, 2002; Gardner, 1995; Jacob, 2010; Dewey, 1963, อ้างถึงใน สุกัญญา งามบรรจง, 2559: บทนำ) ดังที่

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน และการปลูกฝัง
สังคมทางบ้านในยุคศตวรรษที่ 21 จะปลูกฝังวัฒนธรรมสร้างในตัวเองในสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไรให้
เด็กไทยรู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเอง แสวงหาความรู้ รู้เท่าทันสาระ
สนเทศในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง คิดสร้างสรรค์ เรียนรู้เป็นผู้ประกอบการ และผู้ผลิต มุ่ง
ความเป็นเลิศ อดทน ทำงานหนัก ทำงานได้เป็นทีม รับผิดชอบต่อส่วนรวม คำนึงถึงสังคม มี
คุณธรรม ยึดมั่นในสันติธรรม ความเป็นไทย และเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้
บรรลุผลลัพธ์สำคัญและจำเป็นต่อตัวนักเรียนอย่างแท้จริง มุ่งไปที่ให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วย
ตนเอง ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ครูต้องไม่สอนหนังสือ
ไม่นำสาระที่มีในตำราบอกบรรยายให้นักเรียนจดจำแล้วนำไปสอบวัดความรู้ ครูต้องสอนคนให้เป็น
มนุษย์ที่เรียนรู้การใช้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก (Facilitate) ในการเรียนรู้ ให้นักเรียนเรียนรู้จากการลงมือทำ โดยมีประเด็นคำถาม
อยากรู้เป็นตัวกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้อยากเรียน ที่จะนำไปสู่การกระตือรือร้นที่จะสืบค้น
รวบรวมความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาสนับสนุนหรือโต้แย้งข้อสมมติฐานคำตอบที่คุ้นเคย พบเจอจาก
ประสบการณ์เดิมใกล้ตัว สร้างเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่แทนของเดิม การเรียนรู้แบบนี้เรียนรู้แบบนี้
เรียกว่า Project-Based Learning: PBL และการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based
Learning: PBL) เป็นการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่เป็นผลของกระบวนการทำงาน
ที่มุ่งสร้างความเข้าใจและหาทางแก้ปัญหา ตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้และเป็น
ตัวกระตุ้นต่อไปในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล และการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการเพื่อ
สร้างความเข้าใจกลไกของตัวปัญหารวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา (อ้างถึงใน พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, และ
Majumdar, 2544: 42) ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็น
รูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism)
โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นบริบท
(Context) ของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้
ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจาก
กระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก มัณฑรา ธรรมบุศย์ (2545:
13)

สำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (Content
หรือ Subject Matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำ และ
ช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของ
ตนเองได้ โดยวิชาแกนหลักจะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการ
จัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการ

ส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก อาทิเช่น 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาการสื่อสารและการร่วมมือ 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน และ 3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิต วิจารณ์ พานิช (2555: 16-21)

ในส่วนของการประเมินด้วยทฤษฎีแรงขับ (Theory-driven Evaluation) เป็นการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นเครื่องมือนำทางสำหรับตัดสินใจว่า โครงการนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ และปัจจัยใดเป็นสาเหตุของผลงานจากโครงการที่เกิดขึ้น แนวคิดนี้จะช่วยเชื่อมโยงปัจจัย กิจกรรมการดำเนินงานและผลลัพธ์อันเป็นผลสำเร็จของโครงการ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550 อ้างถึงในอดิศวร์ วงษ์วัง, 2557: 2) จุดประสงค์หลักของการประเมินด้วยทฤษฎีแรงขับ (Theory-driven Evaluation) มี 3 ประการ คือ 1) เพื่อระบุระดับความสอดคล้องระหว่างโครงการกับทฤษฎี 2) เพื่อทำความเข้าใจถึงเงื่อนไขที่ทำให้โครงการประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว 3) เพื่อให้แนวทางในการปรับปรุง หรือพัฒนาโครงการ (วียะดา เหล่มตระกูล, 2546 อ้างถึงใน อดิศวร์ วงษ์วัง, 2557: 2)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียน ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน โรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา จังหวัดพิษณุโลก โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงขับ เพื่อเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงขับของ Huey T. Chen ซึ่งเป็นการประเมินเกี่ยวกับความสำเร็จของการดำเนินงานที่เกิดขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโมเดลการกระทำของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อประเมินตัวแทรกแซงของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อประเมินโมเดลการเปลี่ยนแปลงของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ที่เป็นกลุ่มทดลอง มี 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนวัดโบสถ์ศึกษา โรงเรียนพรหมพิรามวิทยา โรงเรียนดงประคำพิทยา โรงเรียนวังมะต๋นพิทยาคม โรงเรียนวังทองพิทยาคม โรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคม โรงเรียนละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ครูโรงเรียนพรหมพิรามวิทยา จำนวน 10 คน โรงเรียนดงประคำพิทยา จำนวน 10 คน และโรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคม จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงประคำพิทยา จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มี 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้บริหารโรงเรียน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นครู ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 60 คน

กลุ่มที่ 3 เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 230 คน

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น จำนวน 296 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

แบบสอบถามของกลุ่มที่ 1 มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้บริหารโรงเรียน) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงานในวิชาชีพ และตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินโมเดลการกระทำของการบริหารกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดการประเมินแบบทฤษฎีแรงขับ (เป็นการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน) มีข้อความถาม จำนวน 21 ข้อ

แบบสอบถามของกลุ่มที่ 2 มีรายละเอียด ดังนี้

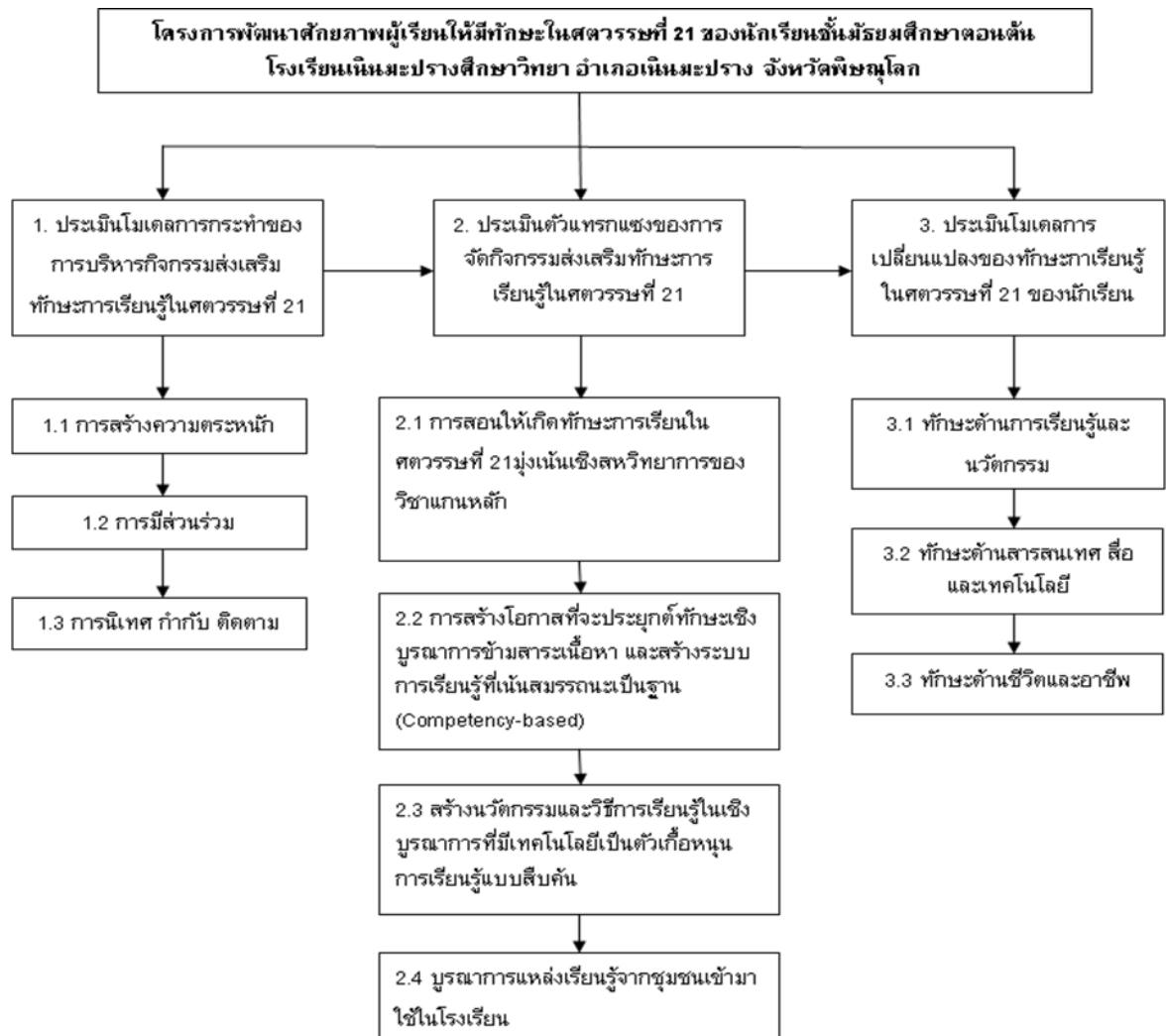
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (ครู) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงานในวิชาชีพ และตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประเมินตัวแทรกแซงของการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (เป็นการปฏิบัติของครูในโรงเรียน) มีข้อความถาม จำนวน 20 ข้อ

แบบสอบถามของกลุ่มที่ 3 มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (นักเรียน) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ และกำลังศึกษาอยู่ในระดับ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประเมินโมเดลการเปลี่ยนแปลงของการวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (เป็นการปฏิบัติของนักเรียนในโรงเรียน) มีข้อความถาม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จำนวน 7 ข้อ 2) ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี จำนวน 8 ข้อ และ 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดข้อคำถาม กำหนดโครงสร้างข้อคำถามเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2. การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย จัดทำขึ้นตามกรอบแนวคิด และจุดมุ่งหมายของการวิจัย ที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมและถูกต้องตามเนื้อหา

3. ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา และหาความสอดคล้องตามนิยามตัวแปร ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามที่สร้างขึ้น
4. ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 30 คน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540: 125) ได้ค่าแอลฟา $\alpha = .7421$
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ครูโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 30 คน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540: 125) ได้ค่าแอลฟา $\alpha = .9050$ (แนบภาคผนวก)
7. นำค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอข้อเสนอแนะในการศึกษาขั้นต่อไป
8. อาจารย์ที่ปรึกษาทราบ และให้ข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 296 ชุด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือด้วยตนเองจากผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน โดยได้อธิบายการวัตถุประสงค์ของการทำงานวิจัยในครั้งนี้
2. ทำสำเนาแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 296 ชุด ซึ่งสถานที่ที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมด จากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 ชุด จากครู จำนวน 60 ชุด และนักเรียน จำนวน 230 ชุด
3. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถามที่กลับคืนมาทั้งหมดอีกครั้ง
4. นำแบบสอบถามมาคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์และข้อมูลที่ได้นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ดังนี้

แบบสอบถามของกลุ่มที่ 1 มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้บริหารโรงเรียน) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงานในวิชาชีพ และตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน โดยการหาจำนวน และร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การประเมินโมเดลการกระทำของการบริหารกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (เป็นการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน) มีข้อคำถาม จำนวน 21 ข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

แบบสอบถามของกลุ่มที่ 2 มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (ครู) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงานในวิชาชีพ และตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน โดยการหาจำนวนและร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การประเมินตัวแทรกแซงของการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (เป็นการปฏิบัติของครูในโรงเรียน) มีข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

แบบสอบถามของกลุ่มที่ 3 มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (นักเรียน) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ และกำลังศึกษาอยู่ในระดับ โดยการหาจำนวนและร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การประเมินโมเดลการเปลี่ยนแปลงของการวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (เป็นการปฏิบัติของนักเรียนในโรงเรียน) มีข้อคำถาม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จำนวน 7 ข้อ 2) ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี จำนวน 8 ข้อ และ 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแต่ละด้าน

เกณฑ์การวัดค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ ใช้การแบ่งระดับคะแนนแบบ (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ปรกรณ์ ประจันบาน, 2552: 130)

ระดับคะแนน	ระดับการปฏิบัติ
5	หมายถึง มากที่สุด
4	หมายถึง มาก
3	หมายถึง ปานกลาง
2	หมายถึง น้อย
1	หมายถึง น้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์และคานัน (Best & Kahn, 1993) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
4.51 – 5.00	หมายถึง ระดับการปฏิบัติจริงมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติจริงมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติจริงปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติจริงน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติจริงน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) โดยจะหาค่าร้อยละ (ปกรณ์ ประจันบาน, 2552: 213)

1.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) (ปกรณ์ ประจันบาน, 2552: 214)

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ปกรณ์ ประจันบาน, 2552: 227)

ผลการวิจัย

1. การประเมินโมเดลการกระทำของการบริหารกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก การบริหารกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยการบริหารกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$) ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารพัฒนากิจกรรม สำหรับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขยายผลของการดำเนินการเพื่อความยั่งยืนของกิจกรรม ($\bar{X} = 4.67$) ผลดังตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงระดับการบริหารกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ข้อ	รายละเอียด	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ประชุมวางแผนการดำเนินการสร้างความตระหนัก และ ความเข้าใจให้ตรงกัน	1.83	0.98	น้อย
2	กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	2.00	0.89	น้อย
3	กำหนดแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน	2.17	0.75	น้อย
4	เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรม สร้างความตระหนัก ความ เข้าใจ อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำในการ ดำเนินการจัดกิจกรรม	2.67	0.82	ปานกลาง
5	ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนานวัตกรรมการจัดกิจกรรม	2.50	1.05	น้อย
6	ส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติกิจกรรม	2.17	0.98	น้อย
7	เชื่อมโยงกิจกรรมกับตัวชี้วัดในหลักสูตรแล้วขยายผลสู่ชั้น เรียนเพื่อให้ผู้สอนตระหนักและเห็นความสำคัญในการจัด กิจกรรมมากขึ้น	2.33	0.82	น้อย
8	บูรณาการงานโครงการต่าง ๆ เข้าไปในภารกิจหลักของ โรงเรียนให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน	2.33	1.03	น้อย
9	ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ จริง	2.83	0.75	ปานกลาง
10	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของทุกภาคส่วน คณะบริหาร คณะทำงาน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่ เกี่ยวข้อง	2.00	0.63	น้อย
11	มีการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใน ขั้นตอนต่างๆ	2.67	0.82	ปานกลาง
12	สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกใน การเข้ามามีความร่วมมือ และสนับสนุนในการจัดกิจกรรม	2.50	0.84	น้อย
13	ประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ภูมิ ปัญญาต่างๆ และความร่วมมือจากชุมชน	3.00	0.63	ปานกลาง
14	ให้ทุกภาคส่วนได้ประเมินความก้าวหน้าและให้ข้อมูล	2.50	1.23	น้อย

ข้อ	รายละเอียด	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	ย้อนกลับในการ ดำเนินกิจกรรม			
15	ให้ทุกภาคส่วนได้เข้าร่วมชื่นชมผลงานของผู้เรียนและ สถานศึกษา	2.33	1.03	น้อย
16	พัฒนากิจกรรม สำหรับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้เป็น ชุมชนแห่ง การเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC)แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขยายผลของ การดำเนินการ เพื่อความยั่งยืนของกิจกรรม	4.67	0.82	มากที่สุด
17	มีการจัดทำคู่มือในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการ ดำเนินกิจกรรม	2.50	0.84	น้อย
18	มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดประสบการณ์ การเรียนรู้ (AAR)	2.67	0.82	ปานกลาง
19	มอบรางวัลให้กับครูผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมที่ประสบ ความสำเร็จ มีกิจกรรมที่เป็นตัวอย่างสามารถเผยแพร่ให้กับ เพื่อนครูได้ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจกับครู	2.33	1.03	น้อย
20	มีการออกแบบกระบวนการสะท้อนผลการดำเนินงานและ รายงานผลอย่างต่อเนื่อง	2.33	0.52	น้อย
21	เผยแพร่ผลการดำเนินงาน เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย	2.33	1.03	น้อย
	ค่าเฉลี่ย	2.51	0.32	ปานกลาง

2. การประเมินตัวแทรกแซงของการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมของครูนำทักษะพื้นฐานที่จำเป็น อันได้แก่ สารความรู้ในศตวรรษที่ 21 มากระตุ้นให้นักเรียนสร้างทักษะการปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ($\bar{X} = 5.00$) ผลดังตารางที่ 2

ตาราง 2 แสดงระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ข้อ	รายละเอียด	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	มีเนื้อหากิจกรรมมุ่งเน้นเชิงสหวิทยาการของวิชาแกนหลัก	4.75	0.60	มากที่สุด
2	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมมือกันค้นคว้า	4.17	1.36	มาก
3	เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนสนใจ	4.53	1.05	มากที่สุด
4	ครูและนักเรียนได้ร่วมมือกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยร่วมกันเชื่อมโยงหลายวิชาเข้าด้วยกัน	4.98	0.13	มากที่สุด
5	กิจกรรมมีการเรียนการสอนอย่างอิสระที่อยู่ภายใต้การแนะนำของครู	4.48	1.08	มาก
6	ในกิจกรรมทำให้ครูค้นพบความสามารถและความสนใจของนักเรียน	4.42	1.11	มาก
7	บทเรียนที่นักเรียนนำทักษะพื้นฐานมาใช้ในการทำกิจกรรมมีการใช้ความรู้จากหลายๆ วิชา	4.38	1.20	ปานกลาง
8	บทบาทของครูพยายามทำให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการให้มากที่สุด	4.43	1.07	มาก
9	กิจกรรมนำทักษะพื้นฐานที่จำเป็นอันได้แก่สาระความรู้ในศตวรรษที่ 21 มากระตุ้นให้นักเรียนสร้างทักษะการปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง	5.00	0.00	มากที่สุด
10	การประเมินผลและการตรวจสอบได้สอดคล้องกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	1.09	มาก
11	แน่ใจว่ากิจกรรมจะทำให้นักเรียนมีทักษะและความสามารถในการในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ	4.23	1.35	มาก
12	กิจกรรมจะทำให้นักเรียนแต่ละระดับมีฐานในการเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในการในระดับต่อไป	4.42	1.05	มาก
13	กิจกรรมมีวิธีการเรียนจากการใช้ปัญญาเป็นฐานเพื่อทักษะที่สูงขึ้น	4.12	1.38	มาก
14	เป็นกิจกรรมที่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning: PBL	4.10	1.45	มาก

ข้อ	รายละเอียด	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
15	แบบกิจกรรมใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะเฝ้าหาความรู้เพื่อแก้ปัญหา โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจ	4.17	1.25	มาก
16	นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีมภายในกลุ่มนักเรียน	4.03	1.38	มาก
17	กิจกรรมมุ่งเน้นสาระความรู้เพื่อมาใช้ในวิถีการดำรงชีวิตของนักเรียน	4.88	0.64	มากที่สุด
18	มีการสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนเฝ้าเรียน เฝ้ารู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย	4.02	1.37	มาก
19	มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ในบริบทสภาพแวดล้อมของชุมชน ถิ่นฐาน เป็นสถานที่หาประกอบการณ์ให้กับนักเรียน	3.83	1.59	มาก
20	มีการจัดแบ่งพื้นที่การเรียนรู้สอดคล้องกับระดับของการศึกษาและสอดคล้องกับสาระเนื้อหา	3.37	1.77	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย		4.34	0.56	มาก

3. การประเมินโมเดลการเปลี่ยนแปลงของการวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก การวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และ 3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ผลดังตารางที่ 3-5

ตาราง 3 แสดงระดับการวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม

ข้อ	รายละเอียด	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	นักเรียนมีความสามารถในการนิยามและทำความเข้าใจปัญหา	4.59	0.99	มากที่สุด
2	นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ ประเมิน สรุปและเลือกใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหา	4.87	0.45	มากที่สุด
3	ข้าพเจ้าสามารถสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่าง	4.96	0.20	มากที่สุด

ข้อ	รายละเอียด	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	หลากหลาย			
4	นักเรียนสามารถตัดสินใจลงข้อสรุปในการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่จะตามมาจากทางเลือกนั้นได้อย่างมีเหตุผล	5.00	0.00	มากที่สุด
5	นักเรียนรู้จักค้นหาแนวคิดหรือมุมมองใหม่ๆ โดยใช้เทคนิค ที่หลากหลาย	4.30	1.30	มาก
6	นักเรียนสามารถบอกคำตอบได้อย่างหลากหลายในเวลา ที่จำกัด	4.24	1.29	มาก
7	นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการคิดและประเมินแนวคิด ของตนเองได้	4.13	1.35	มาก
	ค่าเฉลี่ย	4.58	0.75	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนสามารถตัดสินใจลงข้อสรุปในการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่จะตามมาจากทางเลือกนั้นได้อย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาคือ นักเรียนสามารถสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.96$) และนักเรียน มีความสามารถในการวิเคราะห์ ประเมินสรุปและเลือกใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.87$) ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงระดับการวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ข้อ	รายละเอียด	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	นักเรียนเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่าง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	4.48	1.10	มาก
2	นักเรียนสามารถจัดเก็บ จัดการ และเชื่อมโยงสารสนเทศจากหลากหลาย แหล่งที่มา และเลือกใช้ได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม	4.72	0.83	มากที่สุด
3	นักเรียนสามารถใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศในการ	4.22	1.42	มาก

ข้อ	รายละเอียด	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	นำเสนอได้อย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์และสภาพแวดล้อม			
4	นักเรียนใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีอย่างถูกต้องตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย	4.63	0.92	มากที่สุด
5	นักเรียนมีความสามารถในการรับสารที่ผู้อื่นสื่อออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.22	1.30	มาก
6	นักเรียนสามารถใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน และกริยาท่าทางเพื่อบอกความคิด มุมมอง ความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกของตนได้อย่างเหมาะสม	4.13	1.35	มาก
7	นักเรียนเลือกใช้วิธีการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลายได้ อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคม	4.98	0.15	มากที่สุด
8	นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่ หลากหลาย รวมทั้งในสภาพแวดล้อมที่สื่อสารกันด้วยหลายภาษา	4.00	1.49	มาก
	ค่าเฉลี่ย	4.42	0.78	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ระดับการวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนเลือกใช้วิธีการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลายได้ อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคม ($\bar{X} = 4.98$) รองลงมาคือ นักเรียนสามารถจัดเก็บ จัดการ และเชื่อมโยงสารสนเทศจากหลากหลาย แหล่งที่มา และเลือกใช้ได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม ($\bar{X} = 4.72$) และนักเรียนใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีอย่างถูกต้องตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงระดับการวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

ข้อ	รายละเอียด	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	นักเรียนมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนความคิด ทศนคติ หรือพฤติกรรมให้ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ในปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้	4.87	0.45	มากที่สุด
2	นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างหลากหลายตามโอกาส และสถานการณ์	4.09	1.49	มาก
3	นักเรียนสามารถกำหนดเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญ วางแผน และทำงานให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.78	0.62	มากที่สุด
4	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง	4.37	1.21	มาก
5	นักเรียนสามารถจัดการกับคำชม คำวิจารณ์ ความ ผิดพลาด และข้อขัดแย้งอย่างเหมาะสม	4.63	0.92	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.55	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า ระดับการวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนความคิด ทศนคติ หรือพฤติกรรมให้ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ($\bar{X} = 4.87$) รองลงมาคือ นักเรียนสามารถกำหนดเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญ วางแผน และทำงานให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.78$) และนักเรียนสามารถจัดการกับคำชม คำวิจารณ์ ความผิดพลาด และข้อขัดแย้งอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

1. การประเมินการบริหารกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ระดับการบริหารกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารพัฒนา กิจกรรม สำหรับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขยายผลของการดำเนินการเพื่อความยั่งยืนของ กิจกรรม สอดคล้องต่อ วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557: 23-24) กล่าวไว้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจอย่างมากในช่วงการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่นักการศึกษา กำลังถูกเผชิญหน้ากับความท้าทาย

วัฒนธรรมในโรงเรียนแบบเดิมไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อสร้างผลลัพธ์เหล่านั้น หากเป้าหมายของการศึกษาจะต้องสร้างโอกาสที่จะประสบความสำเร็จให้แก่ นักเรียน นักการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนโรงเรียนและเขตการศึกษาของตนให้กลายเป็น PLC เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ของมวลสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพครูของโรงเรียน เกี่ยวกับเรื่องการให้ความดูแลและพูดถึงการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน ตลอดจนงานทางวิชาการของโรงเรียน และเนื่องจากครูส่วนใหญ่ในแทบทุกประเทศมักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานสอนของตน ดังนั้นการมี “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” เกิดขึ้นในโรงเรียนจึงช่วยคลี่คลายปัญหาดังกล่าว เพราะทำให้ครูมีโอกาสพูดคุยกับบุคคลผู้มีส่วนได้เสียกับงานของครู เช่น ผู้ปกครอง สมาชิกอื่น ๆ ของชุมชน เป็นต้น และสอดคล้องต่อผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการของนิวซีแลนด์ (New Zealand Ministry of Education (2013, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556: 70-75) กล่าวว่า โมเดลภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership Model) ซึ่งเป็นโมเดลที่กล่าวถึงเรื่องของ คุณภาพ (Qualities) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skills) ของผู้นำทางการศึกษา พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำสถานศึกษาของตนเองเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองในด้านต่าง ๆ คือ ปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน ริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สำรองและสนับสนุนการใช้ ICT และ e-learning พัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จ และพัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้นำ

2. การประเมินการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมของครูนำทักษะพื้นฐานที่จำเป็น อันได้แก่ สารความรู้ในศตวรรษที่ 21 มากระตุ้นให้นักเรียนสร้างทักษะการปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง สอดคล้องต่อสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. ที่กล่าวไว้ว่า หลักสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning: PBL มุ่งเน้นเชิงสหวิทยาการ ที่นำสารความรู้จากวิชาหลัก มาใช้จริงในวิถีการดำรงชีวิตของตัวนักเรียน และสังคมถิ่นฐาน ครูจำเป็นต้องนำบริบท สภาพแวดล้อมและอาชีพในชุมชน ถิ่นฐานที่เกี่ยวข้องกับวิถีการดำรงชีวิตมาเป็นปัจจัยกระตุ้นในการนำทฤษฎีความรู้ และวิถีการดำรงชีวิต สร้างจินตนาการพัฒนาและคิดนวัตกรรมในการคุณภาพชีวิตของบุคคล และสังคม ถิ่นฐานในการจัดทำผลงาน โครงการหรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต สร้างคุณลักษณะผู้สร้างหรือผลิตควบคู่ไปกับผู้ซื้อหรือผู้บริโภค หัวใจการจัดการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning: PBL จะใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบริบทสภาพแวดล้อมของชุมชน ถิ่นฐาน เป็นสถานที่จัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ใช้สร้างแรงบันดาลใจกระตุ้นคำถามอยากรู้ เนื่องจากสภาพ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และนักเรียนรู้จัก ค้นเคยวิธีการจัดแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ถิ่นฐาน ต้องมีการจัดแบ่งพื้นที่การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับของการศึกษา และสอดคล้องกับสาระเนื้อหาในระดับการเรียนรู้ กล่าวคือ ระดับประถมศึกษาจะเรียนรู้

ในสิ่งที่ใกล้เคียงเกี่ยวกับบ้านและครอบครัว ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะเรียนรู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพที่มีอิทธิพลมาจากสภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชน ถิ่นฐาน โดยมัธยมศึกษาปีที่ 1 ความรู้จักบริบทและอาชีพในชุมชน ท้องถิ่นที่สำคัญให้ได้มากที่สุด ส่วนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จะเรียนรู้บริบท และอาชีพที่ตนสนใจ 2 หรือ 3 อาชีพ แต่มีรายละเอียดลึกมากขึ้น ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเรียนรู้ในพื้นฐานวิชาของงานอาชีพที่รองรับสาขาของสถาบันการศึกษาต่อ ทั้งระดับอาชีวะ และสายสามัญ ที่จะถูกวัดประเมินผลด้วยแบบทดสอบวัดความถนัด และวัดบุคลิกภาพ เพื่อทำนายและเป็นข้อมูลการเลือกตัดสินใจในการศึกษาต่อและสู่เส้นทางการประกอบอาชีพในอนาคต สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลายเมื่อนักเรียนตัดสินใจเลือกโปรแกรมการเรียนที่เปิดพื้นฐานวิชาการรองรับการศึกษาต่อในสาขาของสถาบันที่เปิดรองรับการประกอบอาชีพในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ใน 10 กลุ่มตามหลักสากล การจัดแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับอาชีพของโปรแกรมการเรียนจะมีความหมายต่อการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงเป็นอย่างมาก และจะทำให้นักเรียนสร้างแรงบันดาลใจ มีคำถามอยากรู้ไปถึงอาชีพต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มที่เป็นกลุ่มอาชีพตามหลักสากล ทำให้แหล่งเรียนรู้จะไม่จำกัดไว้เพียงท้องถิ่น แต่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ไกลตัวออกไปเป็นระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับความเป็นสากล ดังที่วิจารณ์ พานิช (2556, อ้างถึงใน อริสสา สะอาดนัก, 2557: 2013) กล่าวอีกว่า การจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ในอดีตที่ผู้เรียนต้องอาศัยการศึกษาโดยการถ่ายทอดวิทยากรจากประสบการณ์ของผู้สอนหรือจากการอ่านหนังสือตำราของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาแบบไร้ขีดจำกัด ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายบทบาท ความเป็นครูเปลี่ยนจากผู้สอนมาเป็นโค้ชที่จำเป็นต้องมีวิธีการที่สามารถฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้รอบด้าน สามารถบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ที่มีให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้โดยใช้สติปัญญา สามารถดำรงอยู่ภายในโลกความเป็นจริงได้อย่างปกติสุข และยังสามารถสอดคล้องต่อ มัณฑรา ธรรมบุศย์ (2545: 13) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรคนิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบท (Context) ของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ปัญหาเป็นหลัก

3. การประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนสามารถตัดสินใจลงข้อสรุปในการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่จะตามมาจากทางเลือกนั้นได้อย่างมีเหตุผล สอดคล้องต่อ บาร์อวส์ และแทมบลิน (อ้างถึงใน พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, และ Majumdar, 2544: 42) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่เป็นผลของกระบวนการทำงานที่มุ่งสร้างความเข้าใจและหาทางแก้ปัญหา ตัวปัญหาจะเป็นจุด

ตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้และเป็นตัวกระตุ้นต่อไปในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล และการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการเพื่อสร้างความเข้าใจกลไกของตัวปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนเลือกใช้วิธีการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลายได้ อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคม สอดคล้องต่อ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. ที่กล่าวไว้ว่า โลกยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว พลิกผัน รุนแรง และคาดไม่ถึงต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นคนในยุคศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัว การสร้างทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม จะใช้ กระบวนการ Project-Based Learning: PBL โดยเริ่มจากการนำบริบท สภาพแวดล้อมเป็นตัวการ สร้างแรงกดดันให้นักเรียนตั้งคำถามอยากรู้ ให้มากตามประสบการณ์พื้นฐานความรู้ที่สั่งสมมา และ ตั้งสมมติฐานคำตอบตามพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของตนเองที่ไม่มีคำว่าถูกหรือผิด นำไปสู่ การแลกเปลี่ยนประเด็นความคิดเห็นกับกลุ่มเพื่อน เพื่อสรุปหาสมมติฐานคำตอบที่มีความน่าจะเป็นไปได้มากที่สุด โดยมีการพิสูจน์ยืนยันสมมติฐานคำตอบจากการไปสืบค้น รวบรวมความรู้จาก แหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ มาสนับสนุน หรือโต้แย้งได้เป็นคำตอบที่เรียกว่าองค์ความรู้ เรียกว่าการเรียนรู้ แก่นวิชา ซึ่งไม่ใช่เป็นการจดจำแบบผิวเผิน แต่การเรียนรู้หรือทฤษฎีความรู้จะสามารถเอาไป เชื่อมโยงกับวิชาอื่น ๆ เกิดแรงบันดาลใจอยากพัฒนางาน สร้างผลงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ ชีวิต ที่เรียกว่าความคิดเชิงสร้างสรรค์ นำทฤษฎีความรู้มาสร้างกระบวนการและวิธีการผลิตสร้าง ผลงานใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคล และสังคมที่เรียกว่าพัฒนานวัตกรรม 3) ทักษะด้านชีวิตและ อาชีพ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนความคิด ทักษะคิด หรือ พฤติกรรมให้ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ สอดคล้องต่อบาร์โรว์ส และเคลสัน (Barrows; & Kelson, 2000 อ้างถึงใน มัณฑรา ธรรมบุศย์, 2549: 42) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นทั้งหลักสูตรและกระบวนการ โดยหลักสูตร จะประกอบด้วยปัญหาที่มีการออกแบบและเลือกสรรมาอย่างรอบคอบ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักใช้ ยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา และมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม ในส่วนของกระบวนการ จำลอง แบบมาจากกระบวนการแก้ปัญหาที่เป็นระบบ ผู้เรียนจึงสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหา ชีวิตและปัญหาที่เกิดจากการประกอบอาชีพได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกิจกรรมนักเรียน อีกทั้งเป็นการพัฒนาการสอนของครู และการเรียนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงขับ
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่มีตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้รับความกรุณาและความเมตตาให้คำแนะนำแก้ไข วิทยานิพนธ์และดูแลความก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลาจากท่านอาจารย์ ดร.สวนีย์ เสริมสุข และท่าน ดร. บุญส่ง กวยเงิน ที่ปรึกษาร่วม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาแก้ว คำสอน อาจารย์ดร.ชนม์ชกรณ วรอินทร์ และอาจารย์ผู้สอนทุกท่านประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน

ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยาทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนจนจัดทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แนวทางสำหรับผู้ศึกษาค้นคว้าในการทำวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ปกรณ์ ประจันบาน. (2552). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยและประเมิน (Advanced Statistics for Research and Evaluation). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์; และ Majumdar, Basanti. (2544). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา. กรุงเทพฯ : ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร.
- มณฑรา ธรรมบุศย์. (2545). การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem-Based Learning). วารสารวิชาการ.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). **กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศนคติต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : หจก. ทิพย์วิสุทธิ.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). **รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุกัญญา งามบรรจง. (2559). **การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.**
- อดิศวร์ วงษ์วัง. (2557). **การพัฒนารูปแบบการประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวคิดการประเมินแบบทฤษฎีแรงขับ**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อริสสา สะอาดนัก. (2557). **การประชุมวิชาการระดับชาติ “ศึกษาศาสตร์วิจัย” ครั้งที่ 1 วันที่ 29-30 พฤษภาคม 2557 ณ โรงแรมहरราช เจบี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.**

**ผลการเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพ
ทางการเรียนและบทเรียนบนเว็บแบบปกติ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์**
Effects of Learning through Adaptive content Web-based Instruction
with Scaffolding and Web-based Instruction
Mathematics Learning Substance Group

ภัทรานิษฐ์ ศิริบัติ(Phattharanit Siribat)*

ทรงศักดิ์ สองสนิท(Songsak Songsanit) ประวิทย์ สิมมาทัน(Prawit Simmatun)

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

*Corresponding author. E-mail: amsiribat.work@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ ให้มีคุณภาพ (2) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน ที่พัฒนาขึ้นโดยใช้สูตร E1/E2 ตามเกณฑ์ 80/80 (3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงน้อย จำนวน 20 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน

ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้น มีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.50/82.50 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนในภาพรวม โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา, การช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน

Abstract

The purposes of this study were : (1) to develop Adaptive content Web-based Instruction with scaffolding and Web-based Instruction Mathematics Learning Substance Group, (2) to develop Adaptive content Web-based Instruction with scaffolding with the efficiency at 80/80, (3) to compare the learning achievement of students after learning by Adaptive content Web-based Instruction with scaffolding and Web-based Instruction, (4) to study students' satisfactions about learning through Adaptive content Web-based Instruction with scaffolding. The sample consisted of 20 Prathomsuksa 6 students of Bandongnoy School by using simple random sampling method. The instruments used in this study were 1) Adaptive content Web-based Instruction with scaffolding. 2) Achievement test 3) Questionnaires on students' satisfaction.

The results of the study showed that: The effectiveness of Adaptive content Web-based Instruction with scaffolding were 83.50/82.50. Vocational achievement of the student taught by using Adaptive content Web-based Instruction with scaffolding after the experiment was significantly different at .01 level. Satisfaction of student after using of Adaptive content Web-based Instruction with scaffolding for students was at highest level.

Keywords: Adaptive Web-Based Instruction, scaffolding

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ในมาตรา 24 ระบุว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามามีบทบาทต่อการเรียนการสอนทั้งในด้านการจัดระบบ ออกแบบวิธีการ ผลิตสื่อการเรียนการสอน และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ซึ่งล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อ

การพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระเบียบแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ สามารถทำให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง โดยการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์จำเป็นต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จะต้องมีการปรับรูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในกระบวนการปฏิรูป การเรียนการสอน วิชาคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวซึ่งเกี่ยวข้องกับนามธรรม เป็นส่วนที่ทำให้ ผู้เรียนเป็นจำนวนมากไม่สามารถคิดหรือมองเห็นภาพในความคิดนั้นได้อย่างแจ่มชัด จึงขาดความ เข้าใจเรียนไม่ทันคนอื่น เกิดความเบื่อหน่ายและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชานี้ ส่วนผู้สอนนั้นแม้ว่าจะมี ความรู้มีประสบการณ์ แต่ก็ไม่ได้นำมาใช้หรือไม่สนใจที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น จึงทำให้เกิดปัญหา เช่นเดียวกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแขวงนาง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจของครูผู้สอนและต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ในการ เรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนไม่ค่อยเข้าใจเรื่อง สมการ เนื่องจากเนื้อหาคณิตศาสตร์เป็นลักษณะนามธรรม นักเรียนในห้องมีความสามารถในการ เรียนรู้ที่แตกต่างกัน ครูผู้สอนต้องใช้เวลามากในการอธิบายเนื้อหาสาระและยกตัวอย่างซ้ำเพื่อให้ นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนรู้ได้ช้าและมีความรู้พื้นฐานน้อยเข้าใจจนบางครั้งทำให้นักเรียนที่เรียน เก่งหรือสามารถเรียนรู้ได้เร็วเกิดความเบื่อหน่ายเนื่องจากมีความรู้มาแล้วและหันไปสนใจอย่างอื่น แทน ผู้เรียนบางส่วนที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ควรได้รับการเรียนรู้จากสื่อการเรียนที่มี ประสิทธิภาพ ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามโอกาส ความสนใจ และสภาพความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถ หลักการสอนข้างต้นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Bloom (Bloom, 1976 อ้างถึงใน สมบูรณ์ ทายพัชร, 2545) ซึ่งกล่าวว่า ครูผู้สอนต้องหาวิธีที่จะช่วยป้องกันและแก้ไข ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างทั่วถึง โดยช่วยเหลือผู้เรียนที่เรียนอ่อนให้สามารถเรียนรู้ได้เท่าเทียมกับผู้ ที่เรียนเก่ง ถ้ามีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม ใช้เวลาในการเรียนอย่างเพียงพอแก่ ความสามารถที่จะเรียน พร้อมทั้งได้รับการช่วยเหลือให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนและเสริม ความรู้พื้นฐานอย่างทันท่วงทีก็จะทำให้ผลการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ซึ่งวิธีสอนในลักษณะนี้ก็คือ การ เสริมศักยภาพทางการเรียน (scaffolding) ซึ่งมีรากฐานมาจาก ไวโกสกี (Vygotsky) ที่มีแนวคิด เกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา ที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนา เรียกว่า เขตที่สามารถพัฒนาได้ (The Zone of Proximal Development : ZPD) ถ้าผู้เรียนมีระดับ ความสามารถต่ำกว่าเขตที่สามารถพัฒนาได้ แสดงว่าผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือในการ เรียนรู้ โดยตัวช่วยอาจจะเป็นตัวบุคคลหรือระบบที่ครูเห็นว่าเหมาะสม และสอดคล้องกับการพัฒนา ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน กลยุทธ์ในการเสริมศักยภาพหรือการให้ความช่วยเหลือมีหลาย

วิธี ผู้สอนที่เลือกกลยุทธ์ในการช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายของการช่วยเสริมศักยภาพผู้เรียน (Adaptive Web-Based Instruction : AWBI) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Adaptive E-Learning เป็นรูปแบบการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ให้อยู่บนเว็บที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคุณลักษณะของ AWBI จะมีการนำเสนอเนื้อหาตามศักยภาพของผู้เรียน มีการจัดระดับความรู้ของผู้เรียนออกเป็น 3 ระดับ และจัดวิธีการสอนเนื้อหาให้กับผู้เรียนในแต่ละระดับที่แตกต่างกัน โดยการนำเนื้อหามาบรรจุอยู่ในฐานองค์ความรู้หรือ KB (Knowledge Based) และใช้วิธีการของระบบผู้เชี่ยวชาญในการจำแนกให้ผู้เรียนและโต้ตอบปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง ตามความรู้พื้นฐานและความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ ซึ่งเป็นบทเรียนที่มีคุณลักษณะที่ผู้วิจัยเชื่อว่าจะช่วยให้ศักยภาพการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาการเรียนคณิตศาสตร์ตามศักยภาพของตนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ ให้มีคุณภาพ
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนที่พัฒนาขึ้นโดยใช้สูตร $E1/E2$ ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 111 คน จาก 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองแวง จำนวน 14 คน โรงเรียนบ้านเก่าน้อย จำนวน 22 คน โรงเรียนบ้านดงน้อย จำนวน 20 คน โรงเรียนบ้านหนองโพด จำนวน 4 คน โรงเรียนบ้านร่วมใจ 1 จำนวน 6 คน โรงเรียนบ้านโคกศรี จำนวน 7 คน โรงเรียนบ้านหนองปลิง จำนวน 9 คน โรงเรียนบ้านจ่านัก จำนวน 9 คน และโรงเรียนบ้านหนองคู จำนวน 20 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จากโรงเรียนบ้านดงน้อย จำนวน 20 คน และ จากโรงเรียนบ้านหนองคู จำนวน 20 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง นักเรียนโรงเรียนบ้านดงน้อย จำนวน 20 คน ให้เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน

2.2 กลุ่มควบคุม นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองคู จำนวน 20 คน ให้เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1.1 บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ

1.2 บทเรียนบนเว็บแบบปกติ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบประเมินคุณภาพบทเรียนบนเว็บ

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 แบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ

1.1 สร้างบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ โดยเนื้อหา

บทเรียนจำแนกตามระดับความรู้ของผู้เรียนซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน มีแบบทดสอบพร้อมคำอธิบายคำตอบตามระดับของผู้เรียน

1.2 ประเมินคุณภาพบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพบทเรียนบนเว็บเป็นมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ และแบบปลายเปิดในส่วนท้ายของแบบประเมิน เพื่อสอบถามความคิดเห็นและขอข้อเสนอแนะต่างๆ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน โดยประเมินคุณภาพในด้านเนื้อหา ด้านสื่อบทเรียน และด้านการวัดและประเมินผล

1.3 แก้ไขบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้

1.4 นำบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้จริง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง สมการและการแก้สมการ สำหรับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก

2.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นทั้งหมดจำนวน 40 ข้อ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความสอดคล้อง โดยคัดเลือกดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 มาใช้จริง จำนวน 20 ข้อ

2.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปทดลองใช้ แล้วจึงนำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ

3.1 สร้างแบบวัดความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท

3.2 นำแบบวัดความพึงพอใจเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่จะวัด

3.3 นำแบบวัดความพึงพอใจไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงจัดพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติสำเร็จรูปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์คุณภาพของบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน โดยวิเคราะห์ค่า E1/E2 ตามเกณฑ์ 80/80
3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test (Dependent Sample)
4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนกลุ่มทดลอง หลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านเนื้อหา	4.77	0.33	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านสื่อบทเรียน	4.77	0.30	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.71	0.38	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ย	4.74	0.29	เหมาะสมมากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญประเมินมีความคิดเห็นต่อคุณภาพบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความเหมาะสมอยู่ในอันดับสูงที่สุด ได้แก่ ด้านสื่อ

บทเรียน ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.30) รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.33) ส่วนด้านที่มีระดับความเหมาะสมในอันดับสุดท้าย คือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.38)

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวน นักเรียน	ระหว่างเรียน		หลังเรียน		E1/E2
	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	
20	40	33.40	20	16.05	83.50/82.50

จากตาราง 2 พบว่า บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 = 83.50/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียน บนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียน บนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t
ก่อนเรียน	20	9.45	3.17	19	.000*
หลังเรียน	20	16.05	1.54		

* ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 เมื่อนำคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา มาทำการเปรียบเทียบโดยใช้สูตร t-test for dependent samples

พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 9.45 คะแนน เมื่อทดสอบหลังเรียนพบว่า มีคะแนนเฉลี่ย 16.05 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ค่า t ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่าวิกฤตของ t จากตาราง คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าหลังเรียนด้วยบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียน บนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียน บนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา	4.77	0.49	มากที่สุด
2. ด้านการใช้ภาษาและการสื่อสาร	4.87	0.33	มากที่สุด
3. ด้านสื่อบทเรียน	4.83	0.38	มากที่สุด
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.80	0.39	มากที่สุด
รวม	4.82	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.82, S.D. = 0.38) ด้านที่มีอันดับความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านการใช้ภาษาและการสื่อสาร ($\bar{X}$ = 4.87, S.D. = 0.33) รองลงมาคือ ด้านสื่อบทเรียน ($\bar{X}$ = 4.83, S.D. = 0.38) ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจในอันดับสุดท้าย คือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X}$ = 4.77, S.D. = 0.49)

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหา ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษา ปีที่

6 มีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.50/82.50 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่า บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าหลังเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวม โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.38)

อภิปรายผล

การพัฒนาบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยพัฒนาบทเรียนให้เหมาะสำหรับผู้เรียน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเรียนอ่อน กลุ่มเรียนปานกลาง และกลุ่มเรียนเก่ง โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับเนื้อหาของบทเรียนในปริมาณที่เหมาะสมตามความรู้และความสามารถของผู้เรียน และจากผลการวิจัยที่สรุปไว้ข้างต้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.50/82.50 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่า บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนที่พัฒนาขึ้น มีการนำเสนอบทเรียน 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบยาก แบบปานกลาง และแบบง่าย และปรับเหมาะโดยนำเสนอเนื้อหาในปริมาณที่เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยอัตโนมัติ มีความทันสมัยและแปลกใหม่ มีการนำภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ทำให้มีความน่าสนใจ ชวนติดตาม และไม่น่าเบื่อ อีกทั้งเนื้อหาที่นำเสนอในบทเรียนมีความเหมาะสมกับนักเรียนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แววดา เตชาทวิวรรณ (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนทางเว็บแบบปรับเหมาะวิชาการจัดหมวดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนทางเว็บแบบปรับเหมาะ

วิชาการจัดหมวดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.78/81.17 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสร์ รัตนพร (2559) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดสังเคราะห์และการรู้สารสนเทศ วิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะ กับบทเรียนบนเว็บ ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.70/82.42 และ บทเรียนบนเว็บที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.06/81.66 รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยุทธ จันทร์แปลง (2551) ได้รายงานการวิจัย ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเครือข่ายแบบปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิตหลักสูตรปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนบนเครือข่ายปรับเปลี่ยนเนื้อหา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.33/83.05

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะ เนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะ เนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนที่พัฒนาขึ้น มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน ซึ่งจัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนกับผู้เรียน มีเครื่องมือที่ช่วยให้การเรียนเป็นไปได้อย่างยิ่งขึ้น ช่วยให้นักเรียนแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างยิ่งขึ้น รวมทั้งมีแหล่งเรียนรู้ออนไลน์เพิ่มเติมและรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระช่วยให้การเรียนเป็นไปได้อย่างยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวรรณ ชำนิยนต์ (บทคัดย่อ : 2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักบนเว็บที่มีการช่วยเสริมศักยภาพที่แตกต่างกัน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักบนเว็บที่มีการช่วยเสริมศักยภาพที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลินันท์ เทพประสาน (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันที่มีระบบสแคฟโฟลด์สนับสนุน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนที่พัฒนาขึ้น มีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ณัช แซ่จู (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเมตาคอกนิชัน โดยใช้เทคนิคดาต้าไมนิ่ง และสแคฟโฟลด์ดิง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะ เนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวม โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เนื้อหาในบทเรียนมีความเหมาะสมกับนักเรียน กิจกรรมที่นำมาใช้มีความเหมาะสม มีการนำเสนอเนื้อหาตามศักยภาพของผู้เรียน มีการจัดระดับความรู้ของผู้เรียนออกเป็น 3 ระดับ และจัดวิธีการสอนเนื้อหาให้กับผู้เรียนในแต่ละระดับที่แตกต่างกัน มีการนำการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนมาใช้ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจและเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น อีกทั้งในการทำกิจกรรม นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และสามารถค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนตามศักยภาพของตนเอง ตามความรู้พื้นฐานและความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยยันต์ สกุลไทย (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบปรับเปลี่ยนเนื้อหาผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ วิชาติจิตอลเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.0035) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลินันท์ เทพประสาน (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันที่มีระบบสแคฟโฟลด์สนับสนุน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.69) รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ธนะ แซ่จู (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเมตาคอกนิชัน โดยใช้เทคนิคด้าไมนิ่ง และสแคฟโฟลด์ตั้ง ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจโดยภาพรวมของผู้เรียนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเมตาคอกนิชัน โดยใช้เทคนิคด้าไมนิ่งและสแคฟโฟลด์ตั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. บทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ ครูผู้สอนสามารถนำบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่นๆ โดยการปรับเนื้อหาและการออกแบบบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน ให้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นและแต่ละรายวิชา
2. ในการนำบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนไปใช้ครูผู้สอนควรมีการตรวจสอบการเชื่อมโยงเครือข่ายให้พร้อมในการใช้สอนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา และเป็นอุปสรรคต่อการเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำบทเรียนบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง
2. ควรพัฒนาบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน ให้มีฐานช่วยเหลือที่หลากหลาย
3. ควรมีการพัฒนาบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อไป
4. ควรศึกษาถึงข้อจำกัดและผลกระทบของการเรียนด้วยพัฒนาบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน
5. ควรมีการพัฒนาบทเรียนบนเว็บแบบปรับเหมาะเนื้อหาที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ สองสนิท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิทย์ สิมมาทัน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูอาจารย์ และนักเรียน ทุกโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแวงนาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่กรุณาอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อเคน ศิริบัติ และคุณแม่ลำพอง ศิริบัติ ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูให้กำลังใจลูก ตลอดจนให้ทุนการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา และพี่ๆ น้องๆ เพื่อน ๆ ทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือในทุกด้าน คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้ที่มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยมีความรู้และสามารถทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ลุล่วงได้ด้วยดี

กุศลที่เกิดจากงานวิจัยครั้งนี้ ขอกราบบูชาพระคุณและอุทิศแด่คุณพ่อเคน ศิริบัติ และรองศาสตราจารย์ ดร.กนก สมวรรณระ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ล่วงลับ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัยยุทธ จันทร์แปลง. (2551). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไชยยันต์ สกฤตไทย. (2552). บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบปรับเปลี่ยนเนื้อหาผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ วิชาดิจิทัลเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประภัสร์ รัตนพร. (2559). วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 10 (ฉบับพิเศษ) : 475-491; กันยายน .
- พงษ์ธนัช แซ่จู้. (2554). การพัฒนาสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเมตาคอกนิชัน โดยใช้เทคนิคดาต้าไมนิ่ง และสแคฟโฟลด์ดิ่ง. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาโท สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- แววตา เตชาทวิวรรณ. (2550). การพัฒนาบทเรียนทางเว็บแบบปรับเหมาะ วิชาการจัดหมวดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้. รายงานการวิจัย: กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศศิวรรณ ชำนิยนต์. (2552). ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักบนเว็บที่มีการช่วยเสริมศักยภาพที่แตกต่างกัน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ค.ม. สาขาโสตทัศนศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบูรณ์ ทายพัชร. (2545). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแนวการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ เรื่อง สมการและการแก้สมการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. สารนิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาลินันท์ เทพประสาน. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันที่มีระบบสแคฟโฟลด์สนับสนุน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : พรินทวนกราฟฟิคจำกัด.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากร

หอสมุดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ศูนย์ภาคเหนือ

Factors Affecting Sukhothai Thammathirat Open University Northern

Center Library Staff Participation In an

Internal Quality Assurance (IQA) System

ฟ้าวรินยา สูงขา(Fawarinya Sungkaow)* เกศรินทร์ สมราช(Ketsarin Somrat)

สาขาวิชาจิตวิทยา คณะสาธาณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

*Corresponding author. E-mail:Fawarinya@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและ ศึกษาปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลการรับรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางบุคลากรหอสมุดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชศูนย์ภาคเหนือโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลจากบุคลากรสำนักหอสมุดกลางจำนวนทั้งหมด 100 คนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติค่าร้อยละส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณผลการวิจัยพบว่า

1)บุคลากรสำนักหอสมุดกลางมีการรับรองประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับมาก

2)ปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในได้แก่รายได้อายุประสบการณ์ในการทำงานรวมถึงปัจจัยด้านทัศนคติและปัจจัยด้านการรับรู้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

3)ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางได้แก่การรับรู้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและประสบการณ์การทำงานในสำนักหอสมุดกลาง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การรับรู้ การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ศูนย์ภาคเหนือ

Abstract

This research studied the levels of participation of the library staff towards the Internal Quality Assurance (IQA) system of Sukhothai Thammathirat Open University Northern Center Library, as well as the influential factors in term of personal characteristics, perception and attitudes. A questionnaire was administered to 100 library staff with 100 % of replies returned. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and the Stepwise Multiple Regression Analysis. The findings were as follows; first the overall levels of library staff perception in an IQA system was at a high level. Second, All factors are correlated in a positive way towards the IQA system such as, salary, attitudes, and personal characteristics, such as the age, experiences, included the perception in an IQA system. The factors are influenced towards the library staff participation was positive related to the internal assurance of library staff, such as the perception and experience in library works.

Keywords: Participation, Perception, Internal quality assurance, Library staff of Sukhothai Thammathirat Open University Northern Center

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาโดยให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาในหมวดที่ 6 รวมทั้งการประกันคุณภาพศึกษามาตรา 47 ซึ่งกำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอกมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ), 2545, น.29-30)

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่างๆในทุกระดับของวงการศึกษาก้าวหน้าพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเป็นกระบวนการสร้างความมั่นใจและให้หลักประกันคุณภาพตามที่กำหนดต่อผู้เรียนผู้ปกครองชุมชนและสังคม

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2542, น.2) สำนักหอสมุดกลางเป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชศูนย์ภาคเหนือมีพันธกิจสนับสนุนการเรียนการสอนการวิจัยเป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้ามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้สำนักหอสมุดกลางตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการประกันคุณภาพจึงให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินประกันคุณภาพตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเพื่อการบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้

หลักการของการดำเนินการประกันคุณภาพที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมดำเนินการเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของรวมทั้งให้การสนับสนุนและร่วมรับผิดชอบโดยมีความมุ่งมั่นร่วมมือร่วมใจต่อการพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานให้บรรลุผลสำเร็จ (เสริมศักดิ์วิศาลภรณ์, 2548, น.183) การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์กรนั้นบุคคลต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการหรือการปฏิบัติการกิจต่างๆ ซึ่งทำให้บุคคลมีความผูกพันต่อกิจกรรมในองค์กรดังนั้นพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรมักเป็นผลมาจากองค์ประกอบนานาประการทั้งองค์ประกอบภายนอกของบุคคลเช่นสิ่งแวดล้อมต่างๆและองค์ประกอบภายในบุคคลซึ่งได้แก่กระบวนการทางจิตวิทยาที่มีผลต่อเนื่องกับพฤติกรรมของบุคคลอาทิการรับรู้และทัศนคติซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมของบุคคลในด้านความคิดการตัดสินใจการประเมินค่าและการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (เทพนมเมืองแมนและสวิงสุวรรณ, 2540, น.6-12)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยหลักสำคัญ 2 ประการคือการรับรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางเพื่อนำมาเป็นข้อมูลให้แก่ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชศูนย์ภาคเหนือให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชศูนย์ภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลการรับรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชศูนย์ภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรได้แก่บุคลากรในสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชศูนย์ภาคเหนือประจำปีการศึกษา 2560 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ต่างๆคือผู้บริหารบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจำนวน 100 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษางานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้วจึงนำเครื่องมือไปทดลองและนำมาหาค่าความเชื่อมั่นซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.779-0.886 ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคลซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดมี 3 ข้อคำถามได้แก่อายุ ประสบการณ์ในการทำงานและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการรับรู้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรเป็นคำถามปลายปิดจำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านทัศนคติของบุคลากรที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติ 15 ข้อมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรเป็นคำถามปลายปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 100 ชุดไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรคือบุคลากรสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ศูนย์ภาคเหนือด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 100 %

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือได้แก่การหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากรและระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางด้วยสถิติพื้นฐานได้แก่ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลการรับรู้ระบบประกันคุณภาพภายในและทัศนคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในกับการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชศูนย์ภาคเหนือโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient Correlation)

4.4. วิเคราะห์ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลการรับรู้ระบบประกันคุณภาพภายในและทัศนคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ศูนย์ภาคเหนือ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง พบว่าบุคลากรส่วนใหญ่ของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ศูนย์ภาคเหนือ มีการรับรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอยู่ใน ระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และทัศนคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .001 มี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากร ได้แก่ อายุและประสบการณ์การทำงานในสำนัก หอสมุดกลาง และปัจจัยการรับรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชศูนย์ภาคเหนือ ดังภาพประกอบ (ดังตาราง1)

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและทัศนคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา

ตัวแปร	อายุ	รายได้	ประสบการณ์	ทัศนคติ	การรับรู้	การมีส่วนร่วม
อายุ	1	0.275**	0.328***	0.282**	0.418***	0.350***
รายได้		1	0.776**	0.110	0.275**	0.328***
ประสบการณ์			1	0.091	0.170	0.275**
ทัศนคติ				1	0.255***	0.418***
การรับรู้					1	0.282**
การมีส่วนร่วม						1

หมายเหตุ: *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 1 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกทุกตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จำนวน 6 ค่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 6 ค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง 0.255 ถึง 0.776 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุดเท่ากับ 0.776** (รายได้, ประสพการณ์) และตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ 0.255*** (ทัศนคติ, การรับรู้)

ตารางที่ 2 แสดงผลวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มสธ. ศูนย์ภาคเหนือ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม	b	SE _b	β	t	Sig.
การรับรู้	0.645	0.175	0.354	3.678**	0.000
ประสพการณ์การทำงาน	0.048	0.020	0.230	2.396*	0.019

$R = 0.473$ $R^2 = 0.223$ $a = 3.070$

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง มสธ. ศูนย์ภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ประสพการณ์การทำงาน และ ปัจจัย ด้านการรับรู้ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผลจากผลการศึกษาวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสุโขทัย -ธรรมาธิราชศูนย์ภาคเหนือพบว่าบุคลากรส่วนใหญ่ของสำนักหอสมุดกลางมีการรับรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฐิตาพร ประเสริฐสุด, (2548) ที่ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลล้าลูกภาพว่าระดับการเข้ามีส่วนร่วมของบุคลากรขึ้นอยู่กับปัจจัยและเงื่อนไขต่างๆได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติของบุคลากรที่มีต่องานพัฒนาคุณภาพของโรงพยาบาล

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มี 3 ปัจจัยได้แก่อายุประสบการณ์การทำงานและการรับรู้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัยได้แก่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและทัศนคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหลายบุคคล อาทิงานวิจัยของเบอร์นาร์ด (Bertrand, 1958, pp.147-157) พบว่าปัจจัยทางวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมคืออายุและเพศโดยสอดคล้องกับงานวิจัยของโคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1977, pp. 59-78) และพบว่าปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่เพศและรายได้และงานวิจัยของไพสันต์ศรีแปง, (2550) ที่ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัยพบว่าบุคลากรซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันและงานวิจัยของพงศ์ธวัชวิงสุ, (2546) ได้ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานได้แก่การสนับสนุนของผู้บริหารความร่วมมือของผู้ร่วมงานการได้รับการฝึกอบรมและลักษณะทางจิตได้แก่แรงจูงใจในการทำงานสุขภาพจิตของบุคลากรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาและสอดคล้องกับงานวิจัยของตาบทิพย์ฐิติพงษ์พานิช (2539) ที่พบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานตามแนวทางคุณภาพและตรงตามแนวคิดของเชอร์เมอร์ฮอร์น, ฮันท์และออสบอร์น (Schermerhorn, Hunt and Osborn, 1991, pp.48-50) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลว่าผลของการรับรู้จะสอดคล้องกับการมีทัศนคติที่ดีและเกิดการแสดงพฤติกรรมตอบสนองทางสังคมในทางบวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้ตรงเป้าหมาย

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และระดับ .05 มี 2 ปัจจัยได้แก่การรับรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและประสบการณ์การทำงานที่สำนักหอสมุดกลางโดยทั้ง 2 ปัจจัยนี้สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางได้อย่างเหมาะสม

3.1 ปัจจัยด้านการรับรู้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางสอดคล้องกับผลการวิจัยของอมรพรรณประจันตวนิชย์, (2550, น.81) ที่พบว่าตัวแปรการมีส่วนร่วมได้รับอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการติดต่อสื่อสารการรับรู้แรงสนับสนุนขององค์กรและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมในการ

ประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรมีการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักหอสมุดกลางจากแหล่งข้อมูลต่างๆได้แก่การสื่อสารการประชาสัมพันธ์การจัดประชุมการให้การอบรมและระบบสารสนเทศการประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏระดับมีโอกาสดังกล่าวถึงทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษาจึงเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาอันแสดงให้เห็นว่าการรับรู้ทำให้บุคลากรมีความรู้มากขึ้นมีความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพการศึกษาดีขึ้นย่อมส่งผลให้บุคคลต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาเมื่อบุคลากรมีการรับรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพดีย่อมส่งผลต่อดีต่อระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพสอดคล้องกับแนวคิดของคาสต์และโรเซนไวค (Kast and Rosenweig, 1985) ที่กล่าวถึงกลุ่มทางสังคมที่น่าจะทำให้โอกาสของผู้มีส่วนร่วมได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมนั้นๆมากขึ้นและตรงกับเชอร์เมอร์ฮอร์น, ฮันท์และออสบอร์น (Schermerhorn, Hunt and Osborn, 1991, pp.48-50) ที่กล่าวถึงการรับรู้ว่ามีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลตามกระบวนการรับรู้ซึ่งพฤติกรรมการมีส่วนร่วมถือเป็นพฤติกรรมสำคัญของมนุษย์รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจขุนฉนวนฉะ, (2546) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของข้าราชการต่อการปฏิรูประบบราชการ: ศึกษากรณีสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมซึ่งพบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการปฏิรูประบบราชการและความเข้าใจในข่าวสารเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของข้าราชการต่อการปฏิรูปการศึกษาและงานวิจัยของปราณีวิจิตรจิตเลิศ, (2547, น.103-104) ที่ศึกษาเรื่องการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรการรับรู้นโยบายองค์กรและความผูกพันต่อองค์กรซึ่งมีส่วนทำให้บุคลากรเกิดการมีส่วนร่วมยอมรับและเห็นด้วยกับการนโยบายของโรงพยาบาลไปปฏิบัติมากขึ้น

3.2 ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงานส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชศูนย์ภาคเหนือทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรที่มีประสบการณ์มากเกิดจากการเรียนรู้การสะสมความรู้มีทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานมีความรอบรู้ในงานมากขึ้นช่วยให้เข้าใจปัญหาสามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์จากประสบการณ์ที่บุคคลได้เรียนรู้มาทำให้รู้ว่าจะต้องให้ความร่วมมือกันอย่างไรเมื่อมีความรู้ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษาย่อมต้องการความรู้ความสามารถที่ตนมีเพื่อพัฒนาองค์กรโดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่องค์กรจัดขึ้นนับเป็นการส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรให้มีมากยิ่งขึ้นเนื่องจากการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพแล้วยังต้องรู้ทฤษฎีและต้องปฏิบัติให้ถูกต้องจึงจะสามารถปฏิบัติงานให้ดีผนวกกับต้องอาศัยประสบการณ์เดิมประกอบความรู้ใหม่ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภาเพชรสงคราม (2554, น.146) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในสังกัด

กรุงเทพมหานครเขตบางขุนเทียนพบว่าการมีการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในจำแนกตามประเภทการดำเนินงานโดยรวมแตกต่างกันและงานวิจัยของชนกพรบัวสุข, (2544) พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลในโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือการได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานที่ได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น แรงจูงใจ การสื่อสาร และความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งจะเป็นปัจจัย ที่อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากร ที่มียังไม่ได้มาศึกษาในครั้งนี้
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากร ในหน่วยงานอื่นๆ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมลึกซึ้งในเรื่องการมีส่วนร่วม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรหอสมุดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชศูนย์ภาคเหนือ ฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบเครื่องมือ ประเมินรูปแบบและให้ข้อเสนอแนะทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนารูปแบบขึ้นมาได้ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะและอนุญาตให้นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนำไปใช้ในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจากทุนการศึกษาทางไกลปกติในครั้งนี้ ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1977, pp. 59-78) ปัจจัยทางวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับ การมีส่วนร่วมคืออายุและเพศโดยสอดคล้องกับงานวิจัยของคาสต์และโรเซนวิก (Kast and Rosenweig, 1985)ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพสอดคล้องกับแนวคิด

- จิรภา เพชรสงคราม. (2554). การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ชนกพร บัวสุข. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลในโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพ โรงพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อ พัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เชอร์เมอร์ฮอร์น, ฮันท์และออสบอร์น (Schermerhorn, Hunt and Osborn, 1991, pp.48-50) ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานตามแนวทางคุณภาพและตรงตามแนวคิด
- ฐิตาพร ประเสริฐสุด. (2548). การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาและรับรองคุณภาพ โรงพยาบาลของโรงพยาบาล ลำลูกกา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงใจ ขุนผา. (2546). การมีส่วนร่วมของข้าราชการต่อการปฏิรูประบบราชการ: ศึกษากรณีสำนักงานปลัด กระทรวงอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดาบทิพย์ ฐิติพงษ์พานิช. (2539). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการบริหารคุณภาพโดยรวมของเจ้าหน้าที่ใน โรงพยาบาล สังกัดสา นักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. (2540). พฤติกรรมองค์การ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปราณีวิจิตรจิตเลิศ, (2547, น.103-104) การรับรู้วัฒนธรรมองค์การ การรับนโยบายองค์กร และความผูกพันต่อองค์กร ของ บุคลากรในโรงพยาบาลหัวเฉียว. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นิศา ชูโต. (2545). การวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์เบอร์นาร์ด (Bertrand, 1958, pp.147-157)
- ไพสันต์ศรีแปง, (2550) ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่เพศและรายได้ และงานวิจัย
- พงศ์วัชวิงสุ, (2546) ประสพการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2542, น.2)

เสริมศักดิ์วิศาลภรณ์, 2548, น.183 การพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานให้บรรลุผลสำเร็จ
อมรพรรณประจันตวนิชย์, (2550, น.81)ปัจจัยด้านการรับรู้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสำนัก
หอสมุดกลางสอดคล้องกับผลการวิจัย

**การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**
**The Development of a Supplementary Reading Book of Social Studies,
Religion and Culture on Historical Learning
Titled Danchang Local Museum for Grade 4 Students**

กุลกันยา มะลิสสา (Kulkaya Malisa)

โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

Corresponding author. E-mail: chaweewan53@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความต้องการของผู้เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ(E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ได้จากการพัฒนา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง และผู้นำชุมชนในอำเภอด่านช้าง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มแรกประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน และ ครู จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 43 คน โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง วิจัยดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ 1) หาข้อมูลประกอบการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องจากกลุ่มตัวอย่างแรก 2) ใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นใหม่ และใช้แบบสอบถามถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และหนังสืออ่านเพิ่มเติมฯ มีค่าประสิทธิภาพ 82.90/ 88.10 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2) ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่ามีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) นักเรียนมีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ, ภาพประกอบ, เนื้อหาและการใช้ภาษาแบบฝึกหัดท้ายเล่ม ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์

คำสำคัญ: การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม วิชาประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Abstract

This research aims: 1) to study the concerned socials' opinions, suggestions, and needs in order to develop Danchang local museum supplementary reading book for grade 4 students, to be in expected efficiency criterion (E_1/E_2) at the percentage of 80/80 2) to compare the learning outcomes before and after using the supplementary reading book of social studies, religion and culture on historical learning, titled Danchang local museum for grade 4 students. 3) to study grade 4 students' opinions toward the readings obtained from the development supplementary reading book.

The population of this research was the administrator, teachers and students from Anubandanchang School and the community leaders in Danchang district. Selected the sample group of research into 2 groups by purposive sampling, 1) consisted with 1 administrator, 4 teachers, and 5 leaders of community in Danchang district. 2) consisted with 43 students from the class of grade 4/2 studying in the semester during the academic year 2017 in Anubandanchang School. This research was conducting into 2 steps. 1) Interviewed the opinions' the first simple group to find out how to develop the supplementary reading book. 2) Achievement tests toward a pre-test and a post-test of using the newly developed the supplementary reading books and use the questionnaire inquiring the students' opinions on the supplementary reading books. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research found that

1) Get useful information needs from relevant people to develop Danchang local museum supplementary reading book for grade 4 students, the performance was 82.90/ 88.10 as in expected efficiency criterion.

2) The comparison results learning outcomes of students after using the supplementary reading books, the learning achievement were higher than before using, the significant at the .05 level.

3) The students' opinions toward all the readings obtained from the development supplementary reading books were whole positive comments in the high level. The students had positive opinions on the development supplementary reading books as a whole and at a high level in all aspects, namely, value and benefits, content and language usage, exercises at the end of the book, appearance, volume and printing.

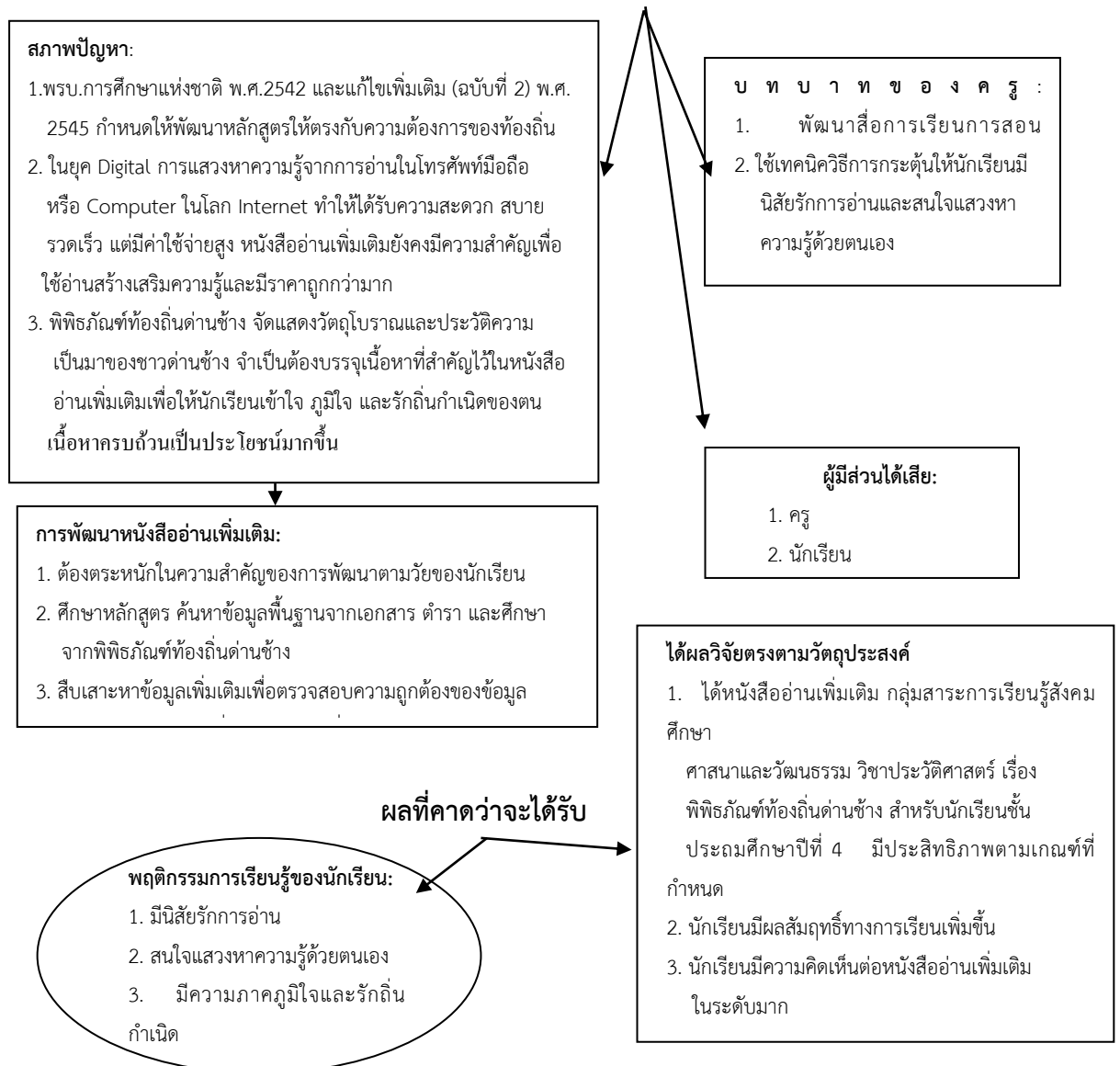
Keywords: Development of supplementary reading book, History Courses, Danchang Local Museum, Grade 4 students

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 27 วรรค 2 กำหนดให้สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการ ของท้องถิ่น และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 6) สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา (2551: 5) ระบุว่าเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาต้องการพัฒนาเด็กให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ มีเจตคติ และมีคุณธรรม ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตร ประจำวันได้ และทำให้ผู้ปกครอง พึงพอใจ ส่งผลให้ทุกคนเห็นคุณค่า มีเจตคติที่ดี และให้การสนับสนุนส่งเสริมบุตรหลาน ให้ได้รับ การศึกษาสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเรื่องราวของท้องถิ่นบูรณาการเข้าไว้ในหลักสูตร เพื่อ ปลุกฝังนิสัยรักถิ่นในจิตใจของนักเรียน เมื่อโตขึ้นจะได้ช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เจริญรุ่งเรือง (จักรภัทร พงศ์ภัทระ, 2546: 6) โรงเรียนอนุบาล ด่านช้าง (2553:1) จัดการศึกษาโดยการนำหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของท้องถิ่นมาจัด กิจกรรมการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้เทคโนโลยีและการ สื่อสารที่ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมีความรู้ และทักษะในการศึกษาต่อและการศึกษาตลอดชีวิต โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง จัดการเรียนการสอน

แบบผสมผสาน ทั้งการบรรยาย การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง รวมถึงการส่งเสริมการอ่าน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ อยากรู้ อยากเห็น และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ครูค้นคิดสื่อนวัตกรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ท้าทายความสามารถของครูผู้สอน เช่น ในการค้นหาเทคนิควิธีการที่น่าสนใจ เพื่อเสริมสร้างพัฒนานักเรียน ให้มีนิสัยรักการอ่าน และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ข้อมูลการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง



ภาพที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคดิจิทัลโทรศัพท์มือถือเป็นสื่อที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกแม้อยู่คนละซีกโลก สามารถใช้ Internet ช่วยค้นหาข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วทุกที่ทุกเวลา สามารถค้นหาหนังสือที่สนใจมาอ่านได้จากโทรศัพท์มือถือหรือหน้าจอคอมพิวเตอร์ ไม่ต้องเสียเวลาไปห้องสมุด แต่ทั้งโทรศัพท์และ

คอมพิวเตอร์มีราคาแพง หนังสือจึงยังคงเป็นสื่อที่สำคัญ ที่ใช้สะดวกและมีราคาถูกกว่าสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ (สาโรจน์ เกษมสุขโชติกุล, 2552: 15)

ผู้วิจัยในฐานะผู้ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ เคยจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช่าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน เมื่อปีการศึกษา 2551 หลังจากก่อตั้งพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช่าง ขึ้นในโรงเรียน ตามนโยบายของนาย นพรัตน์ พิมพ์จุฬา ขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลด้านช่าง เมื่อปีพุทธศักราช 2549 เพื่อใช้เป็นสื่อการสอนสร้างเสริมเพิ่มประสบการณ์ จัดเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนท้องถิ่นด้านช่าง เป็นแหล่งรวบรวมวัตถุโบราณมากกว่า 5000 ชิ้น บางชิ้นมีอายุมากกว่าสามพันปี แสดงให้เห็นศิลปวัฒนธรรม และร่องรอย อารยธรรมของชาติพันธุ์ต่างๆ มีศิลปะการแสดง การแต่งกาย วิถีชีวิต ของชาว ละว้า กะเหรี่ยง ลาวครั่ง นับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ เข้าใจง่ายช่วยในการปลูกจิตสำนึกของนักเรียนให้มีภาคภูมิใจในชาติกำเนิด มีความรักถิ่น มีความรู้สึกหวงแหน มรดกล้ำค่าของชุมชน ร่วมใจกันอนุรักษ์และช่วยกันเผยแพร่พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช่างให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป และ เมื่อปีพุทธศักราช 2559 ได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม จัดโครงการอบรมมัคคุเทศก์น้อย ทำหน้าที่แนะนำ อธิบายเกี่ยวกับวัตถุโบราณและประวัติของด้านช่างให้ผู้มาเยี่ยมชมและขยายพื้นที่จัดแสดงจาก 3 ศูนย์ที่มีอยู่เดิมเป็น 6 ศูนย์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช่าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ฉบับเดิมให้มีเนื้อหาสาระเพิ่มขึ้นตามสภาพความเป็นจริง ให้นักเรียนอ่านเพื่อเสริมสร้าง การเรียนรู้ด้วยตนเอง และดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช่าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการศึกษาข้อมูลจาก ตำรา เอกสารเกี่ยวกับประวัติด้านช่าง และวัตถุโบราณ ในพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช่าง รวมทั้งสัมภาษณ์ ผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นด้านช่าง ได้แก่ ผู้บริหารครู ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนในท้องถิ่น มาประกอบการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้มีข้อมูลครบถ้วน ถูกต้องและตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด และบูรณาการให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552: 5) ที่มีเป้าหมายให้พัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น เกิดประโยชน์สูงสุด โดยพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ ที่มีหลักการสำคัญว่าการพัฒนาที่ดีคือการพัฒนาตามวัย นำเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาวด้านช่าง ที่แสดงไว้ในพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช่างมาจัดทำรูปแบบลักษณะหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามแนวคิดของจินตนา ไบกาซูยี (2542: 28-30 และ 2536:

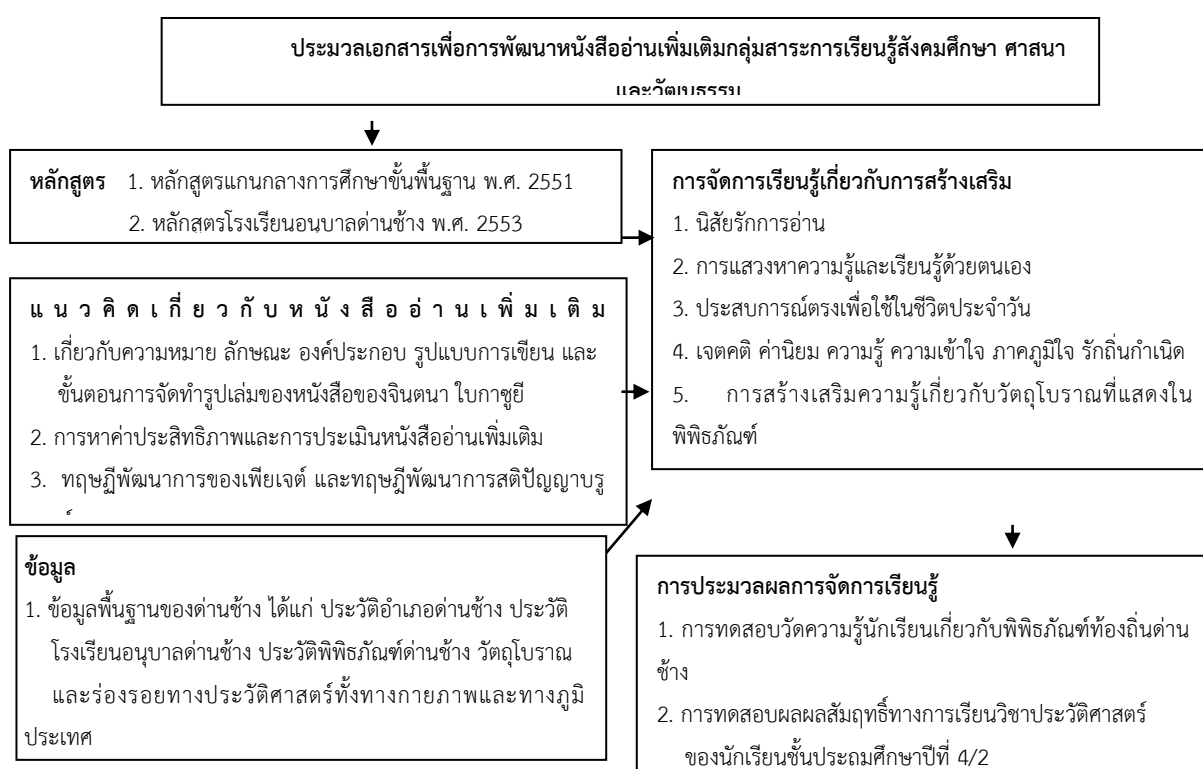
149-179) เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความต้องการของผู้เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้จากการพัฒนา



ภาพที่ 2 สรุปรวบรวม การประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

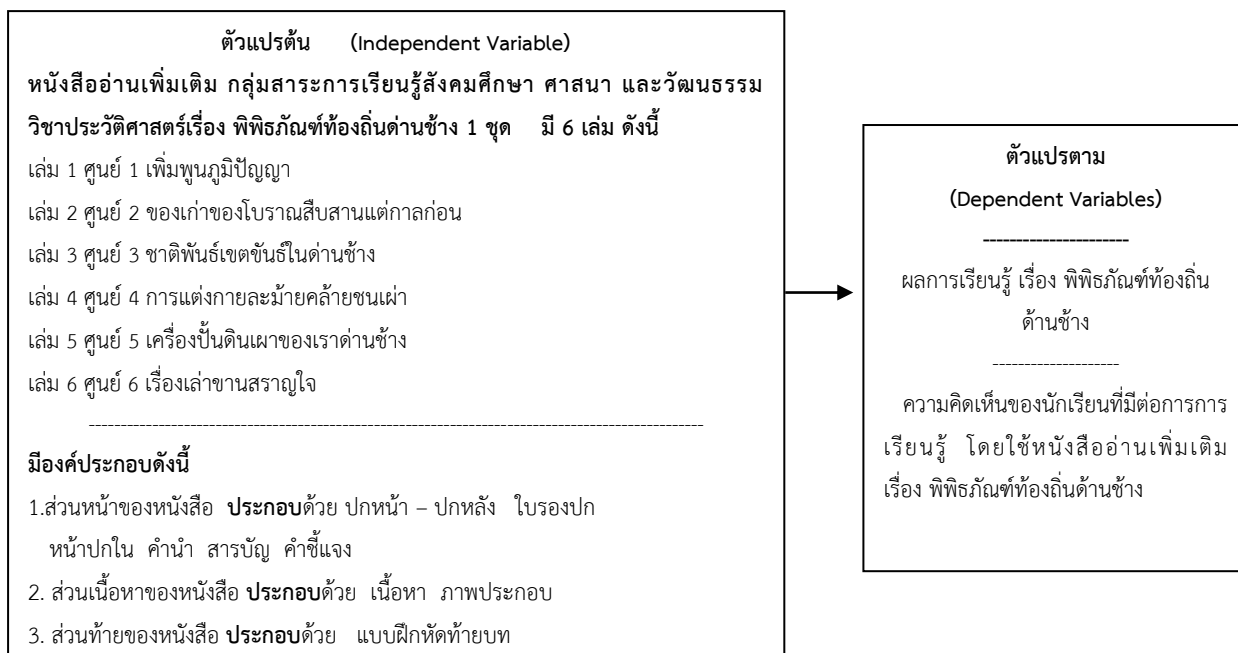
การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหาข้อมูลจากพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง เอกสาร ตำรา งานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (E_1/E_2)

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยแบบทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว (พิสนุ ผ่องศรี.2553: 93) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นใหม่ (One group pretest – posttest design) และใช้แบบสอบถามถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมฯ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครู นักเรียน โรงเรียนอนุบาลด้านช้าง ผู้รู้และนำชุมชนในอำเภอด้านช้าง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มแรกประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลด้านช้าง 1คน ครู 4 คน ผู้รู้และผู้นำชุมชนในอำเภอด้านช้าง 5 คน (ประกอบด้วย ผู้ก่อตั้งพิพิธภัณฑสถาน พระภิกษุ ผู้ปกครองนักเรียน พ่อค้า และนักการเมืองท้องถิ่น) รวม 10 คน กลุ่มที่สอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 43 คน ที่กำลังศึกษาเมื่อปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนอนุบาลด้านช้าง ที่ผู้วิจัยเป็นครูประจำชั้น

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้น เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง และตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเรียนรู้ของนักเรียน เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมฯ



ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีดังนี้

1. สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นใหม่ เรื่อง พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 มีจำนวน 6 เล่ม ดังนี้ เล่ม 1 ศูนย์ 1 เพิ่มพูนภูมิปัญญา เล่ม 2 ศูนย์ 2 ของ
เก่าของโบราณสืบสานแต่กาลก่อน เล่ม 3 ศูนย์ 3 ชชาติพันธุ์เขตชั้นถิ่นในตำนานช้าง เล่ม 4 ศูนย์ 4 การ
แต่งกายละม้ายคล้ายชนเผ่า เล่ม 5 ศูนย์ 5 เครื่องปั้นดินเผาของเราตำนานช้าง เล่ม 6 ศูนย์ 6 เรื่องเล่า
ขานสราญใจ ที่พิจารณาให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการ
เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์

2. สร้างแบบประเมินความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence)
เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คนพิจารณา ได้ค่า IOC=1 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหนังสือ
อ่านเพิ่มเติมไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้านภาษาไทย ด้านการสอนสังคมศึกษา ด้าน
นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นด้านช้าง และด้านประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อประเมิน
ความเหมาะสมของเนื้อหาภาพประกอบโดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ
Likert พบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 4.22

3. นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านพุน้ำ
ร้อน จำนวน 30 คน ที่มีผลการเรียนระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจใน
เนื้อหา การใช้ภาษา ความสนใจที่นักเรียนมีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมและนำมาปรับปรุง ให้มีความ

เหมาะสมครบถ้วน ทั้ง ปกหนังสือ คำนำ คำชี้แจงการใช้หนังสือ สารบัญ เนื้อเรื่อง สรุป แบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เฉลยคำตอบ บรรณานุกรม ประวัติผู้วิจัย และปกหลัง

4. สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง พิชิตภัยพิบัติท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับผู้เชี่ยวชาญแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert และสร้างแบบประเมินความสอดคล้อง IOC เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนพิจารณา ได้ค่า IOC=1 จึงนำแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คนพิจารณา พบว่า ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 4.11

5. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 90) เพื่อวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้น เรื่อง พิชิตภัยพิบัติท้องถิ่นด้านช้าง จำนวน 20 ข้อ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา มีค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ IOC = 1

นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ได้รับการประเมินนี้ไปทดสอบเพื่อหาคุณภาพกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านขุนน้ำร้อนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ซึ่งต้องมีค่าอำนาจจำแนกไม่น้อยกว่า 0.20 และต้องมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 จึงจะใช้ได้ ผลการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 - 0.73 และมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.43 - 0.76 แสดงว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนี้มีค่าอำนาจจำแนกและค่าความยุ่งยากอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม และมีค่า ความเที่ยงของแบบทดสอบ = 0.87

6. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งประเมินตามแบบของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ แบบประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่า IOC = 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ผู้รู้ และผู้นำชุมชนในท้องถิ่นเพื่อหาข้อมูลประกอบการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชา ประวัติศาสตร์ เรื่อง พิชิตภัยพิบัติท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ จำนวน 10 คน มีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1.1 พระครู พิมลสรกิจ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบรรหารแจ่มใส (14 มกราคม 2560) เสนอแนะว่า ...หนังสือที่ได้จัดทำมาแล้วเดิมเนิ่นนานมานานมากแล้ว ควรจะจัดทำพัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติม

เนื้อหาเพื่อให้นักเรียนและผู้สนใจ ใช้ประโยชน์ในการศึกษาเรื่องราวต่างๆในอำเภอด่านช้างเพิ่มมากขึ้น
จึงขออนุโมทนาแก่ผู้จัดทำหนังสือได้ปรับปรุงเพิ่มเติมและวิจัยเกี่ยวกับที่มาของการจัดตั้งพิพิธภัณฑ
ท้องถิ่นด่านช้าง และ ขอสนับสนุนข้อมูลส่งเสริมการทำวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับพุทธศาสนาในอำเภอด่าน
ช้างในทุกมิติ เพื่อเป็นหลักฐานว่าชาวอำเภอด่านช้างกับศาสนาพุทธมีความเจริญและพัฒนาการ
อย่างไรบ้าง

1.2 นางจิตรา พลสุธรรม ครูโรงเรียนอนุบาลด่านช้าง (11 ธันวาคม 2559)...แสดงความ
คิดเห็นว่า....การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมสืบสานตำนานชาวอำเภอด่านช้าง แหล่งเรียนรู้พิพิธภัณฑ
ท้องถิ่นด่านช้างเป็นสื่อวัฒนธรรมที่มีคุณค่า มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่เข้าไปใช้เรียนรู้หา
ประสบการณ์ตรง ทั้งสะดวก ประหยัด ปลอดภัย และตั้งอยู่ในโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนอนุบาลด่านช้าง
ได้ปรับปรุงพื้นที่ในพิพิธภัณฑที่มีบริเวณสำหรับแสดง วัตถุโบราณ ต่างๆ มากขึ้นจากเดิมซึ่งมีเพียง 3
ศูนย์เพิ่มขึ้นเป็น 6 ศูนย์การเรียนรู้ จึงขอเสนอแนะให้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับศูนย์
การเรียนรู้ดังกล่าว ใช้ในการสร้างเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนรักการอ่านและมีความรู้ความเข้าใจใน
ท้องถิ่น

1.3 นายศิริชัย ศิลป์สาคร รองผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง (17 ธันวาคม
2559) เสนอแนะให้ปรับปรุงรูปแบบลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้เหมาะสมและน่าสนใจมากขึ้น
ดังนี้... 1.รูปเล่มไม่ชัดเจนควรให้มีขนาดใหญ่และชัดเจน 2. ควรมีคำอธิบายใต้รูปภาพและบอกถึง
ประโยชน์การใช้สอยของวัตถุแต่ละประเภท 3. ควรออกแบบจัดวางตัวอักษร และภาพไว้บนหน้าปก
ให้ดูเด่น สวยงาม น่าสนใจ

1.4 ผู้ปกครอง ด.ญ. พรพิมล รัศมี (12 พฤศจิกายน 2559) เสนอว่าให้นำหนังสือ
อ่านเพิ่มเติมเล่มที่ได้รางวัลมาเป็นคู่มือการเขียน และเขียนเกี่ยวกับพิพิธภัณฑจาก 3 ศูนย์เพิ่มเป็น 6
ศูนย์ตามสภาพความเป็นจริง ควรแนะนำให้คุณครูท่านอื่นๆ จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปใช้เป็นสื่อให้
นักเรียนมาแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ในทุกระดับชั้น

1.5 นางสาวอัมพร ศรีทับทิม (9 พฤศจิกายน 2559) เล่าให้ฟังเกี่ยวกับการคมนาคมใน
อำเภอด่านช้าง ว่า การพัฒนาการคมนาคมจากการใช้ช้าง ม้า วัว ควาย มาเป็นรถประจำทางที่มีพัด
ลมวิ่งรับส่งผู้โดยสารระหว่างอำเภอและจอดรับ-ส่งผู้โดยสารตลอดทาง ทำให้ผู้ที่ต้องเดินทางไกล
จำเป็นต้องไปต่อรถหลายแห่งตนจึงเป็นผู้ริเริ่มจัดบริการรถตู้ ดิดแอร์ รับ-ส่งผู้โดยสารจากอ
เภอด่านช้าง ไปกลับ-กรุงเทพมหานคร เป็นเจ้าแรก เพื่อความสะดวกในการเดินทางไกล ตั้งแต่ปี พ.ศ.
2528 ถึง 2533

1.6 นายนพรัตน์ พิมพ์จุฬา อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลด่านช้าง (23
พฤศจิกายน 2559) ผู้ก่อตั้งพิพิธภัณฑท้องถิ่นด่านช้างเล่าว่า...สมัยก่อนอำเภอด่านช้างเป็นเขตป่า
สงวนต่อมามีผู้คนเข้ามาอาศัยอยู่เพิ่มมากขึ้นจึงจำเป็นต้องตั้งโรงเรียนขึ้น ชื่อโรงเรียนด่านช้างและ

พัฒนาเป็นโรงเรียนอนุบาลด้านข้างในปัจจุบัน จึงเกิดแรงบันดาลใจต้องการให้นักเรียนได้รับรู้และเข้าใจประวัติความเป็นมาของชาวด้านข้างจึงรวบรวมวัตถุโบราณสิ่งของต่างๆทั้งของส่วนตัวและได้รับบริจาคจากประชาชนในท้องถิ่นมาจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นด้านข้างขึ้นในโรงเรียน เมื่อปีพุทธศักราช 2549 เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ นักเรียน

1.7 นายสมบุญ สีสัทิม (7 พฤศจิกายน 2559) เป็นผู้ก่อตั้งการทำเหมืองแร่กล่าวว่า ...ตนเองได้สังเกตเห็นว่าบริเวณลำธารมีแร่ ลองขุดดูพบแร่ดีบุกและแร่แมงกานีสที่บ้านทุ่งมะกอก ตำบลวังยาว อำเภอด้านข้าง จึงได้ขออนุญาตทำเหมืองแร่ ระหว่างปีพุทธศักราช 2524-2526 นำแร่ดีบุกไปทำสังกะสีมุงหลังคา และแร่แมงกานีสนำไปทำถ่านไฟฉาย กลายเป็นแหล่งเศรษฐกิจของชาวอำเภอด้านข้าง ณ. เวลานั้น

1.8 นายสมบัติ หุ่นประเสริฐ รองนายกเทศมนตรีอำเภอด้านข้าง (3 ธันวาคม 2559) เป็นผู้ก่อตั้งบ่อทราย กล่าวว่า ...เมื่อมีผู้คนเข้ามาอาศัยในอำเภอด้านข้างมากขึ้น มีการก่อสร้าง ถนน อาคารร้านค้า ที่อยู่อาศัยจำนวนมาก จำเป็น ต้องใช้ทรายเป็นส่วนประกอบสำคัญในการก่อสร้าง จึงขุดทรายจากลำห้วยกระเสียว ในอำเภอด้านข้างขึ้นมาขายชาวบ้านเพื่อใช้ก่อสร้าง ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2534

1.9 นายปัญญา ประทีปพรศักดิ์ นายกเทศมนตรีอำเภอด้านข้าง (4 พฤศจิกายน 2559) กล่าวว่า...ในปี พ.ศ. 2525 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งสุขาภิบาลด้านข้าง องค์การปกครองท้องถิ่นแห่งแรก โดยรวมพื้นที่บางส่วนของตำบลด้านข้างและตำบลหนองมะค่าโมง รวมพื้นที่ 4.4 ตารางกิโลเมตร ต่อมายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลด้านข้าง ทำหน้าที่ดูแลการพัฒนาชุมชนด้านข้าง ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน

1.10 นายวิเชียร กรรณหรัตนชัย นายกสมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี (23 พฤศจิกายน 2559) เป็นชาวอำเภอด้านข้าง กล่าวว่า ...ด้านข้างมีลักษณะภูมิประเทศสวยงาม จึงร่วมกับส่วนราชการและชุมชนส่งเสริมสนับสนุนให้มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง เช่น ยอดเขาเทวดา อุทยานแห่งชาติพุเตย และปางอุ๋ง เป็นต้น และเสนอว่า หากนำเรื่องราวของสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้ไปได้เรียบเรียงเพิ่มเติมไว้ในหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยแล้วจะทำให้หนังสืออ่านเพิ่มเติม น่าสนใจและมีประโยชน์แก่นักเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ดำเนินการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่พัฒนาใหม่ เรื่อง พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นด้านข้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 43 คน ที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนอนุบาลด้านข้าง นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้พื้นฐาน ครูแนะนำวิธีการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม และอธิบายแนวทางการเรียนรู้ หลังจากนั้นให้นักเรียนศึกษาหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นใหม่นี้

ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ที่จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนจำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์รวม 10 ชั่วโมง แล้วจึงนำแบบทดสอบให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 43 คนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

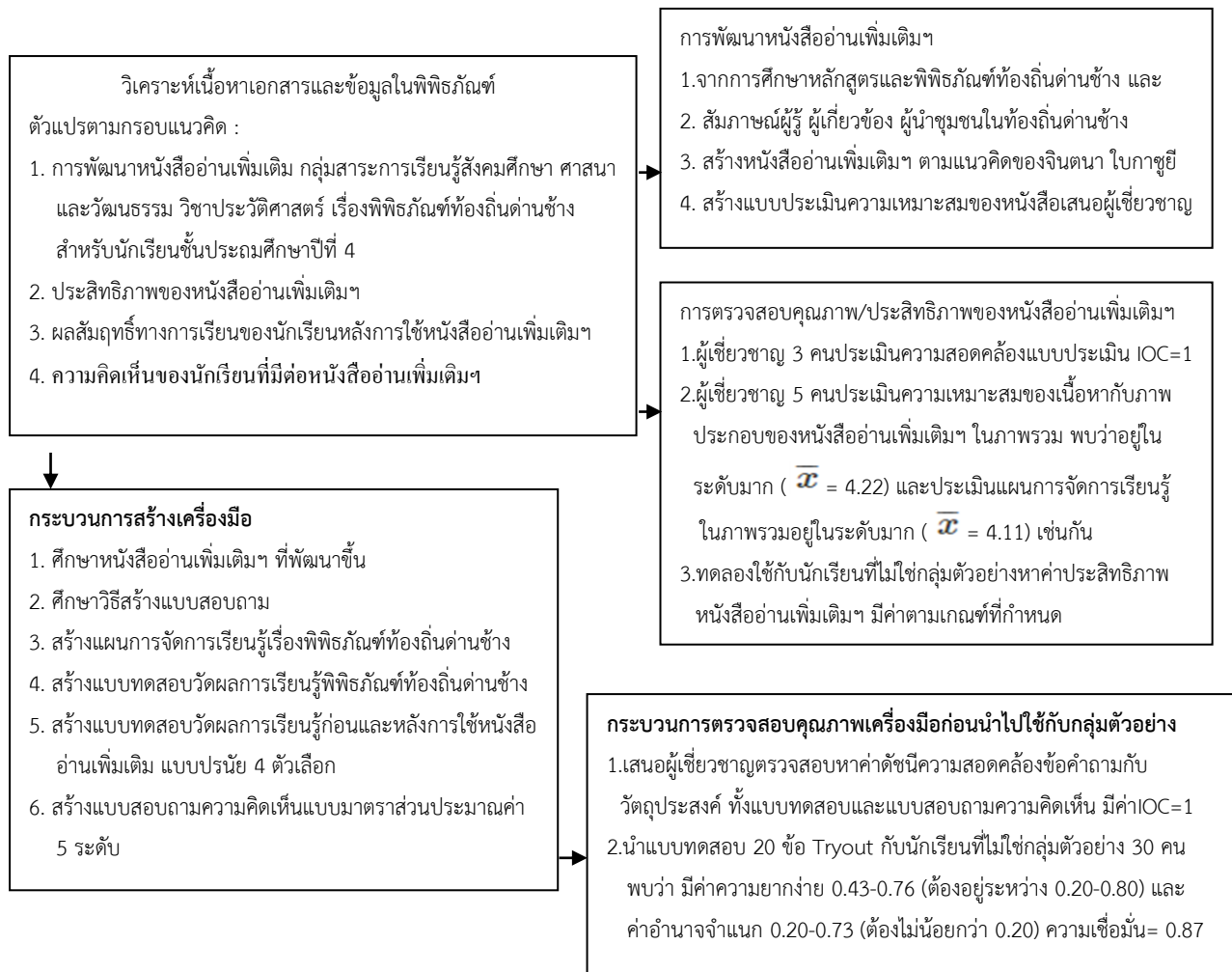
1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์ 80/80
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่พัฒนาใหม่ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นล้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 6 เล่ม
3. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ประสิทธิภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย

1. สูตรดัชนีความสอดคล้อง (สมนึก ภัทธิยธนี. 2546: 220)
2. สูตรวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) (กรมวิชาการ 2545ก:57-58)
3. สูตรการหาค่าความยากง่าย ของแบบทดสอบ ของบุญชม ศรีสะอาด (2545:84)
4. สูตรการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ของบุญชม ศรีสะอาด (2545:81)
5. การหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับตามวิธีของ Kuder – Richardson โดยใช้สูตร KR-20 (บุญชม ศรีสะอาด. 2545:85-86)
6. การหาความเที่ยงของแบบสอบถามความคิดเห็น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (ภัทรพร เกษสังข์. 2549 : 138)



ภาพที่ 4 กระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ รวมทั้งกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

1) จากการสัมภาษณ์ผู้รู้ที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชนพบว่า ได้รับข้อมูลในการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีหลายประเด็นที่เป็นความรู้ใหม่ มีประโยชน์น่าสนใจ เช่น นายสมบุญ สัทบิทธิมา กล่าวว่า ตนเอง ได้ ขุดพบแร่ดีบุกและแร่แมงกานีสที่บ้านทุ่งมะกอก ตำบลวังยาว อำเภอเด่นชัย จึงได้ขออนุญาตทำเหมืองแร่ ระหว่าง ปีพุทธศักราช 2524-2526 เกิดเป็นแหล่งเศรษฐกิจของชาวอำเภอด่านช้างในช่วงเวลานั้น และพัฒนาการคมนาคมจากเดิมที่เดินทางด้วยการใช้ช้าง ม้า วัว ควาย มาเป็นรถประจำทางที่มีพัดลมจอด

รับส่งผู้โดยสารระหว่างอำเภอ แต่ผู้ที่ต้องเดินทางไปไกลๆ จำเป็นต้องไปต่อรถหลายแห่ง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง นางอัมพร ศรีทับทิม จึงเปิดให้บริการรถตู้โดยสารจาก ด้านข้างไปกลับกรุงเทพมหานครเป็นเจ้าแรก และนายวิเชียร กรรณหรัตนชัย นายกสมาคม การท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นชาวอำเภอด้านข้างกล่าวว่า ด้านข้างมีลักษณะภูมิประเทศที่สวยงามหลายแห่ง จึงให้การส่งเสริมสนับสนุนและร่วมกับชุมชนประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามตามธรรมชาติ มีผู้มาท่องเที่ยวจำนวนมาก ส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น ยอดเขาเทวดา อุทยานแห่งชาติพุเตย และ ปางอู่ และเสนอแนะให้เพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวไว้ในหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วย จะทำให้หนังสืออ่านเพิ่มเติมน่าสนใจและเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียน ผู้วิจัยจึงได้นำขอเสนอแนะและขอค้นพบไปพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมฯ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมหลังการพัฒนามีค่าประสิทธิภาพ 82.45/81.28 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานด้านข้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลด้านข้าง

N=43							
นักเรียน กลุ่ม	หนังสืออ่านเพิ่มเติมฯ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานด้านข้าง						ผลสัมฤทธิ์ หลังเรียน (20 คะแนน)
	เล่ม 1	เล่ม 2	เล่ม 3	เล่ม 4	เล่ม 5	เล่ม 6	
ตัวอย่าง	10	10	10	10	10	10	คะแนน (20 คะแนน)
43 คน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	(E ₁) (E ₂)
รวม	356	352	359	352	362	358	2139 758
เฉลี่ย	8.28	8.18	8.34	8.18	8.42	8.32	49.74 17.62
ร้อยละ	82.80	81.80	83.40	81.80	84.20	83.20	82.90 88.10
S.D.	4.12	3.64	3.76	3.16	2.80	3.21	3.26 1.42

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานด้านข้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลทดสอบ จากการทำแบบฝึกหัดและการทดสอบภายหลังจากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้จำนวน 6 เล่ม คะแนนเต็ม 60 คะแนน นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 82.90 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจัดการ

เรียนรู้โดยการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นใหม่นี้ ปรากฏว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 88.10 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน แสดงว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 82.90/ 88.10 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/ 80

2) ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดปรากฏใน ตารางที่ 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง

N=43

คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	กลุ่มตัวอย่าง			
	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	12.95	2.04	17.19*	.00
หลังเรียน	17.62	1.42		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง ($\bar{x}$ = 17.62, S.D. = 1.42) สูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 12.95, S.D. = 2.04) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) นักเรียนมีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งด้าน คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ, ภาพประกอบ, เนื้อหาและการใช้ภาษา แบบฝึกหัดท้ายเล่ม ด้านลักษณะรูปแบบและการพิมพ์ ทำให้อ่านเข้าใจง่าย มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

N=43

ข้อ	ความคิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ปก ขนาดรูปแบบ สวยงามน่าสนใจ	3.70	3.71	มาก
2	ขนาดอักษรรูปแบบอักษรเหมาะสม	3.70	0.74	มาก
3	ช่วยส่งเสริมการพัฒนาสติปัญญาผู้เรียน	3.42	0.54	ปานกลาง
4	หนังสืออ่านเพิ่มเติมปกหน้าและปกหลังสวยงาม น่าสนใจ	3.84	0.81	มาก
ภาพรวมด้านลักษณะรูปลักษณ์และการพิมพ์		3.65	0.70	มาก
5	เนื้อหาส่งเสริมความรู้ความเข้าใจผู้เรียน	4.02	0.77	มาก
6	กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดใฝ่รู้ใฝ่เรียน	3.84	0.69	มาก
7	คุณค่าที่ได้จากเรื่องนำไปประยุกต์ปฏิบัติใช้ในสังคม ได้	3.74	0.49	มาก
8	ความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปใช้อย่างมีจริยธรรม	3.49	0.59	ปานกลาง
ภาพรวมด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา		3.77	0.64	มาก
9	ภาพประกอบสีสันทนสวยงาม เข้าใจง่าย	3.88	0.82	มาก
10	ขนาดของภาพประกอบเหมาะสมกับหน้ากระดาษ	3.74	0.62	มาก
11	ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	3.79	0.67	มาก
12	คำอธิบายภาพทำให้เข้าใจเนื้อหา	3.70	0.71	มาก
ภาพรวมด้านภาพประกอบ		3.78	0.71	มาก
13	ส่งเสริมความรู้ให้มีทักษะในการคิด	3.65	0.65	มาก
14	ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องรวมมากขึ้น	3.84	0.84	มาก
ภาพรวมด้านแบบฝึกหัดท้ายบท		3.75	0.75	มาก
15	ช่วยให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเนื้อหาใน ท้องถิ่น	3.84	0.72	มาก
16	ปลูกฝังให้เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้และ วัฒนธรรมท้องถิ่น	3.58	0.79	มาก
17	ปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักและภูมิใจใน	3.79	0.71	มาก

ข้อ	ความคิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	วัฒนธรรมท้องถิ่น			
18	สามารถนำความรู้ที่ได้จากหนังสือไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	3.93	0.83	มาก
19	หนังสืออ่านเพิ่มเติมจับและเปิดได้ง่าย	4.09	0.87	มาก
20	นักเรียนมีความสุขเมื่อได้เรียนจากหนังสือเพิ่มเติม	3.40	0.66	ปานกลาง
ภาพรวมด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ		3.80	0.77	มาก
ภาพรวมทุกด้าน (5 ด้าน)		3.78	0.72	มาก

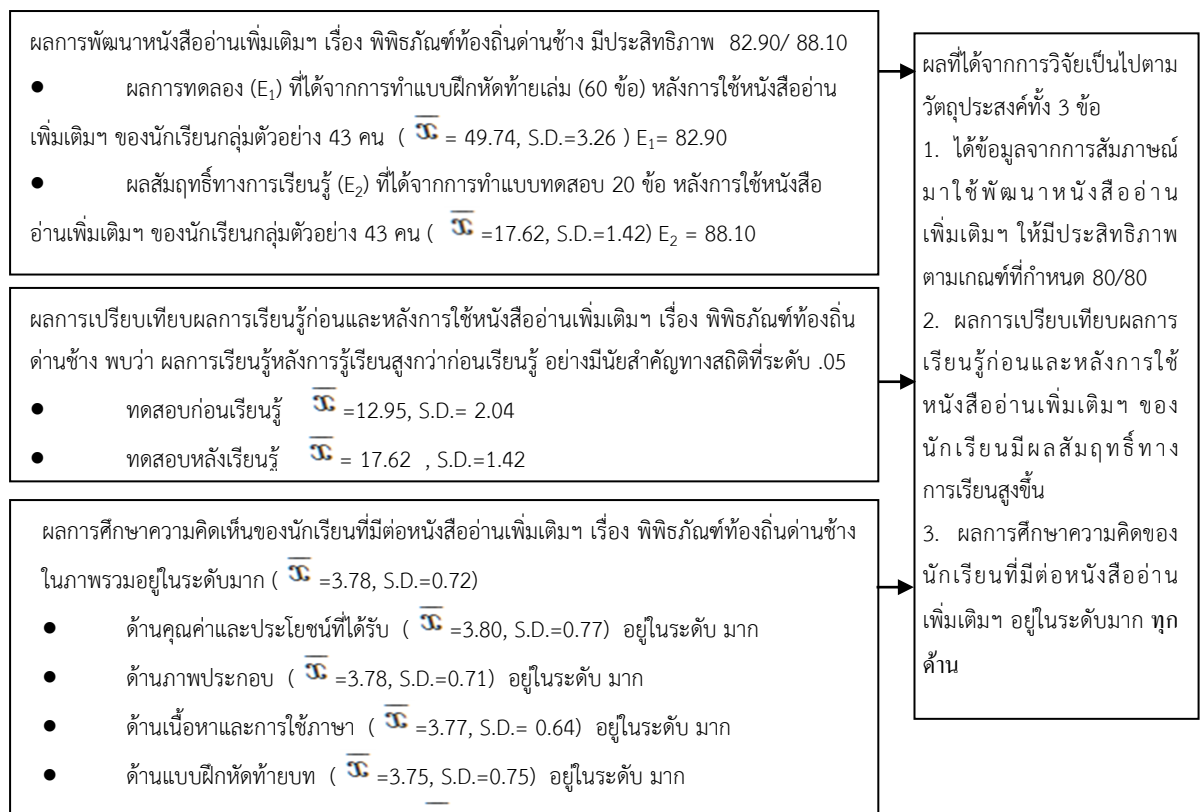
จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านข้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวม ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.72) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านคุณค่า และประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.77) รองลงมา คือ ด้านภาพประกอบ ด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ด้านแบบฝึกหัดท้ายบทและด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ มีเพียงสามข้อเท่านั้น ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยอภิปรายได้ว่า ผลการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านข้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.90/ 88.10 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีประสิทธิภาพดี เนื่องจากดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพิ่มเติมเชิงคุณภาพจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน ผู้รู้ ผู้นำชุมชน การศึกษาสภาพชุมชนด้านข้าง ลักษณะหนังสืออ่านเพิ่มเติมจากครู นักเรียน ตำรา งานวิจัย ควบคุมคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ด้านเอกภาพ การเน้นและสร้างลำดับความสำคัญ สัดส่วนและองค์ประกอบในการออกแบบหนังสือ เพื่อให้หนังสือมีรูปเล่มน่าอ่าน และดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน สอดคล้องกับแนวคิดของอารยะ ศรีกลยาณบุตร (2550: 10) สำหรับขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ และการสร้างแบบทดสอบ ดำเนินการตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2545: 85-90) นอกจากนี้มีแบบฝึกหัดท้ายบทเพื่อให้ให้นักเรียนได้วัดและประเมินความรู้ ความก้าวหน้าของตนเองระหว่างการอ่านหนังสือเพิ่มเติม ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังจากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมได้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริประภา จังพานิช (2558: บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ชุมชนคนไร่เชิง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.80/ 84.48 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 85/85 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คงศีล จันทสุข (2558: 103) เรื่อง การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชุด เมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.57/ 91.80 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ภาพที่ 5 แสดงผลที่ได้จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4



ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนใช้อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมฯ ($\bar{X}$ = 17.63, S.D. = 1.42) สูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมฯ ($\bar{X}$ = 12.95, S.D. = 2.04) เนื่องจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมมี รูปภาพสวยงาม ประกอบเนื้อหาที่สั้น กระชับเข้าใจง่าย มีเรื่องราวน่าสนใจใกล้ตัวเพราะเป็นประวัติ ในชุมชนเดียวกับถิ่นที่อยู่ของนักเรียน อีกทั้งพิพิธภัณฑสถานเป็นแหล่งเรียนรู้ที่จัดแสดงวัตถุโบราณของจริง มีเอกสารแสดงประวัติความเป็นมา ตั้งอยู่ในโรงเรียน สะดวกต่อการเยี่ยมชมและใช้ประโยชน์ในการ ค้นคว้าหาความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของเพียเจต์ (อ้างถึงในทีศนา แคมมณี, 2553: 64-66) กล่าวถึงกระบวนการทางสติปัญญา ได้แก่ การซึมซับ การปรับและจัดระบบ การเกิดสมดุล ประกอบ กับหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นที่อยู่ ซึ่งเป็นประสบการณ์จริงของ นักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพ้องพงศ์ เฉิดโฉม (2556: บทคัดย่อ) การพัฒนาหนังสืออ่าน เพิ่มเติม ชุด ตีลังที่บ้านเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลการเรียนรู้ของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมี ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นด้านช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวม ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 0.72) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย พบว่า ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.77) เนื่องจากเป็นเรื่องใกล้ตัวเป็นประสบการณ์ตรง นักเรียนจึงสามารถนำไปใช้ได้จริง รองลงมาด้าน ภาพประกอบ ด้านเนื้อหาและการใช้ภาษาที่ดูน่าสนใจเข้าใจง่าย และด้านแบบฝึกหัดท้ายบท เหมาะสมกับวัย ส่วนด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.70) แสดงว่าควรปรับปรุงออกแบบให้สวยงามน่าสนใจมากขึ้น เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากเกือบทุกข้อ มีเพียงสามข้อเท่านั้นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่านักเรียนมี ความคิดเห็นในเชิงบวกต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยเฉพาะด้านเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้เพิ่ม มากขึ้น และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริประภา จัง พานิช (2558: 446) เรื่อง การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ชุมชนคนไร่เชิง สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ภาพที่ 6 ผลการวิจัย ข้อค้นพบ การประยุกต์ใช้ และข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบ 1. ได้วิธีการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน 2. สร้างเสริมนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 3. สร้างเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมฯ

นักเรียน

1. มีองค์ความรู้นอกเหนือจากตำราเรียนตามหลักสูตร
2. มีประสบการณ์ตรงในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการอ่าน
3. มีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ
4. ประสบการณ์จากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติช่วยให้นักเรียนเข้าใจประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นด้านช้าง และรู้วิธีการใช้ร่องรอยจากวัตถุโบราณ สืบค้นประวัติศาสตร์ความเป็นมาของมนุษย์ในยุคต่างๆ
5. มีทักษะในการนำเสนอประสบการณ์และองค์ความรู้ไปปรับใช้ในชีวิต

ครูผู้สอน

1. ประสบการณ์จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เหมาะสมกับวัยผู้อ่าน
2. เทคนิคในการสร้างแบบทดสอบที่ส่งเสริมทักษะการคิดและกระตุ้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการอ่านหนังสือเพิ่มเติม
3. ได้แนวคิด และแนวทางในการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่น่าสนใจ มีประโยชน์ สำหรับกลุ่มสาระวิชาอื่นๆ

การประยุกต์ใช้

1. การใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมฯ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ช้าง บูรณาการการสอนข้ามกลุ่มสาระวิชาอื่นในระดับชั้นเดียวกัน
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมฯ เรื่อง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ช้าง และใช้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นสื่อจัดประสบการณ์ตรง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมในหลายรูปแบบทั้งเป็นรูปเล่มหนังสือ และ สื่อ Electronics online สะดวกต่อการใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นด้านช้างในด้านการท่องเที่ยว และ มัคคุเทศก์น้อย เนื่องจากอำเภอด่านช้างได้ขยายตัวเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง

ข้อเสนอแนะ

ควรสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้มีสีสันสวยงาม สะดุดตาน่าหยิบอ่านและเหมาะสมกับวัยในหลายรูปแบบทั้งเป็นรูปเล่ม และ สื่อ Electronics online สะดวกต่อการใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ พร้อมทั้งศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นด้านช้างในด้านการท่องเที่ยว และมัคคุเทศก์น้อย เนื่องจากอำเภอด่านช้างได้ขยายตัวเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจเพิ่มขึ้นหลายแห่ง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พรชนก ทองลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง รองศาสตราจารย์ ดร. อำนาจพร สุนทรสมัย และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉวีวรรณ เจริญทรัพย์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก ดร.อนุชา เงินแพทย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลด่านช้าง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ และเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือ/นวัตกรรม รวมทั้งให้การสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมวิชาการ (2545ก). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- คงศีล จันทสุข. (2558). เรื่องการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชุดเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- จักรภัทร พงศ์ภัทร. (2546). คู่มือการเขียนหนังสือเสริมประสบการณ์ตามความต้องการของท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ชารอักษร.
- จิตรา พลสุธรรม. (2559). “ความเป็นมาเกี่ยวกับท้องถิ่นด่านช้าง” สัมภาษณ์. ครูโรงเรียนอนุบาลด่านช้าง.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2536). การเขียนสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2542). เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ทศนา แคมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นพรัตน์ พิมพ์จุฬา. (2559). “ความเป็นมาเกี่ยวกับท้องถิ่นด่านช้าง” สัมภาษณ์. อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลด่านช้าง
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น
- ปัญญา ประทีปพรศักดิ์. (2559). “ความเป็นมาเกี่ยวกับท้องถิ่นด่านช้าง” สัมภาษณ์. นายกเทศมนตรีอำเภอด่านช้าง
- ผู้ปกครอง ด.ญ. พรพิมล รัศมี. (2559). “ความเป็นมาเกี่ยวกับท้องถิ่นด่านช้าง” สัมภาษณ์.

- พระครู พิมพ์สรกิจ. (2560). “ความเป็นมาเกี่ยวกับท้องถิ่นด้านช้าง” สัมภาษณ์. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัด
บรรหารแจ่มใส.
- พิสนุ พองศรี. (2553). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์
- พ้องพงศ์ เฉิดโฉม. (2556). การพัฒนา หนังสืออ่านเติม ชุดดลิ่งชั้นบ้านเรากลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. โรงเรียน
ประถมศึกษาบ้านดลิ่งชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่
- ภัทรพร เกษสังข์. (2549). การวิจัยทางการศึกษา ภาควิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. คณะครู
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง. (2553). หลักสูตรโรงเรียนอนุบาลด่านช้าง พุทธศักราช 2553. ฝ่าย
วิชาการ
- วิเชียร กรรณหัตถนชัย. (2559). “ความเป็นมาเกี่ยวกับท้องถิ่นด้านช้าง” สัมภาษณ์. นายกสมาคม
การท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี.
- ศิริประภา จังพานิช. (2558). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องชุมชนคนไร่เชิง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศิริชัย ศิลป์สาคร. (2559). “ความเป็นมาเกี่ยวกับท้องถิ่นด้านช้าง” สัมภาษณ์. รองผู้อำนวยการ
โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง
- สาโรจน์ เกษมสุขโชติกุล. (2552). ชะตากรรม “หนังสือกระดาษ” จะอยู่หรือจะไปในยุค “อีบุ๊ก”
เฟื่องฟู. ผู้จัดการ. (2 กุมภาพันธ์) : 15
- สมนึก ภัทธีธรณี. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กาลสินธุ์: ประสานการพิมพ์
- สมบัติ หุ่นประเสริฐ. (2559). “ความเป็นมาเกี่ยวกับท้องถิ่นด้านช้าง” สัมภาษณ์. รอง
นายกเทศมนตรีอำเภอด่านช้าง.
- สมบูรณ์ สีสัทิม. (2559). “ความเป็นมาเกี่ยวกับท้องถิ่นด้านช้าง” สัมภาษณ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
- อัมพร ศรีทับทิม. (2559). “ความเป็นมาเกี่ยวกับท้องถิ่นด้านช้าง” สัมภาษณ์.
- อารยะ ศรีกัลยาณบุตร. (2550). การออกแบบสิ่งพิมพ์. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

THE GUIDELINES FOR GENERAL ADMINISTRATION DEVELOPMENT OF KLONGLAN WITTAYA SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 41

ขวัญจิรา ตาแก้ว

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Corresponding author. E-mail: ningyo_ningyo@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41, 2) เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 และ 3) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครู จำนวน 74 คน และบุคลากรสนับสนุนการสอน จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และจัดอันดับ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สนับสนุนและพัฒนาให้บุคลากรสามารถนำนวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการศึกษา มาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา งานส่งเสริมการจัดการศึกษา ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ประชุมผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาทุกภาคเรียน งานอาคารสถานที่ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สนามกีฬาและสถานที่พักผ่อนเพียงพอสำหรับนักเรียน งานกิจการนักเรียน ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ งานประชาสัมพันธ์ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ จัดทำวารสาร แผ่นพับ เพื่อรายงานข่าวสารให้ชุมชนทราบปีการศึกษา หรือภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2. ปัญหาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวม พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้มีการดำเนินการมากที่สุด ได้แก่ จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงมาเป็นเครื่องแม่ข่ายในการจัดเก็บข้อมูลทั้งหมดของโรงเรียนและควบคุมระบบภายในโรงเรียน หาผู้มีความรู้ความชำนาญวิเคราะห์ระบบ ตรวจสอบเครือข่ายภายในโรงเรียนและอุปกรณ์ที่ใช้ในการกระจายสัญญาณ และเพิ่มความเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ต ปลุกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรู้สึกรักหวงแหน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน จัดทำโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถด้านต่างๆ ควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ และจัดทำเป็นรูปเล่มรายงานผลเพื่อเป็นสารสนเทศอ้างอิงสำหรับการพัฒนางานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, การดำเนินงาน, บริหารงานทั่วไป

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the schools general administration of Klonglan Wittaya School under the secondary educational service area office 41, 2) to study problems in schools general administration of Klonglan Wittaya School under the secondary educational service area office 41, and 3) to develop guidelines general administration of Klonglan Wittaya School under the secondary educational service area office 41. The respondents consisted of 4 administrators, 74 teachers, and 1 teacher assistant . The research instruments was questionnaires and interview. The data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research findings were as follows :

1. The schools general administration of Klonglan Wittaya School under the secondary educational service area office 41. Technology and information group were at the high level as follow: to promote and develop person that can bring and use the innovation technology and information for education in administration and educational development . Promotion of educational provision

group were at the high level as follow : to meet the school parent and the school board every semester. Building and environment group were at the high level as follow: enough sport field and garden for student. Student affairs group were at the high level as follow: to provide activities about moral for the student. Educational public relation group were at the high level as follow: establishing school journal to community.

2.The opinion results of problem in schools general administration of Klonglan Wittaya School under the secondary educational service area office 41were at the middle level.

3.The opinion results of develop guidelines general administration of Klonglan Wittaya School under the secondary educational service area office 41were at the high level as follow: to be supply high performance computer for server to keep all data and internal control system of school, analyze internal system, check internal network for internet access is good and enough to using, increasing the student moral to respond together, establish project to provincial administrative organization for student' activity support and be appropriate of satisfaction of another person various, to do the report for develop in the future.

Keywords: develop guidelines, implementation, general administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาที่ต้องปฏิบัติตามภารกิจ 5 งาน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ในการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สภาพการณ์ทางด้านระบบบริหารและการจัดการจะเปลี่ยนไปมาก มีการกระจายอำนาจทั้งในด้านบริหารและด้านวิชาการลงสู่ระดับพื้นที่ โดยชุมชน ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้ามามีบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษาในพื้นที่ของตนอย่างมาก ประชาชนจะเข้ามามีส่วนในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาในท้องถิ่น

แนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลนั้นย่อมมีสิทธิ หน้าที่หรืออำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งที่กำหนดไว้ในกฎหมายคือ เป็นส่วนราชการที่มี

วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ สถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรง เช่นเดียวกับสถานศึกษาที่ไม่เป็นนิติบุคคล ส่วนอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นในฐานะนิติบุคคลกำหนดไว้ในมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครองดูแลบำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริหารสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมสถานศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถือปฏิบัติแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินกิจการหรือบริหารงานทั้งงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไปให้มีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ที่ยึดทั้งหลักนิติบุคคล หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่าเป็นเครื่องมือ ในการนำวิสัยทัศน์ และนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 75)

งานบริหารทั่วไปเป็นภารกิจหนึ่งของโรงเรียนในการสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้บรรลุตามนโยบาย และมาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การดำเนินงานธุรการ การประชาสัมพันธ์ งานประสานราชการ การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดทำสำมะโนนักเรียน การรับนักเรียน การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน การดูแลสถานที่และสภาพแวดล้อม งานบริการสาธารณะ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ และบุคลากร การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงาน งานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งผู้รับผิดชอบงานควรรู้แนวปฏิบัติราชการเพื่อสนับสนุนให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การบริหารทั่วไปเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่นๆ บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการทางการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ตลอดจนการจัดให้บริการการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า 57)

โรงเรียนคลองลานวิทยา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ประจำอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 และจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 1,516 คน การดำเนินงานบริหารทั่วไปในโรงเรียน จึงต้องใช้บุคลากรเป็นจำนวนมากในการปฏิบัติงานแต่ละด้านเพื่อรองรับนโยบายต่างๆ ให้รวดเร็วและบรรลุวัตถุประสงค์ แต่เนื่องจากบุคลากรของโรงเรียนมีจำกัดและมีภาระงานสอนประจำ รวมถึงการสับเปลี่ยนของบุคลากร และมีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรอยู่เสมอจึงส่งผลให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง และล่าช้า เนื่องจากการบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่ต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบและต้องศึกษากฎระเบียบ อย่างถูกต้อง (โรงเรียนคลองลานวิทยา, 2557)

จากปัญหาดังกล่าวอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติงานอันอาจเกิดความเสียหายขัดต่อระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ทำให้ราชการเสียประโยชน์ที่พึงมี และอาจทำให้ผู้ปฏิบัติต้องได้รับโทษอันเนื่องมาจากความประมาทหรือไม่มีความรู้ความชำนาญ ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับฝ่ายบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไป เพื่อได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา เพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
2. ศึกษาปัญหาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
3. หาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล

1. ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 74 คน และบุคลากรสนับสนุนการสอน จำนวน 1 คน ปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้น 79 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลในการหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จาก ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์ดำเนินงานบริหารทั่วไป จำนวน 17 คน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยใช้แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยการใช้การสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 การหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบกำหนดคำตอบให้เลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ครูและบุคลากรสนับสนุนการสอน โรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 79 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 79 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้ แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ของสภาพดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัญหาดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 และวิเคราะห์เนื้อหา และแจกแจงความถี่ แล้วจัดอันดับนำเสนอในรูปแบบตารางเพื่อรวบรวมเป็นแนวทางพัฒนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สนับสนุนและพัฒนาให้บุคลากรสามารถนำนวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา (ร้อยละ 100) งานส่งเสริมการจัดการศึกษา ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ประชุมผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาทุกภาคเรียน (ร้อยละ 100) งานอาคารสถานที่ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สนามกีฬาและสถานที่พักผ่อนเพียงพอสำหรับนักเรียน (ร้อยละ 94.93) งานกิจการนักเรียน ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (ร้อยละ 100) งานประชาสัมพันธ์ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ จัดทำวารสาร แผ่นพับเพื่อรายงานข่าวสารให้ชุมชนทราบปีการศึกษา หรือภาคเรียนละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 100)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวม พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า มีการดำเนินการมากที่สุด ได้แก่ จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงมาเป็นเครื่องแม่ข่ายในการจัดเก็บข้อมูลทั้งหมดของโรงเรียน และควบคุมระบบภายในโรงเรียน หากผู้มีความรู้ความชำนาญวิเคราะห์ระบบ ตรวจสอบเครือข่ายภายในโรงเรียนและอุปกรณ์ที่ใช้ในการกระจายสัญญาณ และเพิ่มความเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ต plugจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรู้สึกรักหวงแหน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน จัดทำโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถด้านต่างๆ ควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ และจัดทำเป็นรูปเล่มรายงานผลเพื่อเป็นสารสนเทศอ้างอิงสำหรับการพัฒนางานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

จากสภาพและปัญหาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรสนับสนุนการสอน ต่อสภาพการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ใน 5 งาน คือ งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ งานส่งเสริมการจัดการศึกษา งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน และงานประชาสัมพันธ์ ผลจากการศึกษาพบว่า

1. งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สนับสนุนและพัฒนาให้บุคลากรสามารถนำนวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการศึกษาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ จัดระบบสารสนเทศให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบันง่ายต่อการค้นหา

2. งานส่งเสริมการจัดการศึกษา ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ มีเจ้าหน้าที่ธุรการทำหน้าที่โดยเฉพาะ จัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้าเรียนใน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ลงทะเบียนรับ-ส่งเอกสารและหนังสือราชการอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบันและทันต่อเวลา ประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานทุกปีการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวนโยบายต่างๆให้โรงเรียนดำเนินการและได้ติดตามการดำเนินงาน

ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยการให้รายงานผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระศักดิ์ ศรีอุตร (2553, หน้า 65) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูธุรการ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูธุรการ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. งานอาคารสถานที่ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สนามกีฬาและสถานที่พักผ่อนเพียงพอสำหรับนักเรียน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ โรงอาหาร และครุภัณฑ์ประจำโรงอาหารอยู่ในสภาพดี สะอาด ถูกสุขอนามัย ซึ่งการสร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลา พวงมาลัย (2551, หน้า 94) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานของฝ่ายบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 อำเภอปากท่อ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สภาพการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. งานกิจการนักเรียน ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และควบคุมดูแลการจำหน่ายอาหารที่ถูกหลักโภชนาการให้กับนักเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายให้โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนในการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้กับโรงเรียนเป็นเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาของแต่ละปีการศึกษาซึ่งงบประมาณดังกล่าวถูกจัดสรรมาจากเงินรายหัวนักเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัดตามระเบียบและข้อบังคับเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางและสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตติมา ธมชยากร (2553, หน้า 82-83) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ด้านงานกิจการนักเรียน ในภาพรวมนั้นพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

5. งานประชาสัมพันธ์ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ จัดทำวารสาร แผ่นพับเพื่อรายงานข่าวสารให้ชุมชนทราบปีการศึกษา หรือภาคเรียนละ 1 ครั้ง ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ จัดทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ตามลักษณะงานเพื่อเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนสู่ชุมชน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียน คลองลานวิทยา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ประจำอำเภอ และเป็นโรงเรียนที่

จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดยเฉพาะ มีนักเรียนในหลายตำบลในเขตอำเภอคลองลานเดินทางมาเรียนเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีผู้นำชุมชนจากหลายตำบล และหลายหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยจัดการศึกษา และเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมมากที่สุดในอำเภอ จึงมีชุมชนขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และหมู่บ้านอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สกุศล กลั่นนุช (2550, หน้า 65) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารทั่วไปของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารทั่วไปของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรสนับสนุนการสอน ต่อปัญหาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวม พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มงาน พบว่า กลุ่มงานที่มีปัญหามากที่สุด คือ งานอาคารสถานที่ รองลงมาได้แก่ งานกิจการนักเรียน งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานส่งเสริมการจัดการศึกษา ตามลำดับ โดยกลุ่มงานที่มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ งานประชาสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายกลุ่มงาน พบว่า

1. งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ โดยรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ไม่มีฐานข้อมูลในการบริหารจัดการเครือข่ายภายในโรงเรียน ข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ใช้เทคโนโลยีไม่คุ้มค่าและเหมาะสมกับงาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อคอมพิวเตอร์และจัดหาจากการรับบริจาคให้แก่สถานศึกษา ด้วยวัตถุประสงค์ให้ใช้ในการบริหารจัดการส่วนหนึ่ง ส่วนใหญ่ให้ใช้ในการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษา ในส่วนของการบริหารจัดการ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีการพัฒนาซอฟต์แวร์ระบบต่างๆ และพัฒนาเครือข่ายสำหรับติดต่อกับสำนักงานในระดับจังหวัด ระดับเขตการศึกษา และส่วนกลาง เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งระดับประถมและมัธยม และสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธรรม ลังการพินธุ์ (2550, หน้า 54 -55) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า งานพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ มีปัญหาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. งานส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ระบบอินเทอร์เน็ตล่าช้า ไม่ทันต่อการปฏิบัติงาน ข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ชุมชนและหน่วยงาน

ภายนอกไม่ให้ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวนโยบายต่างๆ ให้โรงเรียนดำเนินการและได้ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยการให้รายงานผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธรรม ลังการพันธุ์ (2550, หน้า 54 -55) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า งานส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป มีปัญหาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. งานอาคารสถานที่ โดยรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอต่อการดูแลอาคารสถานที่ ข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ อาคารเรียน อาคารประกอบไม่แข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและห้องเรียนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นงบลงทุนในการก่อตั้งโรงเรียนมาแต่เดิมแล้ว และโรงเรียนตั้งอยู่บริเวณสถานที่ที่เป็นที่เนิน มีต้นไม้ยืนต้นที่ให้ร่มเงา มีการจัดตกแต่งสวนหย่อมหน้าอาคารเรียน และบริเวณสถานที่นั่งพักผ่อนจึงทำให้บรรยากาศในโรงเรียนดูร่มรื่น และการดูแลรักษาความสะอาดของอาคารสถานที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลา พวงมาลัย (2551, หน้า 97) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพ และปัญหาการบริหารงานของฝ่ายบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 อำเภอปากท่อ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยรวม อยู่ในระดับน้อย

4. งานกิจการนักเรียน โดยรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เช่น กีฬา ศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ ข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดของนักเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายให้โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนในการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้กับโรงเรียนเป็นเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาของแต่ละปีการศึกษาซึ่งงบประมาณดังกล่าวถูกจัดสรรมาจากเงินรายหัวนักเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัดตามระเบียบและข้อบังคับเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางและสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธรรม ลังการพันธุ์ (2550, หน้า 56) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า งานส่งเสริมกิจการนักเรียน มีปัญหาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

5. งานประชาสัมพันธ์ โดยรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ขาดการประเมินความพึงพอใจในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลายและเป็นรูปธรรม ข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการให้บริการในงานพิธีต่างๆ ของชุมชน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนคลองลานวิทยา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ประจำอำเภอ และเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดยเฉพาะ มีนักเรียนในหลายตำบลในเขตอำเภอคลองลานเดินทางมาเรียนเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ผู้นำชุมชนจากหลายตำบล และหลายหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยจัดการศึกษา และเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมมากที่สุดในอำเภอ จึงมีชุมชนขอความช่วยเหลือในการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และหมู่บ้านอยู่เสมอซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธรรม ลังการพันธุ์ (2550, หน้า 56) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า งานประชาสัมพันธ์ มีปัญหาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลจากการหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จากผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญปรากฏผล ดังนี้

งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงมาเป็นเครื่องแม่ข่ายในการจัดเก็บข้อมูลทั้งหมดของโรงเรียนและควบคุมระบบภายในโรงเรียนเพื่อความสะดวกในการใช้ข้อมูลร่วมกัน รองลงมาได้แก่ ระดมทรัพยากรจากบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงานภายนอกสำหรับการจัดหา ดูแลซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และจัดบุคลากรผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศโดยเฉพาะและเป็นผู้มีความสามารถตรงกับงานเพื่อดูแลให้ระบบงานสารสนเทศเป็นระบบ มีความเป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการนำไปใช้อยู่เสมอ

งานส่งเสริมการจัดการศึกษา แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ หาผู้มีความรู้ความชำนาญเพื่อวิเคราะห์ระบบ ตรวจสอบเครือข่ายภายในโรงเรียนและอุปกรณ์ที่ใช้ในการกระจายสัญญาณ และเพิ่มความเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอต่อการใช้งาน รองลงมาได้แก่ การจัดเก็บเอกสารทางราชการควรจัดเก็บโดยแยกเป็นหมวดหมู่ ลงเลขทะเบียนเอกสารและชื่อผู้รับผิดชอบ และสำเนาเอกสารไว้หลายชุดสำหรับให้ผู้รับผิดชอบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และระดมทรัพยากรจากบุคคล ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอกในการจัดซื้อหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการซ่อมแซม หรือจัดซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน

งานอาคารสถานที่ แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรู้สึกรักหวงแหนและเป็นเจ้าของร่วมกัน ร่วมกันดูแลและรักษาความสะอาด สร้างข้อตกลงกติกา

และความรับผิดชอบร่วมกัน ติดป้ายชื่อผู้รับผิดชอบแต่ละสถานที่ให้ชัดเจนและมีระเบียบ ข้อห้ามในการใช้ห้อง อาคารสถานที่ต่างๆ ติดไว้ในที่ๆ มองเห็นได้ชัดเจน รองลงมาได้แก่ นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการ การดูแลรักษาตลอดจนความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแต่ละสถานที่ แล้วนำมาวิเคราะห์ และรายงานผลเป็นรูปเล่มอย่างสม่ำเสมอ และจัดหาที่รองรับขยะไว้ให้เพียงพอตามอาคารสถานที่ต่างๆ และคัดแยกถังขยะออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อสะดวกต่อการนำไปกำจัด เช่น ขยะทั่วไป ขยะเปียก ขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลได้ ขยะอันตราย เป็นต้น

งานกิจการนักเรียน แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ จัดทำโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ รองลงมาได้แก่ ทำสัญญาและข้อตกลงกับร้านค้าในการจำหน่ายอาหารให้กับนักเรียน และมีการสุ่มตรวจเป็นระยะ หากทำผิดสัญญาโรงเรียนมีสิทธิ์ยกเลิกสัญญาและหาผู้ค้ารายใหม่มาทำการแทน และนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะตามแผนการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จและความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

งานประชาสัมพันธ์ แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือการใช้แบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ รายงานผลและจัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อเป็นสารสนเทศอ้างอิงสำหรับการพัฒนางานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รองลงมาได้แก่ แต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบงานเก็บภาพถ่ายกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเป็นการเฉพาะและบันทึกแยกหัวข้อของแต่ละงาน และปีการศึกษา เพื่อสะดวกในการค้นหาและนำไปใช้ และการออกไปให้บริการด้านการแสดงดนตรี นาฏศิลป์กับหน่วยงาน องค์กรหรือชุมชนภายนอก ควรขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานนั้นๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านการแสดงออกของนักเรียน และใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด เช่น การแต่งหน้า ทำผม สามารถฝึกให้นักเรียนแต่งหน้าและทำผมด้วยตนเอง ช่วยประหยัดงบประมาณและเป็นการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ ผู้บริหารควรจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงมาเป็นเครื่องแม่ข่ายในการจัดเก็บข้อมูลทั้งหมดของโรงเรียนและควบคุมระบบภายในโรงเรียน ระดมทรัพยากรจากบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงานภายนอกเพื่อจัดหา ดูแลซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และจัดบุคลากรที่มีความสามารถรับผิดชอบงานสารสนเทศโดยเฉพาะเพื่อดูแลให้ระบบงานสารสนเทศเป็นระบบ มีความเป็นปัจจุบัน และสะดวกต่อการนำไปใช้อยู่เสมอ

2. งานส่งเสริมการจัดการศึกษา ผู้บริหารควรดำเนินการประชุมคณะครูเพื่อจัดหาผู้ตรวจสอบเครือข่ายภายในโรงเรียนและอุปกรณ์ที่ใช้ในการกระจายสัญญาณ และเพิ่มความเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอต่อการใช้งาน ประชุมผู้เกี่ยวข้องในการจัดเก็บเอกสารทางราชการ และระดมทรัพยากรจากบุคคล ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอกในการจัดซื้อหรือจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการซ่อมแซม หรือจัดซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน

3. งานอาคารสถานที่ ผู้บริหารควรประชุมคณะครูในการร่วมกันเสริมสร้างและปลูกจิตสำนึกของความรับผิดชอบให้นักเรียนดูแลและรักษาความสะอาด นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และจัดหาที่รองรับขยะให้เพียงพอกับการใช้งาน

4. งานกิจการนักเรียน ผู้บริหารควรประชุมคณะครูเพื่อจัดทำโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ จัดผู้รับผิดชอบดูแลเรื่องโภชนาการของนักเรียนให้ชัดเจน และนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

5. งานประชาสัมพันธ์ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน และนำมาวิเคราะห์ รายงานผลและจัดทำเป็นรูปเล่มนำเสนอฝ่ายบริหารเพื่อการพัฒนางานครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อความสมบูรณ์ของผลการวิจัย
2. ควรศึกษาวิจัยการดำเนินงานบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนทั้งหมดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานโดยแยกตามขนาดของโรงเรียน
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ ดร.พิสมัย רבชนะชัย พูลสุข ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาอิสระ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำการศึกษาอิสระครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ปรากฏนามในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย วงษ์นายะ ดร.สามารถ กมขุนทด ดร.พฤษภูมิพล

พฤตภูมิกุล ดร.ไพรินทร์ เหมบุตร และ นางสาวพิมพ์ทอง มุสิกะปาน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และ
สละเวลาในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็น
ประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูทุกท่านของโรงเรียน
คลองลานวิทยา ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณ ดร.สมชาย
อังศุโชติเมธี ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองลานวิทยา ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาในพระคุณ
ของบิดามารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนการ
ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระจนประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,สำนักงาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจบริหาร และการ
จัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎ
กระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
พ.ศ.2550.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คลองลานวิทยา, โรงเรียน. (2557). **รายงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา.** กำแพงเพชร.
- จิตติมา ธมชยากร. (2553). **การบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัด
พังงา.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เฉลา พวงมาลัย. (2552). **สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ
ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 อำเภอปากท่อ.
ภาคินพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง.**
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. (2545). **แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษาและ
สถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- วีระศักดิ์ ศรีอุดร. (2553). **การศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา สถานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.
กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.**

- สกุล กลั่นนุช. (2550). **สภาพการบริหารทั่วไปของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พิจิตร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.**
- สุธรรม ลังการ์พินธุ์. (2550). **การศึกษาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษาที่เป็นนิติ
บุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.**

ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาพองค์กรโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา

The Results of the experiment on a Model for Organizational Health

Development of Secondary Schools in Phayao Province

ธิดาวลัย อุ่นกอง(Thidawan Unkong)

สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

*Corresponding author. E-mail: thidawan.un@up.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาพองค์กรโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นรูปแบบการพัฒนาสุขภาพองค์กรที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน และแบบรายงานการนำรูปแบบไปทดลองใช้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

ด้านผลผลิต 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ผลงานของครูมีงานวิจัยในชั้นเรียน 100% มีสื่อนวัตกรรมมากกว่า 78% นักเรียนมีผลงานมากกว่า 18% และผลงานของผู้บริหารได้รับรางวัลระดับชาติ และ 2) ผลการสะท้อนคิดครูและผู้บริหารเห็นว่าโครงการเป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานวิจัยนี้ทำให้โรงเรียนรู้จักจุดอ่อนและพัฒนาตนเองให้เข้มแข็งขึ้น

คำสำคัญ: สุขภาพองค์กร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพะเยา

Abstract

The purpose of this research to study the results of testing the model of organization health has a secondary school in Phayao Province, trial model used by 3 secondary schools are small ,medium and large. The data collected by a model that approve by 9 experts and results reported, including student's achievement and the reputation of the school. Data were analyzed by percentage and content analysis.

The research found that: the output 1) the school record of the students is higher,100% teachers classroom research, 78% media innovation,

more 18% the students have contribution in academic competition and director received national awards. And 2) the opinion of teacher and director this project is a collaboration between the university and the school of basic education. This research makes the school known weaknesses and development themselves to become stronger. Personnel understands their role makes work more successful.

Keywords: Organization Health, Secondary School in Phayao Province

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบันระบบโครงสร้างสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักปลัด กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี จึงจะนำไปสู่การจัดการบริหารสถานศึกษาที่ดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 1-2) การจัดการศึกษาที่จะตอบสนองการพัฒนาคนดังกล่าว ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จของการพัฒนาผู้เรียน คือผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทในการผลักดันขับเคลื่อนนโยบายจากหน่วยงานทางการศึกษาไปสู่ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นผู้บริหารจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจนโยบายให้ชัดเจน และคิดหาแนวทางหรือกระบวนการที่จะขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จในด้านคุณภาพการศึกษา ดังที่ สุนันทา เลานันท์ (2544 : 39-41) สรุปว่า ผู้บริหารค้นพบว่า การพัฒนาองค์การเป็นกระบวนการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับระบบองค์การทั้งหมด และเกี่ยวข้องกับความพยายามในการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนเพื่อเผชิญกับสภาพปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาภายในและภายนอก เนื่องจากองค์การได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกหลายๆ ทางองค์การต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอด เจริญเติบโตและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงพบว่า องค์การไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญความเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจึงพยายามแสวงหากลยุทธ์ที่จะทำให้องค์การเป็นฝ่ายรุก

มากกว่าฝ่ายรับ ซึ่ง ธร สุนทรยุทธ์ (2551 : 88) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นองค์การที่ทำหน้าที่สนับสนุนการพัฒนาประเทศในหลากหลายด้าน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ดังนั้น โรงเรียนจะทำภารกิจของสังคมภายนอกให้ประสบผลสำเร็จนั้น มีความจำเป็นพื้นฐานที่ต้องพัฒนาโรงเรียนเองให้อยู่รอด 3 ประการ คือ การบรรลุเป้าหมายขององค์การ การควบคุมกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์การได้ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมจึงจะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีสุขภาพดี ดังที่ธิดาวลัย อุ่นกอง (2559 : 173) กล่าวว่า สุขภาพองค์การเป็นสภาพขององค์การที่เกิดจากความสามารถในการปฏิบัติงานตามภารกิจและความรับผิดชอบที่บุคคลในองค์การร่วมกันปฏิบัติภารกิจขององค์การ ทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมและสภาวะการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้องค์การพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ดังผลการศึกษาของ Hoy, Tater and Kottcamp (1991 : 69) สรุปได้ว่า องค์การที่มีสุขภาพดีจะเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบว่า การบริหารองค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้ยังยืนยันโดยผลการศึกษาของ Miles (1965) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพองค์การและเปรียบเทียบโรงเรียนซึ่งเป็นองค์การรูปแบบหนึ่งเป็นเสมือนร่างกายมนุษย์ ซึ่งการดำเนินการของโรงเรียนพิจารณาได้จากสภาวะการทำงานในโรงเรียนกับการทำงานของระบบต่างๆ ภายในร่างกาย ซึ่งประกอบด้วยระบบมากมาย แต่ละอวัยวะแต่ละระบบต่างก็ทำหน้าที่ของตัวเอง หากอวัยวะใดหรือระบบใดสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือสามารถทำหน้าที่ทำงานได้สอดคล้องประสานกัน ก็มีผลทำให้บุคคลนั้นมีความสมบูรณ์แข็งแรง สามารถดำรงชีวิตอยู่โดยปราศจากโรคภัยไข้เจ็บมีความต้านทานต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ ในทางตรงกันข้าม หากอวัยวะใดหรือระบบใดระบบหนึ่งในร่างกายไม่สามารถทำงานได้ หรือเสื่อมสมรรถภาพไป กลไกการทำงานในร่างกายย่อมหยุดชะงักไป ไม่สามารถประสานสัมพันธ์กัน ก่อให้เกิดความเจ็บป่วย ไม่สามารถต้านทานต่อโรคภัยไข้เจ็บซึ่งในที่สุดร่างกายก็จะไม่สมบูรณ์ (Unhealthy) เช่นเดียวกันกับโรงเรียนซึ่งเป็นองค์การที่ทำหน้าที่ทางสังคมมีระบบภายในต่างๆ ทำงานตามภารกิจหน้าที่คล้ายกับร่างกายมนุษย์ หากส่วนใดหรือระบบใดทำงานได้ไม่เต็มที่ย่อมส่งผลต่อองค์การในภาพรวมประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน มีความไม่สมบูรณ์เกิดขึ้นระบบ ซึ่งต้องหาทางแก้ไขปัญหาที่พบเพื่อให้องค์การสามารถดำเนินงานได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งมีผลการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพองค์การที่แสดงถึงการเติมเต็มการทำงานของโรงเรียนให้มีความสมบูรณ์ โรงเรียนที่มีสุขภาพองค์การดีจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าโรงเรียนนั้นมีการบริหารองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่นผลงานวิจัยของ ปรีดา จำนงจิต (2552 : 89-92) ที่ศึกษาเรื่อง สุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยมีข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างสุขภาพองค์การของสถานศึกษาว่าควรส่งเสริมให้ครูแก้ปัญหาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ควรจัดให้สถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนและผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดี และผลการศึกษาของ พิมพ์ ศรีภัทรประภา (2554 : 73-75) ทำการวิจัยเรื่อง สุขภาพองค์การของโรงเรียนนานาชาติวัดภูมิ พบว่า แนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียนควรดำเนินการต่อไปนี้ ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักความเข้าใจว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมในองค์การ ส่งเสริมการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกๆ ด้าน เพิ่มช่องทางการสื่อสาร เน้นการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานของโรงเรียนในทุกรูปแบบ จัดตั้งศูนย์/หน่วยงานพัฒนาการใช้สื่อ พร้อมทั้งเพิ่มงบประมาณด้านสื่อการสอน เสริมสร้างขวัญในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร ปรับปรุงในเรื่องของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำฉันทเพื่อร่วมงาน จะเห็นว่าการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพองค์การจะเป็นการเพิ่มเติมให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากสังคมให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างสมบูรณ์ ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีการวางระบบการทำงานที่ดีแล้วก็ตาม

สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพะเยามีทั้งหมด 18 โรงเรียน มีทั้งที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีวัฒนธรรมการทำงานที่แตกต่างกัน มีที่ตั้งแตกต่างกัน บางโรงเรียนติดกับชายแดนมีนักเรียนที่เป็นชาติพันธุ์เรียนรวมอยู่ด้วย บางโรงเรียนเป็นโรงเรียนประจำพักนอน มีนักเรียนที่มาจากหลากหลายจังหวัด จะเห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพะเยามีความหลากหลายทั้งด้านปัจจัยป้อนสำหรับการบริหารทรัพยากรบุคคล แหล่งที่ตั้ง ดังนั้น ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยจึงสร้างรูปแบบการพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพะเยาขึ้น และมีความสนใจศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพะเยา เพื่อนำผลจากการวิจัยเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษานำไปพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพะเยา ให้มีสุขภาพองค์การดีสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและจะช่วยยกระดับคุณภาพทางการศึกษาสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) จากโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนถ้ำปินวิทยาคม โรงเรียนปงรัชดาภิเษก และโรงเรียนพะเยาพิทยาคม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นร่างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพองค์กรที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และ แบบรายงานการนำรูปแบบไปใช้ (ด้านผลผลิต)

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพองค์กรโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน , ผลงานนักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน) และการสะท้อนคิดจากครูและผู้บริหารโรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำรูปแบบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ไปทดลองใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพะเยา 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนถ้ำปินวิทยาคม โรงเรียนปงรัชดาภิเษก และโรงเรียนพะเยาพิทยาคม โดยมีขั้นตอนการนำไปใช้ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดประชุมคณะครู ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน เพื่ออธิบายรูปแบบ
2. ผู้วิจัยตรวจสอบศักยภาพองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพะเยา แล้วนำเสนอต่อคณะครู ผู้บริหารรับทราบสภาพศักยภาพองค์กรของโรงเรียนตนเอง เลือกกิจกรรมที่จะเสริมสร้างศักยภาพองค์กร
3. ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมพัฒนาศักยภาพองค์กรและนำเสนอผู้บริหารโรงเรียนเพื่อเสนอแนะปรับปรุง
4. ใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมเสริมสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา และกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะทางการเรียนรู้ แล้วให้ครูและผู้บริหารสะท้อนคิด และผลจากการนิเทศติดตามของทีมบริหาร

การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพองค์กรมาวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิเคราะห์โดยค่าร้อยละ วิเคราะห์ความมีชื่อเสียงของโรงเรียนโดยร้อยละและเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการทดลองใช้รูปแบบปรากฏดังนี้



ภาพ 1 รูปแบบการพัฒนาสุขภาพองค์กรโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา

ตาราง 1 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาพองค์กรโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา

ด้านผลผลิต	ผลการทดลองใช้โรงเรียน		
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน			
ภาพรวมทั้งโรงเรียน	คงเดิม	สูงขึ้น	สูงขึ้น
2. ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน			
2.1 ผลงานของครู			
งานวิจัยในชั้นเรียน	100%	100%	100%
สื่อนวัตกรรม	82%	78%	86%
2.2 ผลงานของนักเรียน			
ผลการแข่งขันทักษะทางวิชาการ	136 คน 34.34%	234 คน 35.19%	683 คน 18.68%

2.3 ผลงานของผู้บริหาร			
	- โรงเรียนดีเด่นด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม (โครงการฟื้นฟูพระพุทธศาสนา) - การประกวดภาพยนตร์สั้น จากพระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรราชาทินัดดามาตุ - โรงเรียนนำร่องการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ ทั้งองค์การ	- โรงเรียนต้นแบบดีเด่นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - โรงเรียนดีเด่นการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ - ผู้บริหารดีเด่นจากสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย	- โล่พระราชทานผู้บำเพ็ญประโยชน์จากพระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรราชาทินัดดามาตุ โดยสมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทย - โรงเรียนส่งเสริมการอ่านดีเด่นระดับประเทศจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริษัทนานมีบุ๊คส์

ผลการสะท้อนคิดของครูและผู้บริหารต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาพองค์กรโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา

จากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาพองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา ระยะเวลา 1 ภาคเรียน เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ มุมมอง ของครู ผู้บริหารโรงเรียน ต่อการพัฒนาสุขภาพขององค์กรของโรงเรียน ดังข้อความที่สะท้อนดังนี้

...การที่มหาวิทยาลัยพะเยามีโครงการนี้ ทำให้ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอุดมศึกษาเข้าถึงกันมากขึ้น ครูมีที่ปรึกษาด้านวิชาการ เช่น งานวิจัยในชั้นเรียน ทำให้มีพลังในการทำวิจัย และงานอื่นๆ ในหน้าที่ของครู (ผู้บริหารโรงเรียนที่หนึ่ง , การสัมมนา 21 มกราคม 2560) ...งานวิจัยนี้ทำให้โรงเรียนได้รู้จักตนเองว่ามีจุดอ่อนด้านใด แล้วเติมเต็มจุดนั้น ทำให้มีความเข้มแข็งของโรงเรียนมากขึ้น และช่วยเหลือกันในการทำงานเพื่อส่วนรวม (ผู้บริหารโรงเรียนที่สอง , การสัมมนา 21 มกราคม 2560) ...ทำให้ได้ถูกคิดว่าคุณต้องสร้างผู้นำ การพัฒนาโรงเรียนต้องไม่ละเลย

จุดใดเลย ต้องสร้างให้ครูเก่งจึงจะสามารถทำให้เด็กเก่งด้วย และทำให้ครูได้ช่วยเหลือดูแลกัน เข้าใจกันสามัคคีกันมากขึ้น (ผู้บริหารโรงเรียนที่สาม , การสัมภาษณ์ 21 มกราคม 2560) ...การพัฒนาโรงเรียนก่อนหน้านี้นี้เราจะมุ่งเติมเต็มด้านปัจจัยก่อนแล้วลืมนำความสำคัญกับด้านอื่น โดยเฉพาะด้านกระบวนการที่ถ้าผู้บริหารวางแผนดี ให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมแล้วงานใดๆ ก็ทำได้สำเร็จ แต่เมื่อได้ทำการพัฒนาสุขภาพองค์กรแล้ว ทำให้เรามองเห็นการเติมเต็มการทำงานแต่ละส่วน ส่วนย่อยส่วนเล็ก ที่ทำให้เกิดความสมบูรณ์ในงานมากขึ้น (ผู้บริหารโรงเรียนที่สอง , การสัมภาษณ์ 21 มกราคม 2560)

ครูมีความเข้าใจในบทบาทของตนมากขึ้น มีความสามัคคี ทำงานเป็นทีมมากขึ้น ดังข้อความที่สะท้อนดังนี้

...เมื่อได้ลงมือทำ และมีเพื่อนร่วมงานมาช่วยคิดช่วยทำ ทำให้เข้าใจในบทบาทการทำงานของตนเองมากขึ้น (ครูโรงเรียนที่หนึ่ง , การสัมภาษณ์ 21 มกราคม 2560) ...การที่เราได้ร่วมลงมือทำงานด้วยกัน ด้วยจุดหมายเดียวกัน เพื่อเด็กๆ ของเรา เพื่อโรงเรียนของเรา ทุกคนก็จะช่วยๆ กัน ให้ไปถึงเป้าหมายได้เร็วขึ้น และดีกว่าเดิมที่ต่างกันต่างทำ (ครูโรงเรียนที่สอง , การสัมภาษณ์ 21 มกราคม 2560) ...ทุกฝ่าย ทุกคนเข้าใจเป้าหมายของโรงเรียน เป้าหมายของการพัฒนานักเรียน ได้ลงมือทำเมื่อเห็นโรงเรียนหรือนักเรียนประสบผลสำเร็จได้ภาคภูมิใจในผลงานร่วมกัน ได้พูดคุยสนทนากันมากขึ้น (ครูโรงเรียนที่สาม , การสัมภาษณ์ 21 มกราคม 2560) ...ด้วยวัยที่ต่างกัน เมื่อทำงานแล้วได้มาพูดคุยกัน สรุปการทำงานด้วยกัน ทำให้เข้าใจว่าแท้ที่จริงทุกคนก็รักโรงเรียน ทำให้เราเข้าใจกันมากขึ้น มีความสุขกับการทำงาน (ผู้บริหารโรงเรียนที่หนึ่ง , การสัมภาษณ์ 21 มกราคม 2560)

สรุปและอภิปรายผล

ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาพองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพะเยา

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเปรียบเทียบระหว่างภาคเรียนที่ 1 กับ ภาคเรียนที่ 2 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนคงเดิม (ไม่เพิ่ม/ไม่ลด) โรงเรียนขนาดกลางและใหญ่ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้น

2. ชื่อเสียงของโรงเรียน ผลงานของนักเรียนจากผลการแข่งขันทักษะทางวิชาการระดับต่างๆ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง นักเรียนมากกว่าร้อยละ 30 ได้รับรางวัลจากการแข่งขันระดับต่างๆ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนต่ำกว่าร้อยละ 20 ได้รับรางวัลจากการแข่งขันระดับต่างๆ

ผลการสะท้อนคิดจากครูและผู้บริหารโรงเรียน จากการสะท้อนคิดโดยการจัดประชุมสรุปโครงการ มีการสะท้อนคิดดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียน...การที่มหาวิทยาลัยพะเยามีโครงการนี้ ทำให้ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอุดมศึกษาเข้าถึงกันมากขึ้น ครูที่มีปริญญาด้านวิชาการ เช่น

งานวิจัยในชั้นเรียน ทำให้มีพลังในการทำวิจัย และงานอื่นๆ ในหน้าที่ของครู...ทำให้โรงเรียนได้รู้จักตนเองว่ามีจุดอ่อนด้านใด แล้วเติมเต็มจุดนั้น ทำให้มีความเข้มแข็งของโรงเรียนมากขึ้น และช่วยเหลือกันในการทำงานเพื่อส่วนรวม...ผู้นำต้องสร้างผู้นำ การพัฒนาโรงเรียนต้องไม่ละเลยจุดใดเลย ต้องสร้างให้ครูเก่งจึงจะสามารถทำให้เด็กเก่งด้วย และทำให้ครูได้ช่วยเหลือดูแลกัน เข้าใจกันสามัคคีกันมากขึ้น ...การพัฒนาโรงเรียนก่อนหน้านี้นี้เราจะมุ่งเติมเต็มด้านปัจจัยก่อนแล้วลิ้มให้มีความสำคัญกับด้านอื่น โดยเฉพาะด้านกระบวนการที่ถ้าผู้บริหารวางแผนดี ให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมแล้วงานใดๆ ก็ทำได้สำเร็จ แต่เมื่อได้ทำการพัฒนาสุขภาพองค์กรแล้ว ทำให้เรามองเห็นการเติมเต็มการทำงานแต่ละส่วน ส่วนย่อย ส่วนเล็ก ที่ทำให้เกิดความสมบูรณ์ในงานมากขึ้น ส่วนครูสะท้อนคิดดังนี้...เมื่อได้ลงมือทำ และมีเพื่อนร่วมงานมาช่วยคิดช่วยทำ ทำให้เข้าใจในบทบาทการทำงานของตนเองมากขึ้น ...การที่เราได้ร่วมลงมือทำงานด้วยกัน ด้วยจุดหมายเดียวกัน เพื่อเด็กๆ ของเรา เพื่อโรงเรียนของเรา ทุกคนก็จะช่วยๆ กัน ให้ไปถึงเป้าหมายได้เร็วขึ้น และดีกว่าเดิมที่ต่างกันต่างทำ ...ทุกฝ่าย ทุกคนเข้าใจเป้าหมายของโรงเรียน เป้าหมายของการพัฒนานักเรียน ได้ลงมือทำ เมื่อเห็นโรงเรียนหรือนักเรียนประสบผลสำเร็จได้ภาคภูมิใจในผลงานร่วมกัน ได้พูดคุยสนทนากันมากขึ้น ...ด้วยวัยที่ต่างกัน เมื่อทำงานแล้วได้มาพูดคุยกัน สรุปการทำงานด้วยกัน ทำให้เข้าใจว่าแท้ที่จริงทุกคนก็รักโรงเรียน ทำให้เราเข้าใจกันมากขึ้น มีความสุขกับการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Patric Lencioni (อ้างในจิตาวลย์ อุ่นกอง , 2559 : 175-177) ที่เสนอ The Organization Modelซึ่งเป็นหลักการสร้างสุขภาพองค์กร 4 หลักการ ได้แก่ หลักการที่ 1 สร้างทีมผู้นำอย่างเหนียวแน่น (Build a cohesive leadership team) หลักการที่ 2 สร้างความชัดเจนการสร้างองค์การที่แข็งแกร่ง (Create clarity) หลักการที่ 3 การติดต่อสื่อสารที่มากและชัดเจน (Over-communicate clarity) และหลักการที่ 4 การเสริมแรงบุคลากรที่มีความชัดเจน (Reinforce clarity)

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา จำนงจิต (2552 : 89- 92) ได้ศึกษาเรื่อง สุขภาพองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า สุขภาพองค์กรตามขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ พบว่า มีสุขภาพองค์กรแตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนาพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548 : 105-106) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับผลการสะท้อนคิดจากครูและผู้บริหารโรงเรียน จากการจัดประชุมสรุปโครงการ มีการสะท้อนคิดจากผู้บริหารโรงเรียนและครู ในประเด็นความร่วมมือทางวิชาการระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับมหาวิทยาลัย ทำให้ครูมีที่ความมั่นใจในการสร้างผลทางวิชาการ ทำให้มีพลังในการทำวิจัยและงานอื่นๆ ในหน้าที่ของครู ตลอดจนโรงเรียนได้เข้าใจองค์การของตนเองมากขึ้น มีการบริหารจัดการแบบมี

ส่วนร่วม ดังที่ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2560) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมจะเกิดขึ้นทั่วทั้งองค์กร ส่งผลให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน เมื่อทีมงานมีความเชื่อถือในผู้นำเขาก็พร้อมเล่าปัญหาให้ผู้นำทราบเพราะมั่นใจว่าปัญหาทั้งหลายจะได้รับการแก้ไขแทนที่จะถูกละเลย สอดคล้องกับข้อเสนอของ นภาเดช บุญเชิดชู และคณะ (2560) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการทำให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายในและการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อนำไปสู่การเป็นครูที่ดีในอนาคต ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา ใจ มีคุณธรรมจริยธรรม ให้การยอมรับ สนับสนุนและส่งเสริม สร้างแรงบันดาลใจ ความรัก และความมั่นใจให้กับผู้ตาม รวมไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ตามได้ทุ่มเทมอบทั้งร่างกายและแรงใจให้กับการดำเนินการต่างๆ ในสถานศึกษาที่ได้ทำร่วมกับผู้นำ ผลการวิจัยนี้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ ศรีภัทรประภา (2554 : 73 - 75) ได้วิจัยเรื่องสุขภาพองค์การของโรงเรียนนานาชาติวัดภูมิ ได้เสนอแนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์การ ดังนี้ ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักความเข้าใจว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมในองค์การ ส่งเสริมการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกๆ ด้าน เพิ่มช่องทางการสื่อสาร เน้นการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานของโรงเรียนในทุกรูปแบบ จัดตั้งศูนย์/หน่วยงานพัฒนาการใช้สื่อ พร้อมทั้งเพิ่มงบประมาณด้านสื่อการเรียนการสอน เสริมสร้างขวัญในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร ปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้บริหารมีภาวะผู้นำฉันทน์เพื่อนร่วมงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการทดลองใช้ในโรงเรียนขนาดเล็กที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่าง ในขณะที่รูปแบบนี้ใช้พัฒนาสุขภาพองค์การในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีความแตกต่าง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรตรวจสอบสุขภาพองค์การว่ามีความอ่อนแอด้านใด และพัฒนาองค์การให้ตรงประเด็น อีกทั้ง ผู้บริหารควรวางแผนพัฒนาบุคลากรในสังกัดตามความต้องการพัฒนาของครูและบุคลากรโดยให้สอดคล้องกับสุขภาพองค์การ และโรงเรียนทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ควรช่วยเหลือกันเป็นเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และทำการพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา และควรศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์สุขภาพองค์การของโรงเรียนมัศึกษากับประสิทธิผลด้านวิชาการของโรงเรียน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนจากสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ปีงบประมาณ พ.ศ.2559 ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย ผู้บริหารมหาวิทยาลัยพะเยาที่จุดประกายการพัฒนาสถานศึกษาในจังหวัดพะเยาตามปรัชญาที่ว่า "ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน" และขอขอบพระคุณคณบดีวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่กระตุ้นเตือนให้สร้างผลงานวิจัย และทำยี่สิบขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- กาญจนาพันธ์ อักษรสิทธิ์. (2548). การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร . ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (สาขา การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิดาวัลย์ อุ๋นกอง. (2559). การบริหารสถานศึกษาแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การด้วยการส่งเสริมสุขภาพองค์การ. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต, 16(3) , 171-181.
- ธรร สุนทรยุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทเนติกุล การพิมพ์ จำกัด.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา ฉบับปรับปรุง.กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.นภาเดช บุญเชิดชู และคณะ. พหุมิติภาวะผู้นำของพี่เลี้ยงทางวิชาการนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. วารสาร Veridian E-Journal, 10(3) ,198-213.
- ปรีดา จำนงจิต. (2552). สุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ แขนงบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิมพ์ ศรีภัทรประภา. (2554). สุขภาพองค์การของโรงเรียนนานาชาติินวัตภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ แขนงบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม, (2)1, 1-10.
- สุนันทา เลาหนันท์. (2544). การพัฒนาองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ดี.ดี.บุ๊คส์ไตร์.

- สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). สถิติการศึกษานับย่อ . กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- Hoy,Tarter.W.J.&Kottcamp.R. (1991). Open Schools/Health Schools. Newbury Park, CA:Corwin Press.
- Miles, M.B. (1965). Planned change and organizational health : Figure and ground. In R.O. Carson, A. Gallagher, M.B. Miles,R.J. Pellegrin, & E.M. Rogers(Eds) , Change in the public schools. Eugene , Oregon: Center for the Advanced Study of Education Administration, 11-36.

แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

The guidelines to develop the administration of internal quality assurance of small size schools under Tak Primary Educational Service

Area Office 1

น้ำทิพย์ มั่นปาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร)

Corresponding author. E-mail: tatanmanpan082@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 2) ศึกษาปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 3) หาแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า สถานศึกษานำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปใช้เป็นแนวทางจัดทำแผนของสถานศึกษา และมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานที่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษาโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังมีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพเป็นข้อมูลในการจัดทำรายงานประจำปี ส่วนปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน พบว่า จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และคณะกรรมการในการจัดทำ

มาตรฐานการศึกษา ระดมความคิดจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย พัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching และนำบุคลากรศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ผ่านการประเมินแล้ว จัดทางงบประมาณสนับสนุนจัดการเรียน การสอน จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายใน ภายนอกองค์กร นำผลการประเมินคุณภาพภายใน - ภายนอก มาปรับปรุง แก้ไข พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

Abstract

The purposes of this research were 1) study the conditions of internal quality assurance of small size schools under Tak Primary Educational Service Area Office 1, 2) to study the problems of internal quality assurance of small size schools under Tak Primary Educational Service Area Office 1, and 3) to find the guidelines to develop the administration of internal quality assurance of small size schools under Tak Primary Educational Service Area Office 1. The samples consisted of 97 administrators and teachers of small size schools under Tak Primary Educational Service Area Office 1. The research instruments were check-list questionnaire, rating-scale questionnaire and an interview. The data were analyzed using means (μ) standard deviation (σ) and content analysis.

The results revealed that the conditions of internal quality assurance of small size schools was found that schools' educational standard have been considered for planning. Administrative structure was covered all schools' mission. Internal quality assessment was done at least once a year for the development of schools' plans. The results of educational evaluation were considered for annual report. The problem of internal quality assurance of small size schools was at the moderate level. After interviewing 17 experts, the guidelines to develop the administration of internal quality assurance of small size schools was found that workshop meeting was set to acknowledge personnels for educational standard. Teachers and committee were trained how to set educational standard. Personnel development was done by the process of Coaching. Personnels were allowed to study at successful schools in internal quality assurance. Budget was provided from both internal and external organization. The results of internal quality assurance and

external quality assurance have been considered for better quality. There should have the supervision and the internal quality report for the development of efficient performances.

Keywords: Guidelines, The administration of internal quality assurance of schools / Small size schools under Tak Primatey Educational Service Area Office 1.

บทนำ

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบสามปี พ.ศ. 2554 พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ได้รับการรับรอง 1,500 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.33 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ จึงต้องมีการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเร่งด่วน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จำนวน 63 โรงเรียน พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ได้รับการรับรอง 18 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.75 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1, 2556, หน้า 3)

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 เพื่อผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจะได้นำผลไปใช้พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานดำเนินงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อไปในอนาคต เพื่อรองรับการประเมินภายนอกครั้งที่ 4 และส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาของประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1
3. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน และครูผู้สอน จำนวน 81 คน รวมทั้งสิ้น 97 คน

แหล่งข้อมูลผู้ให้ข้อมูล

ประชากรการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 81 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 โดยใช้กรอบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 ประการ ตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2559

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ วุฒิ การศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีการกำหนดค่าเกณฑ์ ตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 102) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ลักษณะแบบสอบถามกำหนดให้เลือกตอบ สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยการศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามที่จะใช้ในการศึกษาแล้วขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแบบสอบถามในขั้นต้น แล้วจึงสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับโครงสร้างของแบบสอบถามที่กำหนดไว้ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง ตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และนำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ นำแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบ

ของอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วไปพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานประสานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามลงรหัส ก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม และซองเปล่า จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ลงทะเบียนและบางส่วนส่งด้วยตนเอง จำนวน 97 ฉบับ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้สถานศึกษาแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมส่งคืนผู้วิจัยภายใน 15 วัน
4. ผู้วิจัยติดต่อขอรับคืนด้วยตนเอง จำนวน 97 ฉบับ (คิดเป็นร้อยละ 100) และนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถาม เพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1 เป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1 โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ อำนาจการโรงเรียน เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเองมากำหนดกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์ โดยนำผลการศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดครอบคลุมเนื้อหา ทั้ง 8 ประการ (ตามประกาศคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยเป็นข้อคำถามแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นำปัญหาของแบบสอบถามมาเป็นบทสัมภาษณ์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เพื่อกำหนดขอบเขตและแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
2. วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์
3. ดำเนินการร่างแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย
4. นำร่างแบบสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อตรวจสอบปรับปรุงความสมบูรณ์ และความถูกต้องให้ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้าง เนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง
5. จัดพิมพ์เครื่องมือให้เสร็จสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ไปถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ
2. ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง โดยการนำเสนอสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กก่อน แล้วจึงสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กตามโครงสร้างในแบบสัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยบันทึกคำให้สัมภาษณ์และบันทึกเสียงแล้วถอดข้อความ

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์เป็นความเรียง
2. ดำเนินการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 โดยการใช้กรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 ประการ และจากการสังเคราะห์วิธีการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 และจัดกลุ่มตามกรอบวิธีการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 โดยการแจกแจงความถี่และจัดเรียงลำดับความสำคัญของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก จากความถี่ที่มีค่าสูงสุดไปหาค่าที่น้อยที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอออกเป็น 3 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ โดยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ได้แก่ การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดกว่าข้ออื่น ได้แก่ สถานศึกษามีการวางแผน ประชุมชี้แจงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร รองลงมาคือ ผู้บริหาร และบุคลากร ได้เล็งเห็นความสำคัญการจัดทำเอกสารการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น สถานศึกษามีกระบวนการให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดกว่าข้ออื่น ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากร เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสถานศึกษา รองลงมาคือ การอำนวยความสะดวก และแบ่งงานให้บุคลากรรับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

1.3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดกว่าข้ออื่นได้แก่ กำหนดระบบโครงสร้างการบริหารงานภายในได้อย่างเหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา รองลงมาคือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ตามลำดับ

1.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ สถานศึกษามีกระบวนการให้ความรู้แก่บุคลากรในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ สถานศึกษามีการกำกับติดตามการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการดำเนินงานเป็นไปตามปฏิทินที่กำหนด ตามลำดับ

1.5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายนอก (สมศ.) ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการประชุม ชี้แจง และแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ ผู้บริหารมีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามแผน ตามลำดับ

1.6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพภายใน และภายนอก รองลงมาคือ สถานศึกษามีการเผยแพร่รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ ผู้บริหารมีการประชุม วางแผนการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.7 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพภายใน และภายนอก รองลงมาคือ สถานศึกษามีการเผยแพร่รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ ผู้บริหารมีการประชุม วางแผนการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ บุคลากรมีส่วนร่วมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในองค์กรเดียวกันและ

องค์กรอื่นๆ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ ผู้บริหารมีเทคนิค วิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขาดกระบวนการให้ความรู้แก่บุคลากรการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งให้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขาดข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมเนื้อหา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ขาดการตรวจสอบแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และสถานศึกษาขาดกระบวนการให้ความรู้แก่บุคลากรในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่า บุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นหมวดหมู่ ไม่เป็นปัจจุบัน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ไม่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาระบบบริหารและสารสนเทศ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และ ระบบสารสนเทศไม่ทันสมัย ต่อการใช้งานมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

2.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า การดำเนินงานไม่เป็นไปตามปฏิทินที่กำหนดในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไม่เพียงพอมีปัญหาอยู่ในระดับ

ปานกลาง และกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ไม่สม่ำเสมอ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

2.5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่า ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ไม่มีการเผยแพร่รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และการนำข้อมูลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษามาจัดทำรายงานไม่ครบถ้วน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ขาดการวางแผนการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ขาดการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไปมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาไม่เป็นไปตามกรอบเวลา มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

2.7 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในพบว่า ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ สรุปรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในมีเนื้อหาสาระไม่ครอบคลุม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และไม่มีการรวบรวมผลการดำเนินงานและเอกสารหลักฐานเพื่อจัดทำรายงานประจำปี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่า ไม่มีเทคนิค วิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ไม่นำผลการประเมินคุณภาพภายใน - ภายนอกมาวางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและสถานศึกษาขาดกระบวนการสร้างความเข้าใจให้บุคลากรเห็นความสำคัญการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 มีแนวทางพัฒนาดังนี้

3.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาพบว่า มีแนวทางพัฒนาดังนี้

3.1.1 สถานศึกษาขาดกระบวนการให้ความรู้แก่บุคลากรในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีแนวทางพัฒนาดังนี้ สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูและคณะกรรมการในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและระดมความคิดจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จัด

ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและความสำคัญการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching และการศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จหรือผ่านการประเมินแล้ว

3.1.2 คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งให้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ขาดข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีแนวทางพัฒนาดังนี้ สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูและคณะกรรมการในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประชุม เชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความรู้ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และความสำคัญการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษาคู่มือการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ

3.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาพบว่า มีแนวทางพัฒนาดังนี้

3.2.1 ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา มีแนวทางพัฒนาดังนี้ สถานศึกษาจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและความสำคัญแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น อาจารย์จากมหาวิทยาลัย หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

3.2.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมเนื้อหา มีแนวทางพัฒนาดังนี้ จัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น อาจารย์จากมหาวิทยาลัย หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถ ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

3.3 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศพบว่า มีแนวทางพัฒนาดังนี้

3.3.1 บุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีแนวทางพัฒนาดังนี้ จัดพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching และศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3.3.2 การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นหมวดหมู่ ไม่เป็นปัจจุบัน มีแนวทางพัฒนาดังนี้ จัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันและนำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างมี

ประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching และศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ จัดอบรมทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ จัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร และการนิเทศ กำกับ ติดตามเป็นระยะๆและสม่ำเสมอ

3.3.3 ไม่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาระบบบริหารและสารสนเทศ มีแนวทาง พัฒนาดังนี้ ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในระบบบริหารงานและสารสนเทศมีความสำคัญ ต่อการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก พัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching และศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ ประสบความสำเร็จ และผู้บริหารและบุคลากรต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของระบบบริหารงาน และสารสนเทศ

3.4 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาพบว่า มีแนวทาง พัฒนาดังนี้

3.4.1 การดำเนินงานไม่เป็นไปตามปฏิทินที่กำหนดในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา มีแนวพัฒนาดังนี้ จัดประชุม ชี้แจงสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อระบบการนิเทศติดตาม อย่างต่อเนื่อง

3.4.2 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อใช้ในการ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไม่เพียงพอ มีแนวพัฒนาดังนี้ จัดหางบประมาณสนับสนุน ในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรในการจัดการศึกษา แสวงหาบุคลากร งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกรวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอก องค์กร เช่น ชุมชน ศิษย์เก่าโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรในการจัดการศึกษา

3.5 ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาพบว่า มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

3.5.1 ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีแนวพัฒนา ดังนี้ สร้างความตระหนักและชี้แจงแนวทางการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ครูทุกคนมีความรู้และ ความเข้าใจอย่างชัดเจน จัดอบรมให้ความรู้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น อาจารย์จากมหาวิทยาลัย หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching

3.5.2 ไม่มีการเผยแพร่รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ มีแนวพัฒนาดังนี้ แต่งตั้งคณะกรรมการรายงานผล ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และกำกับติดตามการรายงานเผยแพร่คุณภาพ การศึกษา

3.6 ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาพบว่า มีแนวทางพัฒนาดังนี้

3.6.1 ขาดการวางแผนการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีแนวพัฒนาดังนี้ ระดมสมองคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน จัดประชุม ชี้แจงสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน และนิเทศติดตาม กำกับ อย่างสม่ำเสมอ

3.6.2 ขาดการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป มีแนวพัฒนาดังนี้ ครูและบุคลากรของสถานศึกษาควรร่วมกันวางแผนการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นต่อไป จัดประชุม อบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร และระดมสมองคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน

3.7 ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในพบว่า มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

3.7.1 ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ สร้างความตระหนักและชี้แจงแนวทางในการทำรายงานประจำปีให้ครูทุกคนมีความรู้และความเข้าใจอย่างชัดเจน จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น อาจารย์จากมหาวิทยาลัย หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching

3.7.2 สรุปรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในมีเนื้อหาสาระไม่ครอบคลุม มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ จัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำสรุปรายงานประจำปี สร้างความตระหนักและชี้แจงแนวทางในการทำรายงานประจำปีให้ครูทุกคนมีความรู้และความเข้าใจอย่างชัดเจน

3.8 ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องพบว่า มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

3.8.1 ไม่มีเทคนิค วิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำเทคนิค วิธีการใหม่ๆ มาพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถในการนำเทคนิค วิธีการใหม่ๆ มาพัฒนาคุณภาพการศึกษา สร้างความตระหนักให้กับบุคลากรเห็นความสำคัญในการนำเทคนิค วิธีการใหม่ๆ มาพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching นำบุคลากรที่เกี่ยวข้องศึกษาดู

งานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการนิเทศติดตามกำกับเพื่อกระตุ้น
การพัฒนางานให้เป็นระบบมากขึ้น

3.8.2 ไม่นำผลการประเมินคุณภาพภายใน-ภายนอกมาวางแผนพัฒนาปรับปรุง
คุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีแนวทางพัฒนาดังนี้ ครูและบุคลากรของ
สถานศึกษาร่วมกันวางแผนนำผลการประเมินคุณภาพภายใน - ภายนอกมาพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินคุณภาพภายใน - ภายนอกมา
วางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และกำกับติดตามรายงาน
ประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

จากการศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มี
ประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า สถานศึกษานำมาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษาไปใช้เป็นแนวทางจัดทำแผนของสถานศึกษา และมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานใน
สถานศึกษาที่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษาโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังมีการประเมิน
คุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนพัฒนาสถานศึกษา
อย่างต่อเนื่องและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นข้อมูลในการจัดทำรายงาน
ประจำปี ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่า การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลจากแบบสอบถามของบุคลากรที่
เกี่ยวข้องโดยตรงกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทำให้สามารถสรุปการดำเนินงานประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาได้ตรงกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (2545 อ้างถึงในจันทร์ เพชรบูรณ์, 2555, หน้า 203) ที่พบว่า
บุคลากรมีความตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ
ภายในมากขึ้น มีการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการพัฒนาให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น มีการจัดทำ
แผนปฏิบัติการประจำปีที่เป็นระบบโดยใช้ข้อมูลพื้นฐาน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีระบบการ
ประเมินตนเอง และมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปาน
กลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีปัญหา
สูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ

สถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนต์ทยา ทองพูล (2550, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าพบว่าปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธชัย น้อยทรง (2552, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่าปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของนุชจริย์ พรหมลา (2554, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ในอำเภอท่าตะเกียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่าปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาควรจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติให้ความรู้ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง พัฒนาศักยภาพด้วยรูปแบบ Coaching หรือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และนำบุคลากรศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ หรือผ่านการประเมินแล้ว เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรในการจัดการศึกษา จากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสิรินันท์ ศรีวีระกุล (2540, หน้า 123-124) พบว่า มีการพัฒนาบุคลากร เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการศึกษา มีการจัดตั้งหน่วยงานวางแผนของโรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบทำงานด้านนี้โดยเฉพาะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงไชย บุญเรือง (2547, หน้า 111-120) ได้ศึกษาแนวการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดจันทบุรี พบว่า ให้ความรู้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้และเทคนิคการวิเคราะห์มาตรฐาน มีการประชุมเชิงปฏิบัติการและจัดทำเอกสารประกอบมาตรฐาน ระดมความคิดคณะกรรมการ ประเมินความต้องการจำเป็น กำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ และประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มอบหมายงาน กระจายอำนาจ ทำงานเป็นทีม สนับสนุน อำนาจความสะดวกและนิเทศติดตามและ ประชุมชี้แจง ระดมความคิดวิเคราะห์ผลหาทางพัฒนาและวางแผนการดำเนินงานต่อไปและสอดคล้องการศึกษาของวีระศักดิ์ เชื้อเจ็ดตน (2550, หน้า 79) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะ

ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเวียงป่าเป้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า จะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ควรมุ่งพัฒนางานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศการประกันคุณภาพภายในโดยใช้เทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปรับปรุงกระบวนการประเมินผล ส่งเสริมการติดตามประเมินผล และกระบวนการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนางานตามภารกิจของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามภาระงานที่รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่
3. ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา สามารถนำแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้
4. ครูและบุคลากรในสถานศึกษา สามารถนำแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้

เอกสารอ้างอิง

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1,สำนักงาน. (2556). “**แผนพัฒนาคุณภาพการจัด**

การศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.takesa1.go.th/> [9 ตุลาคม 2557].

จันทร์ เพชรบูรณ์. (2555). **กลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎี
บัณฑิต.(ยุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร.

ธงไชย บุญเรือง. (2547). **รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้น**
พื้นฐานจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.(การบริหารการศึกษา).
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นุชจรรย์ พรหมลา. (2554). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตาม
ความคิดเห็นของครู ในอำเภอท่าตะเกียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา
เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- มนต์ทยา ทองพล. (2550). การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุทธชัย น้อยทรง. (2552). สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.
(การบริหารการศึกษา). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ยุภาติ ปณะราช. (2557). สถิติเพื่อการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- รัตนา แก้วจันทร์เพชร. (2558). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดากเขต 1. สาร
นิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.(การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร.
- วีระศักดิ์ เชื้อเจ็ดตน. (2549.). การบริหารจัดการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตาม
ทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเวียงป่าเป้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
เชียงราย เขต 2. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.(การบริหารการศึกษา). เชียงราย:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สิรินันท์ ศรีวีระกุล. (2540). การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของบุคลากรโรงเรียน
ปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัยเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.
(การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.